

VÄSBY STAD 2040

Upplands Väsby kommun

Översiktsplan Upplands Väsby kommun

Antagandedatum 2018-06-18

Kartor och figurer Upplands Väsby kommun, där inte annat anges
Tabeller, diagram m.m. Upplands Väsby kommun, där inte annat anges

Upplands Väsby kommun, telefon 08-590 970 00

upplands.vasby.kommun@upplandsvasby.se

www.upplandsvasby.se

Projektorganisation

Linnéa Askling, Projektledare, Kontoret för Samhällsbyggnad

Christina Johansson, Projektledare, Kontoret för Samhällsbyggnad

Birgitta Hillblom, Handläggare, Kontoret för Samhällsbyggnad

Marie Halldin, Planarkitekt, Kontoret för Samhällsbyggnad

Sofia Carlsson, Utredare, Kontoret för Samhällsbyggnad

Linn Lagerberg, Miljöprojektledare, Kontoret för Samhällsbyggnad

Carin von Köhler, Miljöplanerare, Kontoret för Samhällsbyggnad

Utöver dessa har en projektgrupp bestående av representanter från Kontoret för Samhällsbyggnad, Miljökontoret, Kommunledningkontoret, Kultur- och fritidskontoret, Social- och omsorgskontoret samt Utbildningskontoret deltagit i arbetet och bidragit med sakkunskap. Hållbarhetskonsekvensbedömningen är framtagen av Sweco.

Förord

Väsby växer. Nu är vi drygt 44 000 invånare och den av kommunfullmäktige beslutade visionen siktar mot att vi år 2040 har blivit minst 63 000. Ambitionerna i visionen, som också heter Väsby stad 2040, är en viktig utgångspunkt för denna översiktsplan. Planen bygger även i stort vidare på den gällande översiktsplanen.

Det handlar inte bara om att bygga bostäder, utan ett komplett samhälle med höga kvaliteter i hela skalan från landsbygd till tät stadsbygd med ekologisk, social och ekonomisk hållbarhet i fokus. En kommun med de bästa förutsättningarna för barn och ungdomar att växa upp i och för äldre att åldras i, där medborgarna känner trygghet och hemkänsla. Att bygga ett på alla sätt hållbart Väsby, och värna om det vi redan har, är vår ambition.

Arbetet med den nya översiktsplanen har tidigt engagerat Väsbyborna i dialog om framtidens Väsby. Samtalen har lett till många värdefulla synpunkter och idéer om hur vi kan göra Väsby ännu bättre. Allt engagemang från Väsbybor, företagare, entreprenörer och föreningar har bidragit till att den här översiktsplanen är ett gemensamt steg på vägen mot att uppnå visionen Väsby stad 2040.

A handwritten signature in black ink, which appears to read 'Mathias Bohman'. The signature is fluid and cursive.

Mathias Bohman, Kommunstyrelsens ordförande

Innehållsförteckning

Läsanvisning	4
Vad är en översiktsplan	6
Hållbar utveckling	8
Upplands Väsby – historik och nutid	10
Upplands Väsby i Stockholmsregionen	11
Regional utvecklingsplan för Stockholmsregionen, RUFS 2010	11
Delregional utvecklingsplan	12
Hur har vi arbetat med Väsby's översiktsplan	13
Uppdraget.....	13
Arbetet med medborgardialoger	13
Tre framtidsbilder blir en	14
Översiktsplanens struktur	15
Vision Väsby stad 2040	16
Utmaningar och planeringsinriktningar	18
Det kreativa Väsby	19
Mötesplatsen Väsby	20
Naturen i Väsby	21
Näringslivets Väsby	22
Väsby i storstadsregionen	23
Ett robust Väsby – Risk, klimat och hälsa	24
Stadsmässighetsdefinitionen i sammanfattning	25
Upplands Väsby 2040	26
Framtidsbild – Upplands Väsby 2040	28
● Tät stadsbygd	30
● Medeltät stadsbygd	35
● Småskalig stadsbygd	40
● Landsbygd	44
Sociala värden.....	47
Näringsliv	52
Natur och vatten	55
Kulturmiljö	59
Trafik	63
Teknisk infrastruktur	70
Risk, klimat och hälsa	72
Hållbarhetsbedömningen i korthet	75
Genomförande och uppföljning av översiktplanen	77

Allmänna intressen/Planeringsförutsättningar	80
Sociala värden	81
Näringsliv	89
Natur och vatten	91
Kulturhistoria	97
Trafik	102
Teknisk infrastruktur	106
Risk, klimat och hälsa	112
Riksintressen	115
Regionala och mellankommunala intressen	118
Gällande planer.....	120
Markägoförhållanden	120
Lagar och förordningar	122
Kommunala styrdokument och underlag	123

Bilagor

Särskilt utlåtande

Samrådsredogörelse

Hållbarhetskonsekvensbedömning, rapport 2018-04-24, Sweco

Rapport från medborgardialoger - medskapande av ny översiktsplan

Läsanvisning

Vill du...

... veta mer om hur arbetet med framtagande av översiktsplaneförslaget har skett i dialog med medborgarna? Läs avsnittet Hur har vi arbetat med Väsby's översiktsplan, sid 13–14.

... veta hur framtidsbilden ska tolkas för ett specifikt område i Upplands Väsby? Utgå från framtidsbildens karta (sid 28–29) och läs sedan det avsnitt som beskriver den typ av stadsbygd/landsbygd (färg) som är aktuell. De olika beskrivningarna finns på sid 30–46.

... veta mer om hur framtidsbilden ska tolkas ur ett specifikt perspektiv?
Läs de olika temaområdena som finns på sid 47–74.

... få en snabb överblick över hur kommunen vill utveckla Upplands Väsby i framtiden?
Läs avsnittet Upplands Väsby 2040 – en framtidsbild, sid 26 med karta sid 28–29.

... veta hur kommunen utifrån sina förutsättningar ska kunna växa till 63 000 invånare år 2040? Läs om Utmaningar och Planeringsinriktningar, sid 18–24.

... veta vad kommunen lägger i begreppet stadsmässighet?
Läs avsnittet Stadsmässighetsdefinitionen i sammanfattning, sid 25.

... veta om översiktsplanen leder till hållbarhet? Läs avsnittet Hållbarhetsbedömningen i korthet, sid 75-76.

... veta hur kommunen avser att genomföra och följa upp översiktsplanen?
Läs avsnittet Genomförande och uppföljning av översiktsplanen, sid 77–79.

... veta mer om olika värden och intressen som finns i Upplands Väsby idag?
Läs avsnittet Allmänna intressen/Planeringsförutsättningar, sid 80–123.

... läsa länsstyrelsens granskningsyttrande över översiktsplanen? Se sid 124-128.

Vad är en översiktsplan

En översiktsplan visar hur kommunen har tänkt skapa förutsättningar för en långsiktig hållbar utveckling genom att redovisa huvuddragen i mark- och vattenanvändningen och hur den byggda miljön ska användas, utvecklas och bevaras. Den är också ett underlag för dialogen mellan kommunen, dess grannar och staten. Översiktsplanen fungerar som ett stöd i detaljplanearbetet och kan bidra till ett förenklat arbete med de detaljerade planer som ska leda fram till ett färdigt byggprojekt.

Översiktsplanen är alltså kommunens viljeriktning och är tänkt att ge tydliga spelregler för kommuninvånarna och marknadens aktörer, utan att hindra den flexibilitet som är nödvändig i en dynamisk region.

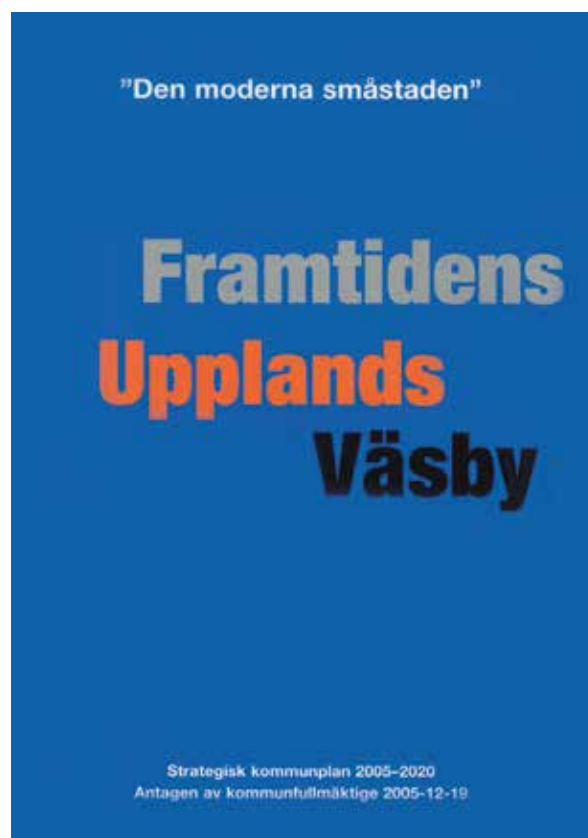
Plan- och bygglagen

All fysisk planering styrs av plan- och bygglagen (PBL) och varje kommun ansvarar för planeringen inom sina geografiska gränser (det så kallade plan-monopolet). Kommunen har förutom de obligatoriska delarna stor frihet att utforma översiktsplanens innehåll.

- Planläggning ska främja en från allmän synpunkt lämplig utveckling av bebyggelse, grönområden, kommunikationsleder och andra anläggningar.
- Kommunen ska främja social hållbarhet genom att ge förutsättningar för god livsmiljö, goda levnadsförhållanden i övrigt samt en långsiktigt god hushållning med mark, vatten, energi och råvaror.
- Mark och vatten ska användas för det ändamål som de är bäst lämpade för med hänsyn till deras beskaffenhet och läge.

När kommunen upprättar ett förslag till översiktsplan ska den samrådas med länsstyrelsen, berörda kommuner och regionala organ som har ansvar för regionalt tillväxtarbete och planering av transportinfrastruktur. Kommunmedborgarna och enskilda i övrigt, andra myndigheter och sammanslutningar som kan ha ett väsentligt intresse av förslaget ska ges tillfälle att delta i samrådet. Syftet med samrådet är att förbättra beslutsunderlaget och att ge dem som kan bli berörda insyn i arbetet och möjlighet att påverka planens utformning. Samrådet bör därför starta på ett tidigt stadium, när behovet av idéer är

som störst och det ännu finns stora möjligheter att påverka. Under samrådet ska kommunen redovisa förslagets innebörd, skälen till förslaget, förslagets konsekvenser och planeringsunderlag av betydelse från nationell, regional, mellankommunal eller annan synpunkt.

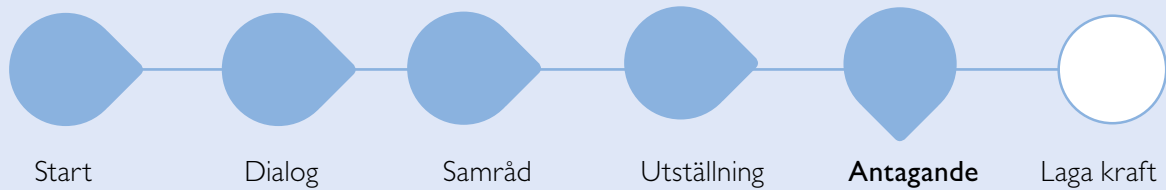

Upplands Väsby kommuns tidigare översiktsplan. Antagen 19 december 2005. Aktualitetsförklarad 13 september 2010.

Resultatet av samrådet och kommunens ställningstagande till framförda synpunkter ska redovisas i en samrådsredogörelse. Det bearbetade planförslaget ställs sedan ut i minst två månader. Länsstyrelsen ska då lämna ett granskningsyttrande

som läggs till översiktsplanen vid antagandet. Efter utställningen ska kommunen sammanställa inkomna synpunkter i ett särskilt utlåtande. Därefter kan planen antas av kommunfullmäktige.

Planprocessen

Arbetet omfattar formellt enligt plan- och bygglagen tre huvuddelar – samråd, utställning och antagande. Nu befinner vi oss i antagandeskedet. Förslaget till översiktsplan har reviderats enligt synpunkter från fastighetsägare, invånare, företag, organisationer och myndigheter. De synpunkter

som inkommit under samrådet och utställningen, och kommunens ställningstagande till alla synpunkter, redovisas i en samrådsredogörelse och ett särskilt utlåtande. Båda dessa handlingar finns som bilaga till den här planen. Översiktsplanen ska nu antas av kommunfullmäktige.

Hållbar utveckling

Upplands Väsby kommun har egna övergripande mål men tar också hänsyn till flera internationella och nationella mål kopplade till hållbarhet. I Bruntland-kommissionens rapport "Vår gemensamma framtid" uttrycks att genom hållbar utveckling kan dagens behov tillgodoses utan att äventyra kommande generationers möjligheter att tillgodose sina behov. Hållbar utveckling innebär ett samspel mellan tre dimensioner; den sociala, den ekologiska och den ekonomiska. Ekologisk hållbarhet innebär att långsiktigt upprätthålla ekosystemens produktionsförmåga och att minska negativ påverkan på natur och människor. Den utgör också ramen för den hållbara utvecklingen då både ekonomisk tillväxt och människors hälsa och välbefinnande är beroende av väl fungerande ekosystem. Ekonomisk hållbarhet innebär att hushålla med och effektivt ta vara på mänskliga och materiella resurser. Social hållbarhet handlar om människors möjlighet till goda livsvillkor. De tre dimensionerna ska vägas samman och det långsiktiga perspektivet med nästkommande generationer i åtanke ska vara i fokus.

FN:s 17 hållbarhetsmål

2015 lanserades FN:s 17 globala hållbarhetsmål genom Agenda 2030. Det ska fungera som en global vägledning för arbetet med hållbar utveckling och arbete för att ta fram strategier för Sverige pågår. Ett kommuninternt arbete med hållbarhetsmålen har påbörjats under 2017.

Sveriges 16 miljömål

Länsstyrelsen har i uppdrag att samordna det regionala arbetet för att uppnå de svenska miljömålen. Det finns sedan 1999 16 nationella miljömål. Målen ska leda till att lösa de stora miljöproblemen utan att samtidigt försämra miljön utanför Sveriges gränser. I Stockholms län har sex mål valts ut som prioriterade och dessa skall uppnås till 2020.

De prioriterade målen är:

- Begränsad klimatpåverkan
- Ett rikt växt- och djurliv
- Frisk luft
- Giftfri miljö
- God bebyggd miljö
- Ingen övergödning

FN:s globala hållbarhetsmål

Kommunerna är mycket viktiga aktörer för att nå miljömålen. Upplands Väsby kommun strävar efter att de nationella och regionala miljömålen ska uppfyllas och ser dessa mål som vägledande i samhällsbyggnadsprocessen och i det miljöstrategiska arbetet.

Översiktsplanen som hållbarhetsprogram

Översiktsplanen Väsby stad 2040 ska fungera som kommunens hållbarhetsprogram för samhällsbyggnad. Ambitionen om hållbar utveckling har genomsyrat processen och fått påverka utformningen av förslaget. Översiktsplanen har granskats av en oberoende konsult som har identifierat vilken potential och vilka risker gällande hållbarhet som planen har. Det är viktigt att följa planens inriktning för att inte äventyra hållbarheten. Potentialen för en god och hållbar utveckling är stor om planen genomförs men det finns också stora risker för hållbarheten om det blir obalans mellan aspekterna eller om någon del av planen inte genomförs. Översiktsplanen ger inte svar på hur hållbarhetsfrågor skall lösas men visar på kommunorganisationens gemensamma riktning för att utveckla ett hållbart samhälle som bidrar till uppfyllandet av regionala, nationella och globala mål kopplade till hållbar utveckling. Ett övergripande mål är att försöka skapa resiliens. Det innebär möjligheten för återhämtning i ett system vid en störning. Det kan exempelvis handla om att sociala skyddsnät behöver finnas när något händer i en människas liv eller att ett ekosystem hyser många arter och då är mindre känsligt vid en störning såsom en värmebölja.

Upplands Väsby – historik och nutid

För 4 000 år sedan var vattennivåerna i Mälardalen så höga att det vi idag känner som Upplands Väsby bestod av ett skärgårdslandskap helt utan fastlandsförbindelser. Först under bronsåldern bildades större sammanhängande landområden och platsen fick sina första permanenta invånare. Dessa tidiga invånare i Upplands Väsby har lämnat spår i kommunen, särskilt från bronsåldern och järnåldern finns rika fornlämningsmiljöer bestående av bland annat gravfält och stensträngar. Under medeltiden kom vad som tidigare varit spridd gårdsbebyggelse att förtätas och utvecklas till byar i Hammarby, Fresta och Ed. De cirka 700 invånarna i Upplands Väsby under den här perioden försörjde sig så gott som uteslutade som bönder, medan kyrkan och adeln förvaltade huvuddelen av marken. Under stormaktstiden på 1600-talet anlades ett flertal säterier varav fyra finns kvar idag. Jordbruk och boskapsskötsel förblev invånarnas främsta försörjning fram till 1900-talets början.

1866 invigdes järnvägen mellan Stockholm och Uppsala vilket gjorde att Upplands Väsby knöts närmare storstaden. I början av 1900-talet anlades två större industrier, Väsby verkstäder och Optimus fabrikskomplex, längs med järnvägen vilket var början på en omvandling från bondesamhälle till bruksort. Industrierna medförde att bostadsbyggandet expanderade, främst genom småhusområden i Stora Vilunda, Runby och Bollstanäs. Under perioden 1915–1945 utvecklades Upplands Väsby till en självständig industriförort med goda kommunikationer till Stockholm, och folkmängden var mer eller mindre konstant.

1952 slogs kommunerna Ed, Fresta och Hammarby ihop och bildade Upplands Väsby kommun. Bostadsbyggandet under perioden efter sammanslagningen präglades av ett starkt grannskapsideal som var ledande i Sverige under 1950-talet. Den nya bebyggelsen bestod främst av flerbostadshus då kommunen led av akut bostadsbrist. Så småningom lades de stora industrierna ned och nya faktorer

kom att få stor påverkan på Upplands Väsby, såsom utbyggnaden av motorvägen och Arlanda. Upplands Väsby är idag en välintegrerad del av Stockholmsregionen. Väsby är en dynamisk kommun där nya bostadsområden tillkommer samtidigt som andra förändras för att möta dagens behov. Närheten till Arlanda är en annan viktig del av Upplands Väsby's identitet och kommunen samarbetar med Knivsta, Sigtuna och Vallentuna med syftet att skapa gemensamma positiva effekter för Arlandaregionen.

Upplands Väsby har en historia av tidstypiska och ambitiöst genomförda bostadsprojekt, inte minst i samband med Sveriges första moderna bostadsmässa BO85. Det är en historia att bygga vidare på när Upplands Väsby möter dagens och morgondagens utmaningar. Idag ligger en stor del av kommunens fokus på att säkra en hållbar utveckling för kommande generationer, men också på att kunna erbjuda ett stort och varierat bostadsutbud för människor i alla skeden av livet som vill slå sig ned i Upplands Väsby. Precis som de allra första invånarna gjorde för 3 000 år sedan.

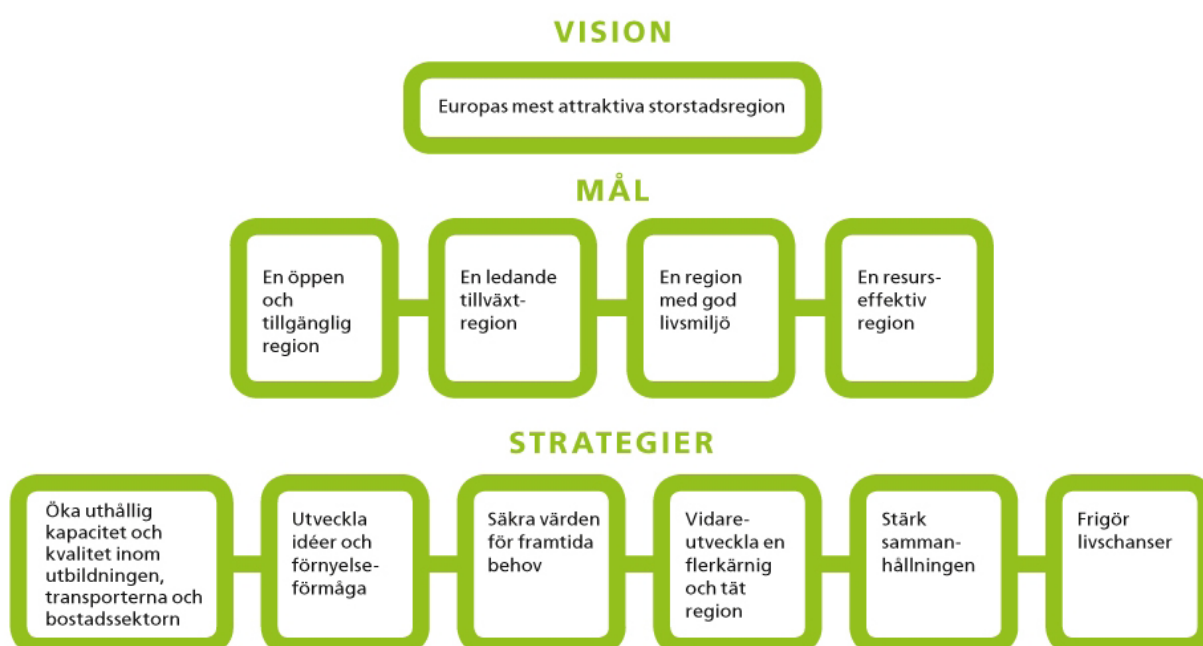

Båten Åfare vid Väsbyån.

Upplands Väsby i Stockholmsregionen

Regional utvecklingsplan för Stockholmsregionen

Stockholmsregionen har en tydlig vision. Att vara Europas mest attraktiva storstadsregion. För att nå dit krävs gemensamma krafttag, investeringar och god planering. Grunden i det arbetet är Regional utvecklingsplan för Stockholmsregionen, RUF 2010. Planen uttrycker den gemensamma viljan för regionens utveckling fram till 2030 och med utblick mot 2050. Framtagandet av en ny regional utvecklingsplan, RUF 2050, pågår.

Den regionala utvecklingsplanen har arbetats fram av ett stort antal aktörer i regionen och ligger till grund för bland annat kommunernas strategiska planering, regionala strukturfondsprogram och infrastrukturplaner. När nya program och insatser, inte minst på nationell nivå, initieras har RUF 2010 en viktig funktion som uttrycker för Stockholmsregionens samlade vilja. Utvecklingsarbetet görs inte isolerat i länet utan i samspel med olika aktörer i kringliggande län i östra mellansverige.

Nu pågår arbetet med att utarbeta en ny regionplan, RUF 2050. Ett program med namnet *Stärkt hållbarhet i Europas mest attraktiva storstadsregion* antogs av landstingets tillväxt- och regionplanenämnd

i augusti 2015. RUF 2050 är en fortsättning på arbetet med att förverkliga visionen om Stockholmsregionen som Europas mest attraktiva storstadsregion som lades fast i RUF 2010.

Sedan 2010 har länets befolkning ökat med mer än 140 000 personer, ekonomin har vuxit och teknikutvecklingen gör framsteg. Men byggtakten i länet har varit för låg och den socioekonomiska boendesegregationen i länet har ökat. Sedan 2010 har också medvetenheten om miljöproblem och klimatförändringar blivit större, en av de centrala utmaningarna i RUF 2050 är att få länet att växa samtidigt som klimatpåverkan minskar. I samband med arbetet med RUF 2050 pågår

även framtagandet av en regional klimafärdplan med syfte att nå målet att år 2050 vara en region utan växthusgasutsläpp. Ambitionen är att ta ett helhetsgrepp om utvecklingen i regionen och därför pågår även framtagandet av en landsbygds- och skärgårdsstrategi, vars syfte är att stärka möjligheten att bo och verka på landsbygden i Stockholms län.

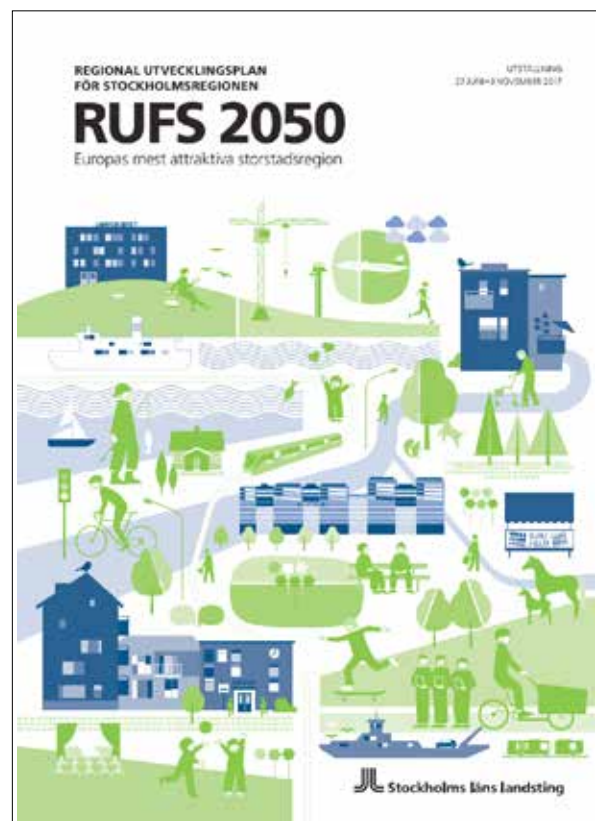
I programmet för RUFSS 2050 anges fem megatrender viktiga att beakta för Stockholmsregionen:

- Globaliseringen – en alltmer sammanvävd värld med stark konkurrens och snabba omvärldsförändringar.
- Den demografiska omstruktureringen – en äldre och mer urbaniserad befolkning.
- Den kunskapsmässiga och tekniska utvecklingen – smartare städer och digitalisering.
- Värderingar och livsstil – en mer individualiserad livsstil och ökad social fragmentering.
- Klimat och miljö – en global omställning med början på den lokala nivån.

I förslaget till RUFSS 2050 pekas de centrala delarna av Upplands Väsby ut som ett strategiskt stadsutvecklingsläge, ett område med hög regional tillgänglighet med potential att täta och sammanhängande stadsmiljöer. För Upplands Väsby kommun fungerar den regionala utvecklingsplanen som en värdefull långsiktig överenskommelse, som tydligt anger regionens gemensamma ambition om en hållbar utveckling. Planen och dess vision har fungerat som ett underlag för arbetet med översiktsplanen.

Delregional utvecklingsplan

Sedan mer än tio år tillbaka arbetar kommunerna runt Stockholm Arlanda Airport med att utveckla och förstärka fördelarna av att ha en flygplats i regionen. I den delregionala utvecklingsplan som antogs under 2016 konkretiseras och fördjupas samarbetet mellan parterna inom infrastruktur och trafikering, bostadsbyggande, näringsliv och arbetsmarknad. Planen har även ett tydligt fokus på ekologisk, ekonomisk och social hållbarhet. Den delregionala utvecklingsplanen ska tillsammans en avsiktsförklaring för regionens utveckling som tecknades 2014 och en gemensam vision bidra till att göra Arlandaregionen mer konkurrenskraftig.

Hur har vi arbetat med Väsby översiktsplan

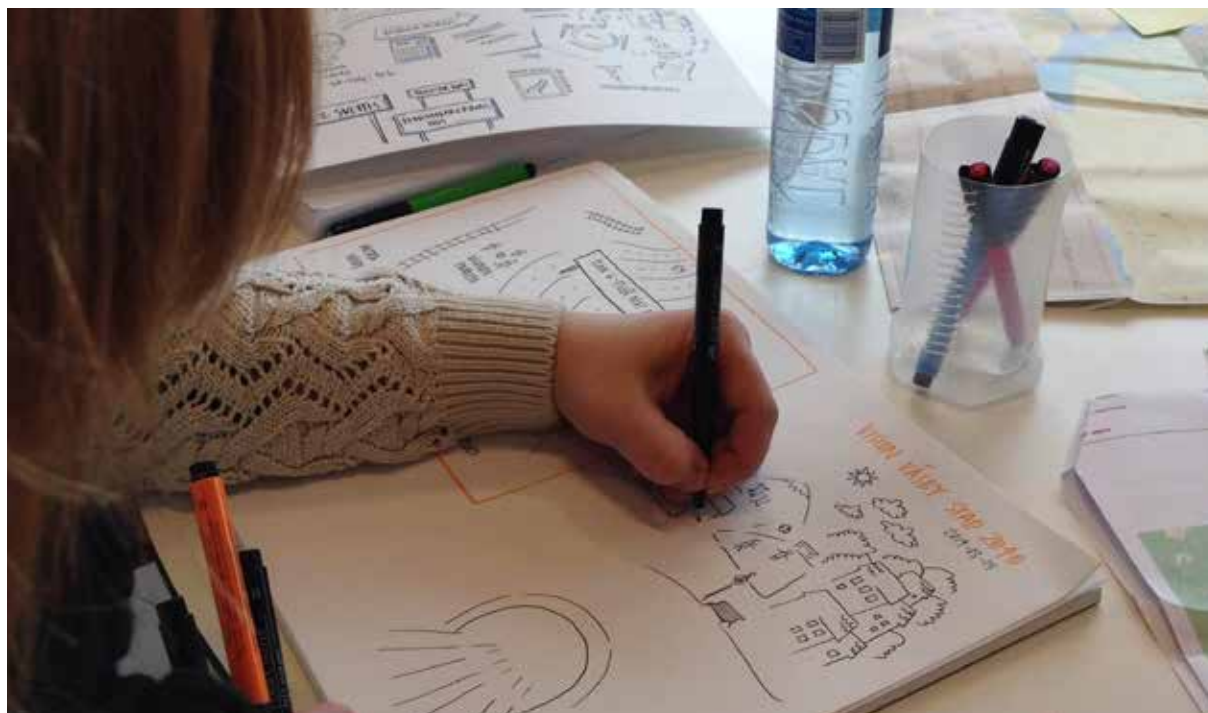
Uppdraget

Kommunstyrelsen beslutade i juni 2013 att en ny översiktsplan för kommunen ska tas fram. Kommunens tidigare översiktsplan antogs av kommunfullmäktige 2005. En prövning av översiktsplanens aktualitet gjordes 2010 då fullmäktige uttalade att kommunplanen/översiktsplanen i huvudsak var aktuell men att arbetet med en ny kommunplan borde påbörjas under kommande mandatperiod.

Arbetet med medborgardialoger

Dialogen med väsbyborna är en grund för planeringen av Upplands Väsby framtid. I uppdraget att ta fram en ny översiktsplan fanns önskemål om att arbeta med återkommande medborgardialog under processen. Upplands Väsby har därför genomfört flera olika typer av medborgardialoger inför och under framtagandet av kommunens nya översiktsplan. Medborgardialogerna syftar till att skapa engagemang och delaktighet vid framtagandet av en

eller flera gemensamma framtidsbilder för Upplands Väsby. Kommunens utveckling ska följa målen i vision Väsby stad 2040 och hållbarhetsaspekterna: social, ekonomisk och ekologisk hållbarhet. Till skillnad från den traditionella processen, där färdiga förslag presenteras i samrådsskedet, har kommunen valt att engagera medborgarna i ett tidigare skede och innan några färdiga resultat fanns. Förhoppningen är att därigenom skapa större förståelse och förtroende för den utveckling som redovisas i den nya översiktsplanen. Med ambitionen att nå olika målgrupper inom kommunen har ett antal olika metoder för medborgardialog använts. Fysiska dialogtillfällen har gett medborgare möjlighet att träffa kommunens tjänstepersoner på en förutbestämd plats. För att nå de som inte har möjlighet att delta på detta sätt har olika typer av uppsökande dialog genomförts. I framtagandet av översiktsplanen har även olika digitala plattformar används som ett komplement till de fysiska dialogtillfällena. Utöver detta har vissa dialogtillfällen hållits i redan etablerade forum.

Tre framtidsbilder blir en

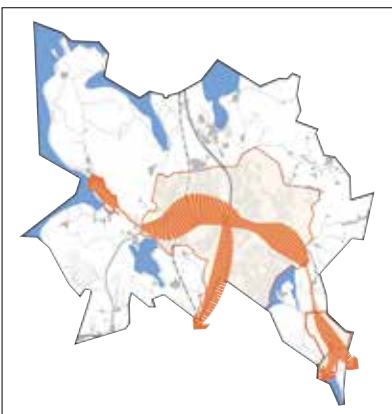
Under 2014 samlades olika målgruppers perspektiv på Väsby in vid olika tillfällen. Perspektiven har bidragit till att tre alternativa framtidsbilder för kommunen tagits fram. De tre framtidsbilderna har sedan utvecklats och förändrats med hjälp av synpunkter från bland annat medborgare, föreningar och företagare. Utöver inspelen från de olika målgrupperna har även en löpande utvärdering skett mot kommunens vision, de utmaningar som kommunen står inför samt hållbarhetsaspekterna. Slutligen stod kommunen inför ett vägval. Att fortsätta utveckla de tre framtidsbilderna eller att gå vidare med en eller två till samråd. Valet blev att slå ihop dialogdeltagarnas mest omtyckta delar från framtidsbilderna till en samlad framtidsbild med möjlighet att uppfylla visionen, utmaningarna samt förutsättningar för att skapa en hållbar utveckling.

Det samlade förslaget, nu kallat Väsby Stad 2040, gick ut på samråd 28 november 2016 till 28 februari 2017. Syftet med samrådet var att få fram ett så bra beslutsunderlag som möjligt och ge möjlighet till insyn och påverkan. Synpunkterna från samrådet har lett till en bearbetning av planförslaget och redovisas med kommentarer från kontoret för samhällsbyggnad i en samrådsredogörelse. Därefter har förslaget gått ut på utställning mellan 15 januari och 15 mars 2018. Därefter har mindre justeringar skett fram till antagande. De synpunkter som kommit in under utställningen med tillhörande kommentarer finns redovisade i ett särskilt utlåtande.

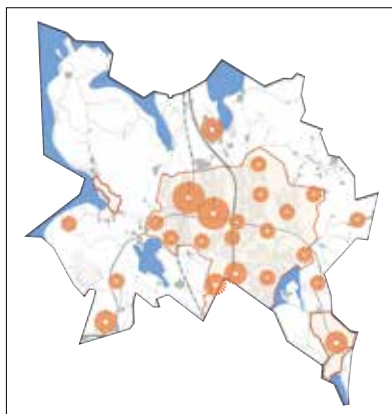
För mer information om medborgardialogen se bilagan *Rapport från medborgardialoger – medskapandet av ny översiktsplan*.

En starkare kärna – en stark central kärna nära järnväg och Väsby centrum. Förtätning och utveckling av stads-kvaliteter sker i ett avgränsat område.

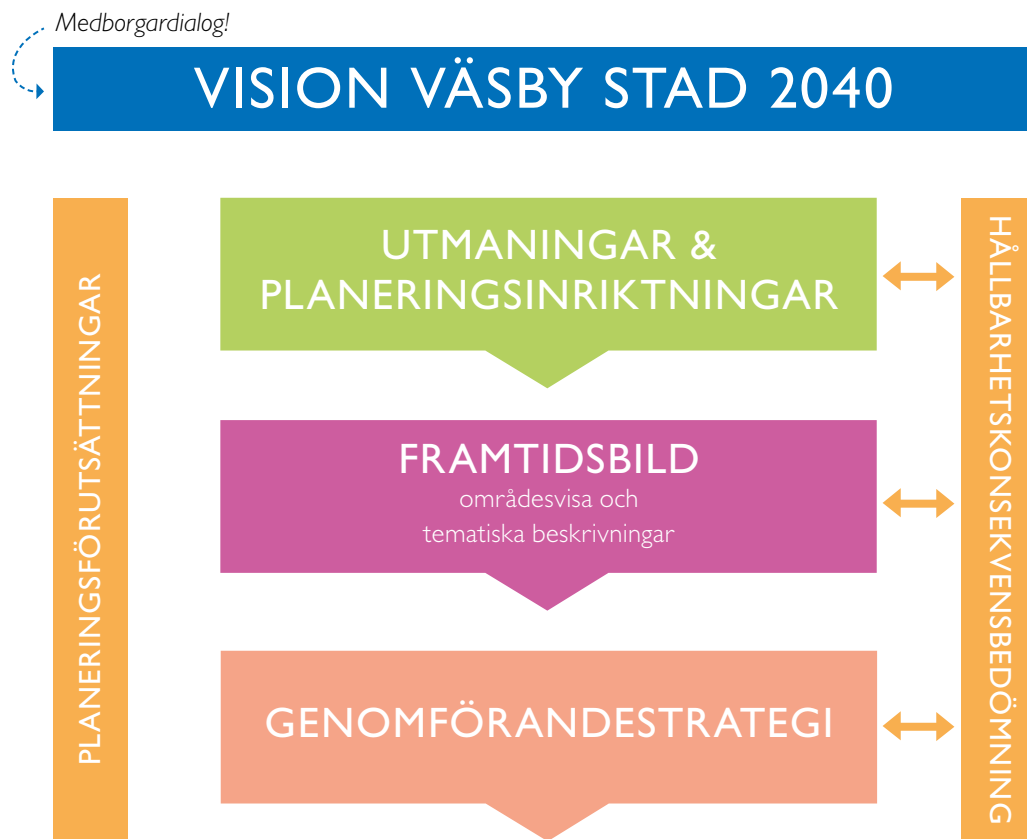

Bandstaden – ett enat Väsby från väst till öst där barriärerna E4:an och järnvägen överbryggas genom flera förbindelser.

Olikheterna gör Väsby – nya kommunalder tillåts växa fram där efterfrågan finns.

Översiktsplanens struktur

Vision Väsby stad 2040 är framtagen med hjälp av medborgardialog och är politiskt beslutad.

Utmaningar & Planeringsinriktningar

Om kommunen ska utvecklas enligt visionen, vilka är de största utmaningarna? Planeringsinriktningarna anger övergripande hur kommunen ska möta utmaningarna.

Framtidsbilden är en kartbild över hela kommunen med beskrivningar över hur kommunen har utvecklats till år 2040.

Strategi för genomförande och uppföljning
Översiktsplanen har en lång planeringshorisont mot år 2040. Den långsiktiga utvecklingen av kommunen måste därför vara en integrerad del av kommunens system för fortlöpande planering

av all verksamhet. Strategin för genomförande och uppföljning beskriver detta.

Hållbarhetskonnsekvensbedömning (HKB)

Under framtagande av planen har olika utvecklingsalternativ hållbarhetsbedömts och bedömningen har påverkat formuleringen av utmaningarna och utformningen av förslag till framtidsbild 2040. Ger framtidsbilden 2040 förutsättningar för en hållbar utveckling av Upplands Väsby? Planförslagets HKB redovisar detta.

Planeringsförutsättningar

Dagens situation och de förutsättningar som finns i kommunen samt omvärldens påverkan, är av betydelse för hur kommunen kan utvecklas mot visionen och påverkar framtidsbilden.

Vision Väsby stad 2040

Under 2012 och 2013 arbetades visionen om framtidens Väsby fram genom en serie dialoger med över 8 000 Väsbybor. Visionen antogs i kommunfullmäktige under våren 2013. På olika sätt samlades idéer, viljor och ambitioner in tillsammans med drömmar och önskemål för hur framtidens Väsby ska vara, kännas och fungera. Ambitionen var att i arbetet med hela den geografiska platsen få med alla som bor, arbetar och driver företag i Väsby. Visionen fastställdes av en helt enig grupp politiker från alla partier vilket garanterar att den också håller över tid.

– Där färgstarka människor möts

– Great place, proud people

– 伟大的地方骄傲的人

63 000 Väsbybor har rätt

- Väsby stad är en plats för folkliv med en mångfald av såväl företag, välfärds- och kommersiell service, kunskap, kultur och fritid.
- I Väsby bryts normer för att skapa nytt boende. Här har tekniken övervunnit bullret. Väsby har ett varierat, utmanande och hållbart boende med livskvalitet.
- I Väsby stad prioriterar vi gröna områden, bänkar, fontäner, ljud, dofter, blommor och belysning som inspirerar oss att mötas, umgås och utvecklas tillsammans.
- Väsby växer med ständigt nya människor som vill bli Väsbybor.

Ett lärande Väsby

- Alla elever når sin fulla potential. I Väsby får man vara bäst. Väsby skolor har en hög lägsta nivå. På Väsby skolor råder en kultur som ger eleven kunskaper, självförtroende och livsglädje.
- Väsby stad är en studentstad. En väsbystudent kan tack vare goda kommunikationer enkelt plugga på KTH, KI, Stockholms eller Uppsala universitet eller var som helst i världen – varför inte Harvard och Väsby.

Väsby ligger rätt

- Från Väsby har vi nära till världen.
- Tre Väsby är ett. Attityder och tekniska lösningar har överbryggat både motorväg och järnväg och knutit samman staden.
- Väsby stad är lätt att nå, kul att vistas i och en plats du gärna återvänder till.

Väsby vågar och gör

- I Väsby stad finns en stark tradition av att göra det otraditionella. Vi tar till oss nya idéer och provar nytt.
- I Väsby finns modet att ta delaktighet och medskapande på allvar.
- Väsby stad är ingen isolerad ö. Vi samarbetar med andra som också vill utvecklas.
- Väsby är en utmärkt idrottskommun. Framgångsrika klubbar kombinerar bredd och elitsatsningar med stora framgångar.

Väsby tänker längre

- I Väsby frodas både stora och små, lokala och globala företag.
- Väsby är ett föredöme i arbetet med miljö och klimatåtgärder. Vi värnar viktiga naturområden. Världen vänder sina ögon hit för att hitta nya lösningar.
- Väsby är en stad med hjärta, en trygg, vänlig och öppen plats att bo, leva och verka i. Här är det enkelt för alla att aktivt delta i samhället oavsett vem du är eller var du befinner dig i livet.

Utmaningar och planeringsinriktningar

Inledning

Upplands Väsby ska växa till 63 000 invånare år 2040, det säger kommunens beslutade vision. Med visionen som utgångspunkt och utifrån dagens situation och kommunens förutsättningar ska översiktsplanen visa hur Väsby kan rustas för framtiden.

Översiktsplanen ska också visa hur Upplands Väsby tar sig an visionen i den regionala utvecklingsplanen, RUFSS 2010, att vara Europas mest attraktiva storstadsregion och bidra till att uppnå de fyra övergripande målen som förslaget till RUFSS 2050 uttrycker:

- En tillgänglig region med god livsmiljö
- En öppen, jämställd, jämlik och inkluderande region
- En ledande tillväxt- och kunskapsregion
- En resurseffektiv och resilient region

I planeringen av ett hållbart Väsby behöver hänsyn tas till de förändringar som kan förväntas i samhället och till följderna av ett förändrat klimat. Globaliseringen, en äldre och mer urbaniserad befolkning, den tekniska utvecklingen, en mer individualiserad livsstil och ökad social fragmentering är starka utvecklingstendenser. Den långa tidshorizonten medför att utvecklingen kommer att påverkas av många ännu okända faktorer. Översiktsplanen visar kommunens viljeinriktning och är tänkt att rusta för en god handlingsberedskap, just eftersom framtiden inte går att förutse. Behovet av en global omställning för klimat och miljö måste börja på den lokala nivån. Översiktsplanen kan bidra till ett hållbart, fossilfritt samhälle, och till goda livsvillkor för kommande generationer.

Översiktsplanen ska också visa hur man kan värna, vårda och förbättra vad som idag är värdefullt i Upplands Väsby. I dialog med medborgarna har det framkommit att det är tre värden som Väsbyborna anser vara särskilt viktiga att prioritera i kommunens framtida utveckling: tillgången till mötesplatser, god service och omsorgen om den gröna miljön. Samtidigt som kommunen växer är det särskilt angeläget att bevara och stärka Väsbyns identitet och särart.

För den nya översiktsplanen har sex utmaningar formulerats som beskriver kommunens viktigaste planeringsuppgifter för att uppnå en önskad utveckling.

Utmaningarna har rubrikerna:

- Det kreativa Väsby
- Mötesplatsen Väsby
- Naturen i Väsby
- Näringslivets Väsby
- Väsby i storstadsregionen
- Ett robust Väsby
 - Risk, klimat och hälsa

Utifrån utmaningarna har det utarbetats planeringsinriktningar som anger hur kommunen ska möta de definierade utmaningarna. Planeringsinriktningarna är principiella och ska leda till att visionen uppnås samtidigt som hinder och svårigheter hanteras. Planeringsinriktningarna tas omhand i framtidsbilden som i kartform visar hur Upplands Väsby har utvecklats till år 2040. Till framtidsbilden hör beskrivningar av framtidsbildens innehåll samt områdesvisa och tematiska beskrivningar.

Det kreativa Väsby

Utmaning

Utmaningen handlar om att skapa en lärande och kreativ miljö. Alla ska ges en god start och möjlighet till lärande genom hela livet och den kompetens som finns i Upplands Väsby ska tas tillvara.

Väsby ligger mitt i den kunskapsledande regionen Stockholm–Uppsala och det finns goda möjligheter att utveckla en miljö för ett livslångt lärande. Genom utbildning får alla möjlighet att använda sig av och utveckla sin potential, vilket förbättrar individens ekonomiska och sociala förutsättningar. En lärande och kreativ miljö i Upplands Väsby har därför stor betydelse för kommunens och näringslivets utveckling.

Att uppnå goda skolresultat, se till att ungdomar går ut skolan med fullständiga betyg och att en hög andel vidareutbildar sig efter gymnasiet är viktigt för Väsbyns framtid.

Väsby behöver åtgärda kapacitetsbrister, säkra hög kvalitet i skolan och samtidigt bygga för en stark befolkningsökning. När förskolor och skolor byggs i den täta staden är det en särskild utmaning att skapa en väl fungerande utemiljö.

Till utmaningen hör att ge förutsättningar för en meningsfull fritid och tillgång till kulturupplevelser.

Planeringsinriktningar

- Låt barnen ta plats.
- Väsbyns förskolor och skolor ska uppmuntra till aktiva och utforskande barn som har inflytande och är delaktiga.
- Förskolor och skolor ska ha lokaler som stöder den pedagogiska verksamheten och en utemiljö som uppmuntrar till utevistelse, kreativ lek och aktiviteter för lärande.
- Förskola och skola för de mindre barnen ska erbjudas nära hemmet och gärna i kollektivtrafiknära läge.
- Barn och unga ska ha tillgång till bostadsnära ytor för lek, rörelse, idrott och kultur.
- Det ska finnas platser där unga kan mötas, göra sig hörda och utöva olika intressen.
- Teoretiska och praktiska eftergymnasiala utbildningar, inklusive distansutbildningar, ska finnas i kommunen.
- God samverkan mellan kommun, näringsliv och akademi ska bibehållas och utvecklas för god koppling mellan studier och arbetsliv och för lärande och nya, innovativa lösningar.
- Studentbostäder ska finnas i kollektivtrafiknära lägen inom den täta stadsbygden.
- Väsbyns föreningsliv, folkbildning och ideella krafter, ska ges bästa möjliga förutsättningar att bedriva och utveckla sin verksamhet.
- God gestaltning och konst är viktiga aspekter i utvecklingen av den offentliga miljön.
- Väsbyborna ska ges goda förutsättningar att delta i och bidra till kommunens utveckling.

Mötesplatsen Väsby

Utmaning

Utmaningen handlar om att utveckla Väsbyns särart med plats för både nuvarande och framtida Väsbybor där kommunen, både idag och i framtiden, upplevs som tillgänglig, attraktiv, trygg och upplevelserik för alla att vistas i.

Upplands Väsby ska vara en bra kommun att bo, leva och verka i. För god social sammanhållning behövs platser där människor i olika åldrar och med olika bakgrund kan mötas. Såväl planerade som spontana möten är viktiga för ett öppet och välkomnande samhälle. Olika lokalbehov kan behöva mötas i takt med att samhället byggs ut. Barn och unga ska ges trygga och goda uppväxtvillkor och Väsbybor ska kunna åldras med hög livskvalitet. En ökad andel äldre och fler personer med funktionsvariationer ställer högre krav på att bredda bostadsutbudet för att möta deras efterfrågan och behov av bostad, vård, omsorg, service och tillgänglighet.

En utmaning för Upplands Väsby är att knyta samman bostadsområden och kommundelar och överbrygga fysiska barriärer. Det ska vara enkelt att färdas till fots, med cykel och med kollektivtrafik.

Planeringsinriktningar

- Den offentliga miljön i kommunen ska vara identitetsskapande, trygg och inkluderande för alla.
- Bostadsutbudet ska vara varierat och passa olika målgruppers efterfrågan och behov, under livets olika skeden och beroende på olika livsval.
- Ny bebyggelse, service och verksamheter ska i första hand lokaliseras till knutpunkter för kollektivtrafik eller till stadsmässiga stråk.
- Fysiska och sociala barriärer ska överbryggas för att motverka segregation och skapa trygga områden. Bostadsområden och kommundelar ska knytas samman för att främja möten mellan människor från olika områden.
- Planera för god tillgänglighet i den offentliga miljön för ett oberoende liv för till exempel

äldre, barn och personer med funktionsvariationer.

- Mötesplatser ska vara varierade, välkomnande och tillgängliga. De ska locka människor att stanna upp och uppmuntra till möten, spontanidrott och kulturutövande.
- Gång- och cykelvägar ska knytas samman för att skapa tillgänglighet till viktiga målpunkter och bidra till möten.
- Otrygga miljöer för gång- och cykeltrafikanter ska åtgärdas. Barn och unga ska ha tillgång till trygga gång- och cykelvägar till förskola, skola och fritidsaktiviteter.
- Mötesplatser ska planeras i samverkan med medborgarna utifrån funktion, kvaliteter och nuvarande brister.
- Lokaler för kommunal service ska vara flexibla över tid och kunna ändra funktion vid behov.
- Mångfunktionella lokaler ska fungera som mötesplatser på kvällstid och helger, och vara lättillgängliga för alla att nyttja.

Multihallen i Messingen

Naturen i Väsby

Utmaning

Utmaningen handlar om att värna och utveckla naturvärden och tillgång till naturen samtidigt som kommunen växer och får en tätare bebyggelsestruktur.

Planeringen måste ske med en helhetssyn och med en god avvägning mellan olika intressen så att inte svårersättliga ekosystemtjänster, rekreativa miljöer och naturvärden förloras. Samtidigt kan en genomtänkt utveckling av tätorten ge möjligheter att förstärka och utveckla viktiga naturvärden.

För att ge möjlighet till motion, rekreation och naturupplevelser är det viktigt att det finns parker och naturområden nära där människor bor. Kommunen har ett ansvar att, i samarbete med övriga berörda kommuner, se till att Rösjökilens och Järvakilens bevaras, utvecklas och är tillgängliga.

Stockholmsåsen, som är en grundvattentäkt och fungerar som reservvattentäkt för Norrvatten, ligger till stora delar mitt i tätorten och hyser många biologiska och rekreativa värden och är påverkad av olika typer av anspråk. Det är en utmaning att göra rätt avvägningar så att området kan utvecklas utan att ekosystemtjänster skadas eller försvinner.

Planeringsinriktningar

- Områden med hög biologisk mångfald ska bevaras och biologiska värden ska utvecklas.
- Viktiga biologiska spridningssamband ska bevaras och förstärkas.
- Ny bebyggelse ska i första hand planeras på redan exploaterad mark. Naturvärden ska kompenseras när oexploaterad mark tas i anspråk.
- Viktiga strukturer för ekosystemtjänster ska bevaras, anläggas och utvecklas vid nyexploatering.
- Rösjökilens och Järvakilens värden ska värnas och tillgängliggöras genom stråk från tätorten.
- Större naturområden med goda möjligheter till motion och friluftsliv ska finnas i varje kommunal del.
- God tillgång till parker och grönområden ska finnas i stadsbygden.
- Den gröna närmiljön är viktig för förskolor, skolor, äldreboenden och omsorgsboenden.
- Möjligheten till lokal odling ska ökas.
- Stockholmsåsen ska bevaras och funktionen som reservvattentäkt ska skyddas.
- Grönstruktur i stadsmiljön ska i största möjliga mån bevaras och utvecklas vid exploatering.
- Statusen i vattenförekomsterna ska förbättras så att miljö kvalitetsnormer för dessa uppfylls.

Väsbyån vid Väsby station

Näringslivets Väsby

Utmaning

Utmaningen är att ha en bra balans mellan näringslivets utveckling och kommunens befolkningsökning. Det gäller att fortsätta att dra fördelar av det goda geografiska läget.

I utmaningen ligger att samtidigt med en omfattande bostadsutbyggnad behålla och låta verksamheter utvecklas och att locka nya etableringar i framför allt den täta staden.

Förutsättningar för en expansiv utveckling av näringslivet i Upplands Väsby är mycket goda med det strategiska läget mellan Stockholm och Arlanda. Upplands Väsby har ett gott företagsklimat och dialogen mellan näringsliv och kommun är mycket god.

Tillgången till attraktiva boendemiljöer och kommunal service av hög kvalitet är viktig för att attrahera och behålla kvalificerad arbetskraft och därigenom säkra företagens kompetensförsörjning. När befolkningen ökar behövs en större lokal arbetsmarknad. Det bör finnas möjlighet att arbeta

i Väsby oavsett utbildningsnivå. Utvecklad kollektivtrafik är en avgörande faktor för företagens utveckling.

Planeringsinriktningar

- Det ska planeras för och finnas en blandning av bostäder och arbetsplatser i den täta staden.
- Det ska finnas ett varierat utbud av lokaliseringmöjligheter så att företag med olika inriktning kan välja Väsby.
- Personalintensiva verksamheter bör etableras nära kollektivtrafik.
- Småföretagarbyar och företagskluster ska finnas för att underlätta för mindre företag att etablera sig.
- För etableringar längs E4:an samt efter järnvägen är god gestaltning, som ger en tydlig entré till kommunen, viktig.
- Samverkan och dialog mellan kommun, näringsliv och akademi ska fortsätta att utvecklas för att skapa innovation, tillväxt och ett bra näringslivsklimat.
- Den regionala samordningen av näringslivsetableringar ska utvecklas vidare.

Bredden

Väsby i storstadsregionen

Utmaning

Utmaningen handlar om att vidareutveckla Upplands Väsby's identitet och förstärka kommunens roll i regionen.

I en globaliserad värld får Väsby's identitet och attraktivitet en allt större betydelse för förmågan att behålla och locka till sig befolkning, företag, arbetskraft och besökare. För att Upplands Väsby ska bidra till att stärka och utveckla storstadsregionen är en snabb och smidig kollektivtrafik avgörande. Närhet till spårbunden kollektivtrafik är tillsammans med stadsmässighet och närhet till vatten och grönska kvaliteter som har stor betydelse.

Väsby's strategiska läge, med närhet till Stockholm, Uppsala och Arlanda är attraktivt och ger goda möjligheter. En utmaning är att ta till vara det goda läget för både invånare och näringsliv samtidigt som buller och andra restriktioner ger begränsningar för kommunens utveckling.

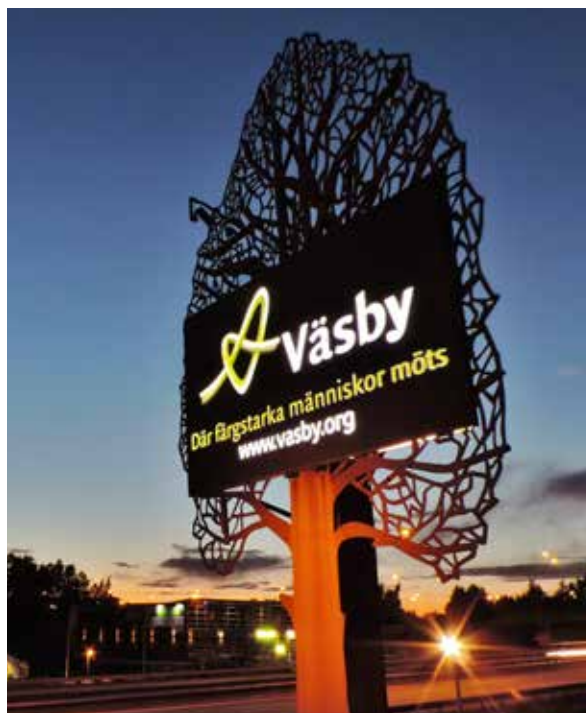
En växande region och ett växande Väsby innebär en utmaning för trafiksystemet, då den sammanlagda mängden resor sannolikt ökar med en ökande befolkning. System som klarar av att hantera ett ökat transportbehov måste skapas och förutsättningar ges för minskat bilberoende och hållbara färdmedelsval.

Regionala samarbeten behövs för infrastruktur, teknisk försörjning, natur- och vattenvärden och andra mellankommunala markanvändningsfrågor. I en tätare region är det en utmaning att hitta de bäst lämpade platserna för anläggningar som kan vara störande men som tillgodoser regionens gemensamma behov.

Planeringsinriktningar

- Upplands Väsby ska fortsätta att utvecklas till en modern småstad som erbjuder nyskapande bostadsområden, med närhet till skolor, samhällsservice, natur, kultur och idrott.

- Natur- och kulturhistoriska värden, som är viktiga för Väsby's identitet, ska bevaras, utvecklas och göras tillgängliga.
- Den fördel skyltläget mot motorvägen och järnvägen ger ska användas.
- Andelen gång-, cykel- och kollektivtrafik ska öka i förhållande till biltrafiken.
- Cykelnätet ska vara sammanhängande, med gena sträckningar mellan alla kommundelar och sammankopplat med kringliggande kommuner.
- Förstärkning av E4:an och Ostkustbanan är nödvändigt för utveckling av stråket Stockholm – Uppsala och kopplingen till Arlanda.
- Väsby station ska utvecklas till en kapacitetsstark och attraktiv bytespunkt i kollektivtrafiken.
- Kollektivtrafikssystemet ska vara sammanhängande, framkomligt, tryggt och tillgängligt för alla och möjligheten till kombinationsresor ska stärkas, lokalt och regionalt.
- Tvärförbindelser till omkringliggande kommuner ska utvecklas.
- Regionala samarbeten kring infrastruktur och andra gemensamma resurser ska utvecklas vidare.

Cortenstälträdet vid Bredden

Ett robust Väsby – Risk, klimat och hälsa

Utmaning

Utmaningen ligger i att fortsätta att utveckla ett gott samhälle som främjar en god folkhälsa för en växande befolkning och som samtidigt är rustat för framtida osäkerheter och påfrestningar.

Ett förändrat klimat medför nya utmaningar vad gäller den fysiska planeringen. Större nederbörds-mängder och förändrade temperaturer skapar risk för översvämningar, påfrestningar på försörjnings-system samt hälsorisker. Det handlar också om att planera för att undvika att instängda områden skapas och att ha en god beredskap för extraordinära händelser.

En anpassning krävs mellan ny bebyggelse och risker med transport av farligt gods på vägar och järnväg i kommunens centrala delar där en stadsmässig utveckling eftersträvas. Ljudmiljön i stora delar av kommunen är påverkad av buller vilket kräver hänsyn vid bebyggelseutvecklingen och även vid utvecklingen av grönområden. En tätare bebyggelsestruktur kan i sig skapa risk för ökad bullerexponering, sämre ljusförhållanden och försämrad luftkvalitet vilket kan påverka folkhälsan. Barn är extra känsliga för bland annat luftföroreningar.

Planeringsinriktningar

- Vid all nybyggnation ska hänsyn tas till ett förändrat klimat, med avseende på översvämning och skyfall, ökade temperaturer samt ras- och skredrisk.
- Planera med hänsyn till naturlig vattenreglering.
- Fördröj och infiltrera dagvatten lokalt där det är möjligt, gärna i öppna system.
- Väsbyborna ska skyddas mot störande buller, barnens miljö är särskilt viktig.
- Buller ska i första hand åtgärdas vid källan, ett strategiskt arbete ska ske i samarbete med ansvarig huvudman.
- Upplevt tysta områden ska värnas i grönområden och i andra offentliga miljöer.
- Grönstrukturens kapacitet till klimatreglering och rening av luft ska bevaras och utvecklas.
- God tillgång till dags- och solljus ska vara en kvalitet i bostäderna i Väsby.
- Väsbyborna ska skyddas mot luftföroreningar, barnens miljö är särskilt viktig. Halterna av partiklar i uteluften utmed gatorna ska hållas låga.
- Det ska vara enkelt att göra hälsosamma och miljömässigt bra val i vardagen.
- Förnybara energikällor ska prioriteras i Väsby.
- Ny bebyggelse ska anpassas till risker med miljöfarliga verksamheter och transport av farligt gods.

Klockarboldammen, dagvattendamm i Upplands Väsby

Stadsmässighetdefinitionen i sammanfattning

Upplands Väsby kommun har sedan 2013 en av kommunfullmäktige beslutad policy som definierar vad stadsmässighet innebär i Upplands Väsby. Här beskrivs vad kommunen lägger i begreppet stad och varför byggande av stad är angeläget. Definitionens principer utgör en utgångspunkt för den nya översiktsplanen.

Stadsmässighetsdefinitionen i sammanfattning

Att bygga stad handlar om att en rad kvaliteter måste samverka för att göra staden intressant att vistas i, funktionell och hållbar:

- Den har ett befolkat och tilltalande offentligt rum – gator och torg, som är stadens mötesplatser, och parker, som är stadens lungor och rekreationsrum.
- Den erbjuder upplevelser – både estetiska och kulturella samt skapar förutsättningar för affärer, nöjen, kultur och fritid, lekplatser och utrymme för spontanidrott.
- Den är tydlig, gränsen mellan vad som är offentligt rum (gata, park, torg) och vad som är privat (kvarterets innergård, tomtmark) är gestaltad och naturligt begriplig.
- Den är orienterbar, som besökare förstår jag naturligt hur jag finner de största stråken och de viktigaste platserna.
- Den är öppen och trygg, inbjuder till kontakt och dialog och ger en känsla av trygghet.
- Den är präglad av mångfald och variation.

- Den har en struktur som erbjuder förändringsmöjligheter på ett sätt som främjar långsiktigt hållbar social, ekonomisk, ekologisk och teknisk utveckling.
- Den har goda kommunikationer – gång-, cykel- och kollektivtrafikmässigt, liksom för biltrafik.

Detta uppnås genom

- en hög täthet med många människor som bor eller arbetar i staden och gör den levande och trygg dygnet runt.
- förutsättningar för ett livskraftigt butiks-, restaurang-, kultur- och serviceutbud som gör staden till en attraktiv plats att vara i och besöka.
- variation i bebyggelsen avseende utformning, höjd och ägarförhållanden som möjliggör mångfald i stadsmiljön.
- genomgående höga arkitektoniska kvalitetskrav, som dock inte får motverka genomförbarheten.
- gatu-, plats- och parkrumsbildande bebyggelse, som skapar tydliga gränser mellan privat, halvprivat, halvoffentligt och offentligt.
- att nya gatustrukturer så långt det är möjligt ska knytas samman med befintliga.
- att alla trafikslag utnyttjar samma gaturum. Parkering bör finnas på gatumark. Planeringen ska fokusera på gång-, cykel- och kollektivtrafik framför biltrafik.
- att gaturummet kontinuerligt innehåller verksamheter i gatuplanet.
- alla entréer vänds mot gatan.

Seniorgården. Illustration inom området Fyrklövern

Upplands Väsby 2040 – en framtidsbild

Framtidsbilden ska bidra till att visionen om Väsby stad 2040 uppnås. Den är en samlad bild som visar hur utmaningarna ska klaras och vad de formulerade planeringsinriktningarna betyder översiktligt.

Väsby 2040 är en modern grön småstad, en blandad stad med ett rikligt utbud av bostäder, verksamheter, service, mötesplatser och grönska. En tät sammanhållen bebyggelsestruktur inom tätorten gör att befolkningsökningen med 20 000 fler Väsbybor till 2040 är möjlig samtidigt som stora naturområden bevaras. Grönstrukturen och kulturmiljön är högt prioriterade i kommunen. Väsby erbjuder en god livsmiljö med stora rekreatiomsområden och bostadsnära natur där värdefulla ekosystemtjänster värnats.

Att bidra till utvecklingen av ett hållbart samhälle är ett grundläggande ansvar för kommunen. Genom att bygga tät stad minskas exploateringens negativa påverkan på miljön samtidigt som förtätning ger ett ökat serviceunderlag och kan bidra till bättre förhållanden också för dagens Väsbybor. Staden ger goda förutsättningar för att uppnå balans mellan ekologiska, ekonomiska och sociala värden och ett på många sätt hållbart samhälle kan utvecklas. Den täta staden innebär även utmaningar, exempelvis när det gäller buller och luftkvalitet. För att uppnå en god livsmiljö måste detta hanteras i planeringen.

Framtidsbilden visar en tät stadskärna i centrala Väsby och med ett sammanbindande stråk mellan centrala Väsby, Älvsundadalen och Bredden. Stråket har blivit en mycket bra förbindelse för gående, cyklister och med snabb kollektivtrafik. Bostäder finns på båda sidor av E4:an med välbelägna förbindelser över motorvägen.

I Väsby rör man sig enklast och smidigast via gång eller cykel i ett välutvecklat vägnät med goda lokala och regionala förbindelser. För ett enat Väsby har en sammanlänkning mellan kommunens västra och östra delar skett genom flera förbindelser över E4:an och järnvägen. Stadskärnan med Väsby station och centrum är sammankopplad västerut

och österut genom utveckling i Runby och vid trafikplats Glädjen.

Utveckling av medeltät stadsbygd har skett i ett par lägen utanför den centrala stadskärnan, dessa platser utgör centrum för service och kan fungera som ett komplement till den tätare staden. Förtätning uppmuntras särskilt i stadsdelar med brist på mötesplatser. Utanför den täta och medeltäta staden sker en försiktig utveckling i en mer småskalig stadsbygd där karaktären behålls.

Genom att erbjuda bostadsområden med olika identiteter realiserar visionen om mångfald och att det finns plats för alla i Väsby. Blandade upplåtelseformer, storlekar och byggnadsåldrar gör Väsby till en kommun som lämpar sig för boende i livets alla skeden. Mötesplatser och kulturaktiviteter för barn och ungdomar har utvecklats i hela kommunen med möjlighet till spontan lek och meningsfull fritid. De är lättillgängliga via gång-, cykel- och kollektivtrafik.

På landsbygden kan ny bebyggelse prövas på ett fåtal platser där det finns bybildningar och fungerande kommunikationsstråk. Möjligheten till spridd bebyggelse begränsas till förmån för bostadsutveckling som har bra kollektivtrafik och tillgång till service.

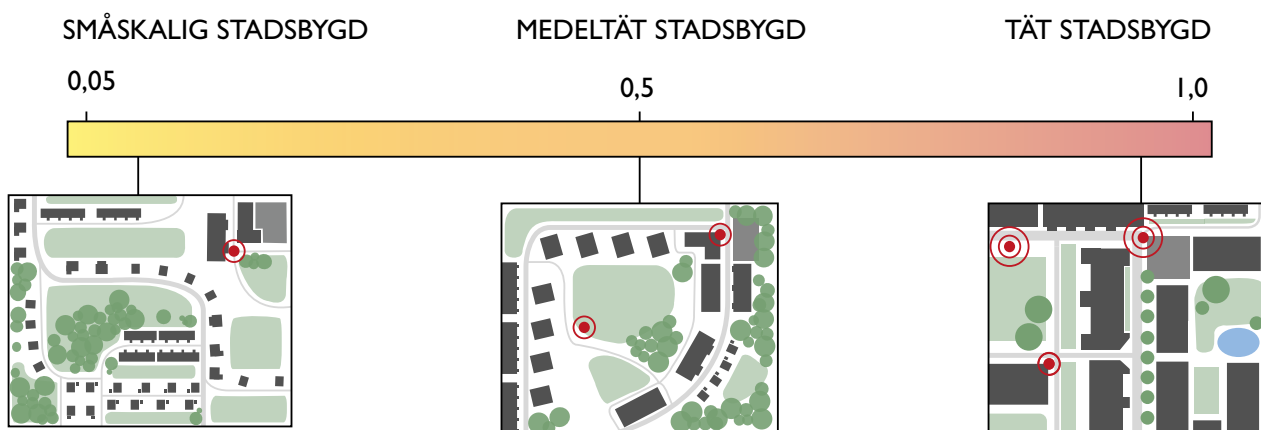
Framtidsbilden har tagits fram bland annat med stöd av den medborgardialog som hölls 2014. Då diskuterades tre olika scenarier *En starkare kärna*, *Bandstaden* och *Olikheterna gör Väsby*. Den diskussionen har varit en grund för den samlade karta som nu illustrerar hur Väsby stad kan se ut år 2040. Framtidsbilden visar en användning av mark utifrån bedömd lämplighet och efter att avvägningar har gjorts mellan olika intressen.

I framtidsbilden visas både de områden som kommer att utvecklas med ny bebyggelse och infrastruktur och värden som är viktiga att bevara. Framtidsbilden kompletteras med beskrivande texter och ett antal temakartor, som visar förändringarna mellan nuläge och år 2040.

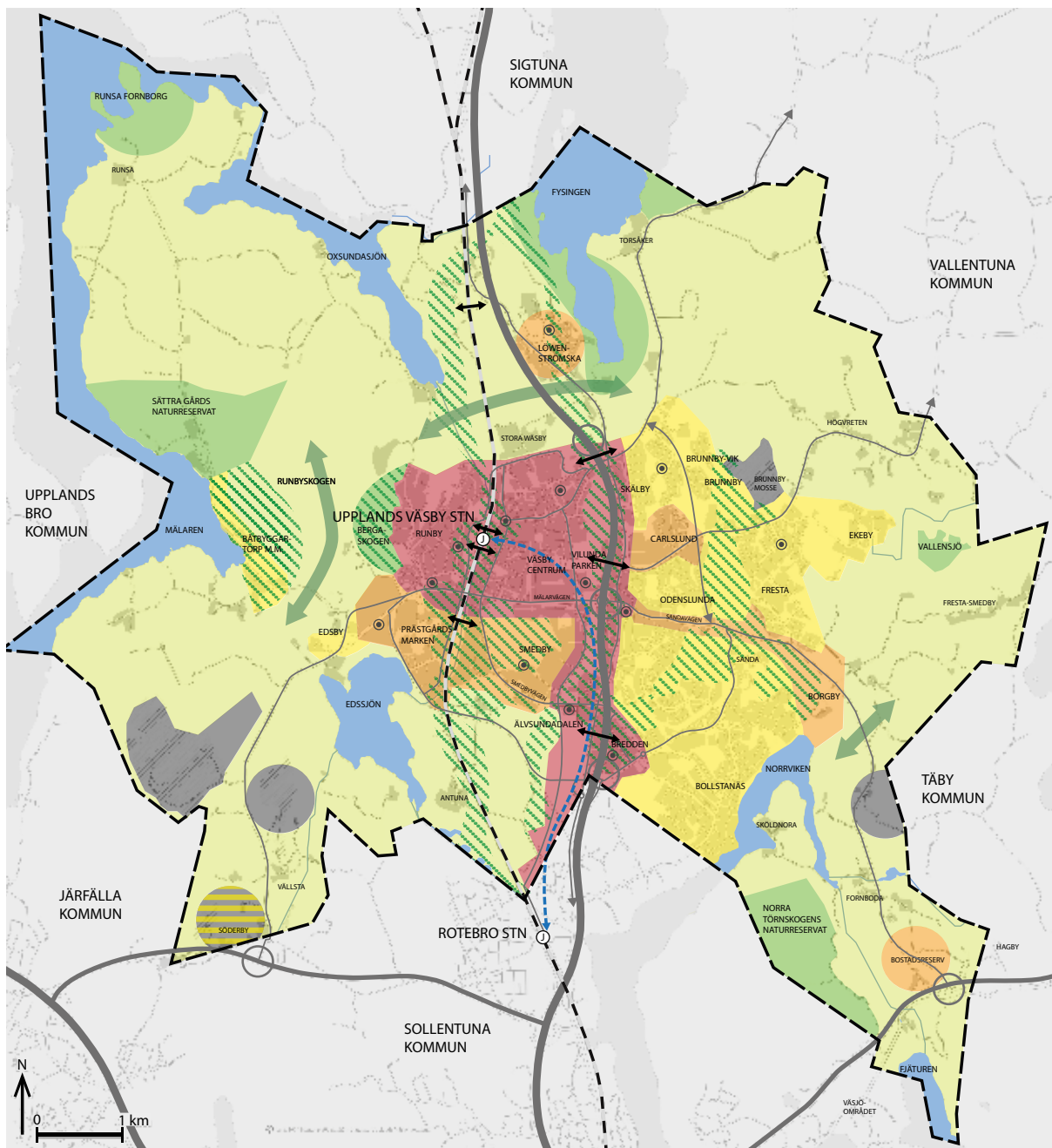
Stadens täthet

För att tydligare visa vilken typ av bebyggelse som framtidsbilden föreslår inom kommunen anges en exploateringsgrad. Exploateringsgraden anger den sammanlagda bruttoarean för alla byggnader delat med markytan inom ett givet område, vilket alltså ger en bild av hur tätt ett område är bebyggt. I bilderna nedan visas skillnaden i täthet mellan de olika typer av bebyggelse som finns i framtidsbilden. Exploateringsgraden är ett sätt att visa vilken typ av bebyggelse som dominerar stadsbilden, men inom alla områden finns det utrymme för variation. Mångfald och variation präglar redan idag hela kommunen vilket bidrar till att områden med olika karaktär kan mötas på ett naturligt sätt. All förtätning sker med omsorg om den befintliga bebyggelsen och grönstrukturen, så att strukturerna kan flätas samman i mötet mellan olika typer av stadsbygd.

Ett antal platser runt om i kommunen har i framtidsbilden markerats som förtätade stadsdelscentrum. De punkter som är markerade i kartan är antingen mötespunkter redan idag eller identifierade som platser med goda förutsättningar för en sådan utveckling. Dessa platser är lokala stadsdelscentrum, servicenoder eller andra typer av mötesplatser som fungerar väl som utgångspunkt för en framtida förtätning. Platserna kännetecknas av en mångfald av funktioner och närhet till kollektivtrafik, vilket gör dem till naturliga samlingsplatser som kan förstärkas och bidra till ett ökat utbud av offentlig och kommersiell service. I framtiden kan även andra platser komma att utvecklas på samma sätt.

Framtidsbild – Upplands Väsby 2040

Teckenförklaring

FRAMTIDSBILD 2040

 Järnväg - Ostkustbanan med station
Järnväg med framtida kapacitetsförstärkt bana.

 Trafikled eller motorväg
E4, E18, Rotebroleden och Norrortsleden.

 Kommungräns

Övergripande mark- och vattenanvändning

 Tät stadsbygd
Innefattar bostäder, grönytor och verksamheter.

 Medeltät stadsbygd
Innefattar bostäder, grönytor och verksamheter.

 Småskalig stadsbygd
Innefattar bostäder, grönytor och verksamheter som främjar lokalsamhället.

 Landsbygd

 Verksamhetsområde
Område avsett uteslutande för verksamheter som kan vara störande.

 Småskalig stadsbygd eller verksamheter

 Sjö eller vattendrag

 Skyddad natur

 Värdefulla ekologiska och rekreativa värden
Viktiga områden och samband för bevarande och utveckling av rekreativa och ekologiska värden.

 Ekologisk spridningskorridor
Ekologisk spridningskorridor mellan och inom Järvakilen och Rösjökilén.

 Trafikplats
Trafikplats på det statliga vägnätet.

 Kollektivtrafikförbindelse
*Förbindelse som förser med konkurrenskraftig och kapacitetstark kollektivt färdmedel inom den täta stadsbygden.
Exakt sträckning behöver utredas.*

 Huvudvägnät
Vägnätet för både cykel-, bil- och busstrafikanter.

 Barriärbrytande länk
Befintlig eller tillkommande/ombyggd passage för fotgängare och cyklister över eller under trafikerad väg eller järnväg.

 Förtätat stadsdelscentrum
Förtätning lokalt kring befintligt eller utveckling av lokalt centrum.

Tät stadsbygd

År 2040 har centrala Väsby, Runby och Älvsundadalen utvecklats till en tät stadsbygd med ett utbud av bostäder, arbetsplatser, parker och torg och försedd med goda kommunikationer och service. Tillgången till bostadsnära natur finns kvar och det är lätt att nå ut till större strövområden. Exploateringsgrad: 0,7–1,0. I de mest centrala delarna kan även högre exploateringsgrad diskuteras.

Ett starkt kollektivtrafikstråk binder samman Upplands Väsby station med centrum, Bredden och Rotebro station. Förtätning med bostäder har ökat befolkningstillväxten som i sin tur förbättrat underlag för offentlig och kommersiell service.

Idrottsanläggningar, skolor, sällanköpshandel, större dagligvaruhandel och köpcentrum har successivt införlivats i en funktionsblandad stadsmiljö i takt med att staden har byggts ut.

Tätt och varierat

Variation i den bebyggda miljön skapas genom utbudet av bostadstyper, upplåtelseformer, offentliga rum, verksamheter och service. Vid all planering i den täta stadsbygden tillämpas den av kommunfullmäktige beslutade stadsmässighetsdefinitionen i sin helhet. All stadsplanering ska ge förutsättningar för mötesplatser. Planeringen av den täta staden ska ta fasta på att livet i staden kräver plats. Vid förtätning beaktas ytor för parker, idrott och service tidigt i planeringsprocessen för att skapa väl fungerande livsmiljöer. Förtätning handlar inte bara om att bygga bostäder utan också om att skapa en god bebyggd miljö för de som bor, verkar och vistas i staden. Kompletteringar ska bidra till att skapa ett mervärde, samtidigt som befintliga värden och kvaliteter tas till vara. Den kommunala servicen behöver ges utrymme i den täta staden, och växa i takt med att befolkningen gör det. Fickparker, alléer och gröna gårdar ska ha en framträdande roll i den täta staden och ge kvaliteter där det råder brist på parkmark. I parkerna ska barnen ha lekmöjligheter.

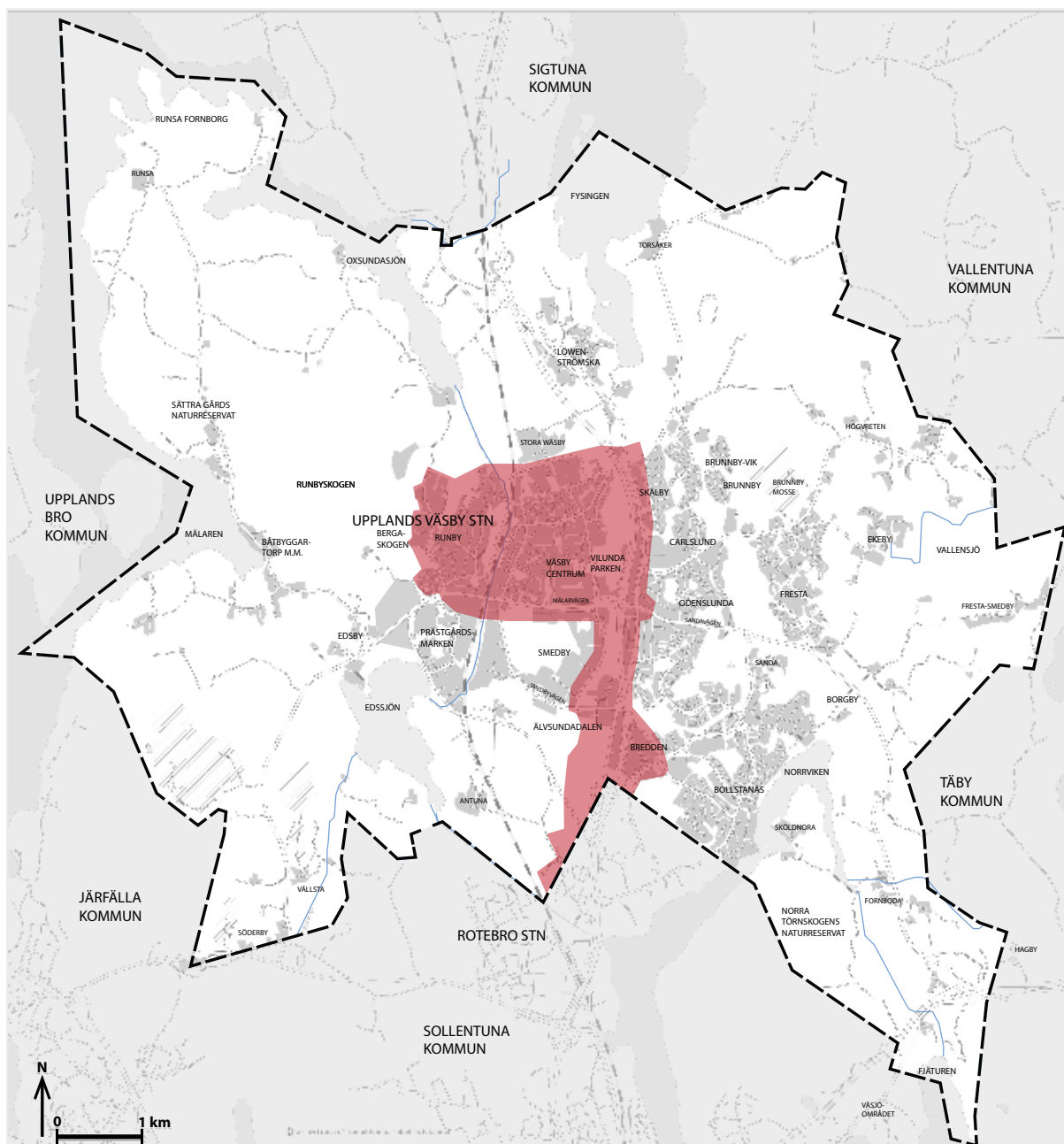
Personalintensiva verksamheter ska ligga nära kommunikationer för att underlätta pendling och rekrytering. Större kontorsetableringar ska i huvudsak placeras i anslutning till stationen.

Transportintensiva verksamheter styrs till att ligga längs större vägar. I den täta staden sker transporter med fordon anpassade till tät stadsbygd.

Förtätningen påverkar stadsbygdens ljudmiljö, luftkvalitet och ljusförhållanden. Genom att värna ekosystemtjänster kan dessa negativa konsekvenser minimeras. I utvecklingen av den täta staden ska utrymme även skapas för en säker dagvattenhantering. För att en god livsmiljö ska skapas i både bostadsområden och i den offentliga miljön ska dessa frågor uppmärksammas tidigt i planeringsprocessen.

I den täta staden samspelar ny gestaltning med den äldre bebyggelsen, vilket skapar identitet och ger synliga årsringar i stadsmiljön. Kulturmiljövärden ska inventeras, dokumenteras och avvägas mot de andra stadskvaliteter som kan uppnås vid utveckling. Kulturmiljöstrategin ska peka ut värdefulla stadsmiljöer där särskild hänsyn ska tas.

Höghus eller märkesbyggnader kan diskuteras vid kommunens entrépunkter. Motivering för avsteg från stadsmässighetsdefinitionen krävs. Placering, höjd, funktion och gestaltning är avgörande argument.

Utsnitt ur framtidsbilden – TÄT STADSBYGD

Det mångkulturella Väsby ska ha en självskriven plats i staden och det ska finnas möjligheter till ett brett kultur- och idrottsutbud. I det offentliga rummet ska det finnas plats för spontana och planerade möten, exempelvis idrottsanläggningar och/eller en utomhusscenen i någon av de centrala parkerna.

Den täta staden påverkas av riksintressena för Arlanda, kraftledningar, järnvägen, motorvägen, kulturmiljön, grundvattentäkten och Försvarsmaktens väderradar. Stadsutvecklingen tar hänsyn till detta bland annat genom byggtekniska lösningar för en god boendemiljö och med en genomtänkt strategi för höga byggnader.

Ett tydligt stadslandskap växer fram från Runby, över centrala Väsby, över Glädjen och Bredden fram till Rotebro. Service, bostäder, verksamheter, grönytor och mötesplatser erbjuds nära kollektivtrafikens knutpunkter. Byggnader förses successivt med lokaler i bottenplanet, vilket möjliggör etablering av mindre verksamheter, småbutiker, kontor och icke-störande verksamheter. Gaturummen utvecklas till välbesökta offentliga rum.

När nya bostäder byggs skapas successivt stads-kvaliteter, vilket innebär bland annat kvarter med fyra våningar med en femte indragen våning, lokaler i bottenplanet med tätt bebyggda stadsgator, entréer vända mot gatan och balkonger anpassade till gaturummet. I Folkparksområdet bevaras egnahemskaraktären och gatustrukturen från 1910. Delar av Upplands Väsby ursprungliga stationsområde finns bevarat. Stora lokala identitetsvärden har pekats ut i området och vid förändringar i området behöver de allmänna intressena vägas mot varandra.

Områden för utveckling inom tät stadsbygd

Väsby centrum

Väsby centrum och projektet Fyrklövern bidrar till bostadsvariation, tillskott av mötesplatser, grönstruktur och innebär en viktig utveckling för Väsby tätort. Bostadsutbudet kompletteras med bostadstyper som saknats i området såsom större och mindre lägenheter, studentboenden, äldreboenden, bostadsrätter och stadsradhus. Trafikseparerade områden bryts upp och inlemmas i en stadsstruktur. Det ökade antalet boende bildar grund till ett förbättrat kundunderlag och förstärker den lokala ekonomin och ett stort serviceutbud. I planeringen ligger tyngdpunkten på mötesplatser i form av parker och trivsamma och trygga offentliga miljöer.

Väsby entré

Med en barriärbrytande övergång och bostadsexpansion på båda sidor om järnvägen knyts Runby torg ihop med Centralvägen. Västra delen av tätorten förstärks med fler hyres-

och bostadsrätter. Tillsammans med bostäder skapar kontor, handel och andra verksamheter en funktionsblandad bebyggelse i en trygg och levande stadsbygd. Stationsområdet blir en del av den täta staden när ett välfungerande resecentrum byggs ut. Smidiga byten mellan olika trafikslag ökar bekvämligheten och minskar restiderna för pendlare, vilket ökar kommunens regionala attraktivitet. En förtätning av stationsområdet bidrar dessutom till den regionala bostadsförsörjningen. De ekologiska värdena ökar när Väsbyån åter tas fram i dagen och på så sätt blir en del av stadsbilden igen. Promenadstråk och offentliga mötesplatser som torg, parker och alléer skapar trivsel. Upplevelsestråk anläggs på båda sidor om järnvägen. Riksintresset för järnvägen beaktas i planeringen, och skyddsavstånd tillämpas med hänsyn till bland annat risker, buller och luftkvalitet. Översvämningsrisken i området beaktas vid ny bebyggelse.

Älvsundadalen och Bredden

Områden på båda sidor om E4:an, söder om trafikplats Glädjen, utvecklas med tät och blandad stadsbygd samtidigt som miljön längs med E4:an omdanas med verksamheter som utgör bullerskärm mellan motorvägen och den övriga bebyggelsen. Detta bidrar till att överbygga den kraftiga barriär E4:an utgör, samt till att skapa starkare kopplingar söderut mot Sollentuna. I Älvsundadalen, mellan centrala Väsby längs Ekebovägen och Johanneslund vidare söderut mot Rotebro station, utvecklas en tät och blandad stadsdel med kollektivtrafiknära bostäder och verksamheter. För att området ska kunna ingå i det sammanhängande stadsstråket behöver omlastningsstationen för hushållsavfall omlokaliseras.

Området kring InfraCity, Bredden, inlemmas successivt i en stadsmiljö genom komplettering med bostäder där omständigheter och tekniska lösningar så tillåter. En barriärbrytande länk i form av en bro över motorvägen för gående och cyklister gör det möjligt att i högre grad knyta samman stadsbygden i kommunens centrala och västra delar med de östra delarna. Med hjälp av

Optimusvägen mot Centralvägen

en medveten utformning kan bron även fungera som en barriärbrytande länk för växtlighet, vilket är angeläget i en del av kommunen med behov av såväl bevarande som utveckling av ekologiska värden.

Vid utveckling tas hänsyn till riksintresset E4:an som nationellt huvudstråk, till en eventuell framtida breddning av motorvägen och till översvämningrisker i området. Stockholmsåsen löper genom området och bevaras så att dess vattenrenande och vattenhållande funktioner bibehålls. Den södra delen av Älvsundadalen omfattas även av riksintresse för kulturmiljö, och utvecklingen i detta område ska därför ske med hänsyn till rådande landskapsbild.

Runby

Komplettering av bostäder och verksamhetslokaler sker vid Runby torg, Runby skola och i området vid Edsvägen/Mälardalensvägen. Läget är attraktivt för förtätning eftersom det ger möjlighet att utöka utbudet av kommunal service och utveckla bostäder i ett kollektivtrafikhögt läge.

Utvecklingen sker med hänsyn till den variation av bebyggelse typer och närhet till grönska som präglar området idag. Kompletteringar och omdaningar sker med särskild hänsyn till villabebyggelsen. Några utpekade grupphusområden som till exempel Ägget, Vinkelvägen, Radhusvägen och Bo85-området i Runby kompletteras inte och verksamhetsregler tas fram för områden med unik karaktär. Bergaskogen och Runbyskogen utgör större sammanhängande skogsområden som ska bevaras och skötas så att ekosystemtjänster underhålls och ökar.

Glädjen och Stockholmsvägen

Området kring Glädjens trafikplats är en av kommunens entrépunkter. Här ska kommunikationer och infrastruktur nyttjas på ett effektivt sätt när den täta staden utvecklas. Verksamheter och bostäder med estetiskt tilltalande utformning ger området en roll när de östra och västra delarna av kommunen ska knytas ihop. Utvecklingen hjälper också till att överbrygga den mentala, fysiska

och ekologiska barriär som trafikplatsen utgör. Verksamhetsområdet längs Stockholmsvägen får genom en stadsomvandling en mer tilltalande utformning som samtidigt säkrar Stockholmsåsens fortsatta funktion som reservvattentäkt. Vid utveckling längs med trafiklederna tas hänsyn till riksintresset E4:an som nationellt huvudstråk och till en eventuell framtida breddning av motorvägen.

En ny trafikplats ska anläggas på E4:an vid Hammarby. Den avlastar trafikplats Glädjen och ansluter till kommunens östra och västra delar. Den nya trafikplatsen utformas och placeras med hänsyn till befintliga natur- och kulturvärden, vilka innefattar bland annat ekologiska spridningssamband, och ett riksintresse för kulturmiljövård.

Vilundaparken

Vilundaparken utvecklas till Väsby idrottsstad med en kombination av skola, bostäder och idrottsändamål. Detta bidrar till att möta upp behovet av offentlig service och förstärka kommunens idrottsutbud. Samtidigt ges möjlighet att förtäta med bostäder i ett läge med tillgång till god kollektivtrafik och kommersiell service. Utvecklingen ska ske med hänsyn till Stockholmsåsens grundvattentäkt och naturvärdena i den angränsande Apoteksskogen.

Smedby och Ekebo

Förtätning med stadskvaliteter längs Ekebovägen och Mälardalensvägen bidrar till att variera bostadsutbudet i området. Längs Ekebovägen eftersträvas ett stadsmässigt stråk med goda kollektivtrafikförbindelser till Bredden och mellan Upplands Väsby och Rotebro stationer. Övriga delar av Smedby ingår i den medeltäta stadsbygden.

Medeltät stadsbygd

År 2040 innehåller den medeltäta stadsbygden blandad bebyggelse som inkluderar bostäder, verksamheter och grönytor. Medeltät stadsbygd fungerar som ett komplement till den tätare staden med naturnära bostadsområden, som kännetecknas av närhet till kollektivtrafik och service. Exploateringsgrad: 0,3 – 0,6.

Viktiga natur- och kulturvärden har värnats genom en god avvägning mellan nya och befintliga värden i den fysiska miljön. Bostadsnära parker och grönområden har bevarats och utvecklats. Verksamheterna ligger i stor utsträckning

kvar. Bostadsutbudet består av en blandning av flerbostadshus och enfamiljshus med olika upplåtelseformer, byggnadsåldrar och storlekar. På så vis möjliggörs boende för människor med olika behov och önskemål.

Komplement till den täta staden

I sammanhängande områden väster och öster om E4:an sker successiv förändring och utveckling av medeltät stadsbygd. I dessa områden ska stadsmässighetsdefinitionen vara vägledande för planeringen, men med lägre krav på verksamheter i gatuplanet. Exploateringsgraden anpassas till områdenas lägen och förutsättningar. Områdena utvecklas som komplement till den täta staden och bidrar till att binda samman tätorten genom goda kommunikationer och förbindelser mellan bostadsområden. Den kommunala servicen ges plats att utvecklas. Utbudet av mötesplatser och aktiviteter förbättras med hjälp av allmänna samlingslokaler och utomhusytor för spontan lek, idrott och umgänge. Samutnyttjande av lokaler uppmuntras. Bostadsnära parker och grönområden ska finnas i alla områden och utformas på ett sätt som uppmuntrar till aktivitet, spontan lek och idrott. På vissa platser, särskilt där stadsdelscentrum pekas ut i framtidsbilden, kan förtätning med flerbostadshus ske vilket ger ökat underlag för lokal service och handel och därmed förstärker möjligheten för den medeltäta staden att fungera som ett komplement till de mest centrala stadsdelarna.

Den medeltäta stadsbygden påverkas av riksintressena för järnvägen, E4:an, Arlanda,

Stockholmsåsen, kraftledningar och kulturmiljön. Stadsutvecklingen sker med hänsyn till detta i de berörda områdena.

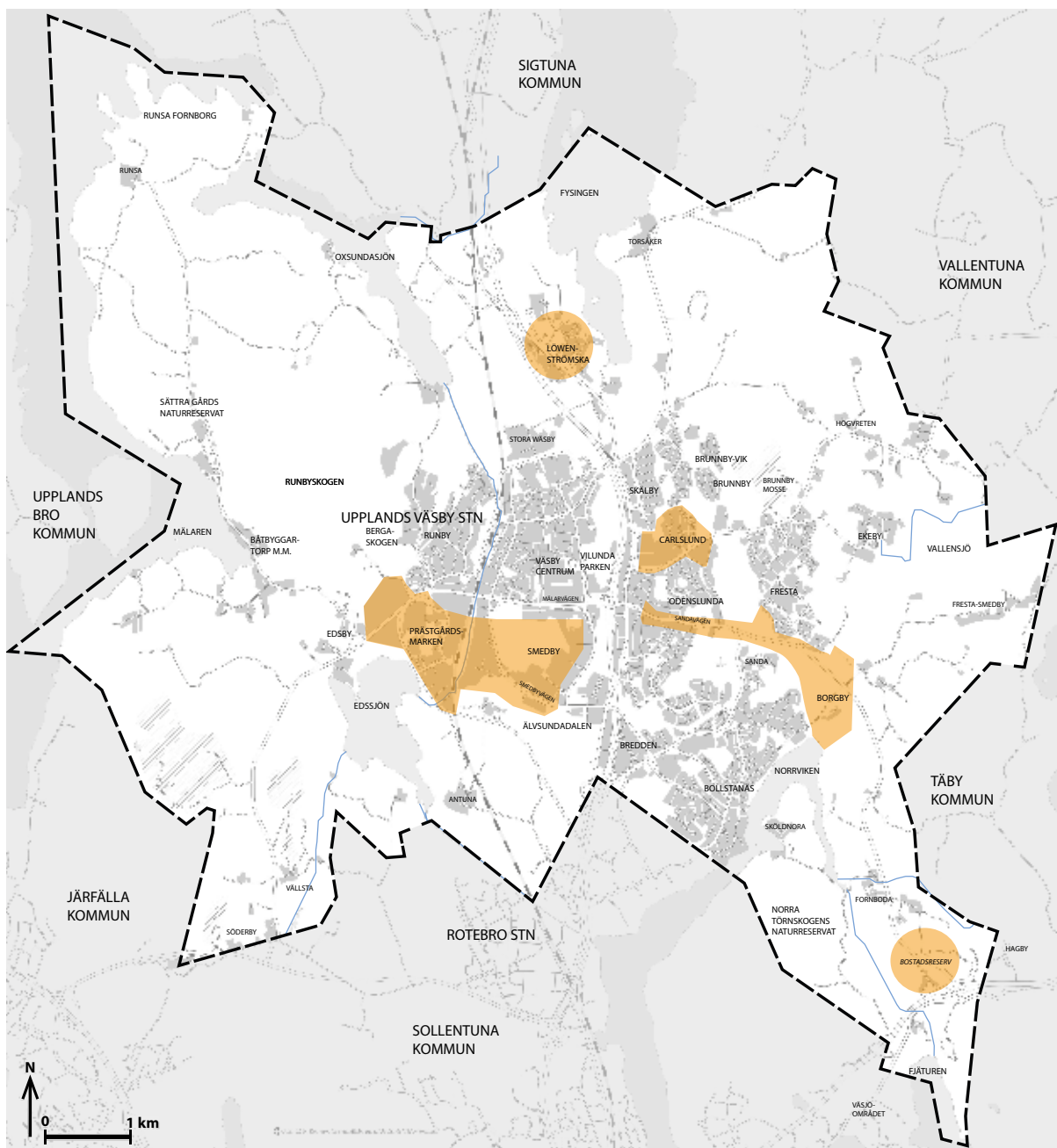
Verksamheter

I den medeltäta stadsbygden finns områden med viss koncentration av ickestörande verksamheter som bidrar med arbetsplatser och serviceunderlag, samt kan fungera som bullerskydd i anslutning till stora trafikleder. Det gäller bland annat verksamheterna längs järnvägen söder om Mälärvägen som utvecklas, bevaras och införlivas i den medeltäta stadsbygden.

Områden för utveckling inom medeltät stadsbygd

Smedby och Ekebo

Förtätning kan prövas i Smedby och Ekebo för att komplettera den täta stadsbygden längs Ekebovägen och Mälärvägen. Det ska finnas en flexibilitet i kommande detaljplanering, så att mindre verksamheter går att kombinera med en bostadsutveckling. Gunnes gård är en viktig målpunkt som tillåts utvecklas med bibehållen inriktning. Eventuell förtätning sker med hänsyn till skogs- och kulturlandskapets höga värden, och Smedbyskogen sparas som friluftsområde. Koloniområdet bevaras.

Utsnitt ur framtidsbilden – MEDELTÄT STADSBYGD

Carlslund

Carlslund kan kompletteras och förtätas, och därigenom bidra till att skapa en naturlig övergång från den täta stadsbygden på kommunens västra sida och i stråket längs med Stockholmsvägen till den småskaliga stadsbygden. Carlslundsområdet innehåller kulturhistoriskt värdefulla byggnader och miljöer av hög arkitektonisk klass, vilket ska beaktas vid

planering. Om möjligt bör de bärande idéerna bakom Bo85-mässan och mässans tema ”Bygg för gemenskap” vara vägledande vid komplettering och förtätning i området.

Sandavägen

Från den täta stadsbygden vid Glädjens trafikplats utvecklas en tätare sammanhållen bebyggelsestruktur längs Sandavägen med ett

utbud av verksamheter, service och flerbostadshus. Området blir en naturlig fortsättning av centrala Väsby med närhet till kollektivtrafik. Tillsammans med Borgbyområdet knyter Sandavägen ihop Bollstanäs och Fresta med bostäder i en blandad stadsbygd. Ny bebyggelse i området ska ta hänsyn till den befintliga strukturen och bidra till en varsam övergång mellan småskalig och medeltät stadsbygd.

Borgby

Öster om E4:an utvecklas medeltät stadsbygd längs Frestavägen ner mot Norrviken. En utveckling i Borgby bidrar till att bredda bostadsutbudet i området och till att knyta samman Fresta och Bollstanäs. Inom området finns jordbruksmark av klass 3 enligt länsstyrelsens klassificering av jordbruksmark. En avvägning har gjorts mellan samhällsintressena bibehållen jordbruksmark och ny bebyggelse. Befintlig bebyggelse i Fresta och Bollstanäs består huvudsakligen av enbostadshus. En utveckling i Borgby bidrar till att diversifiera bostadsutbudet i området och till att knyta samman Fresta och Bollstanäs. Borgby och bebyggelse utmed Sandavägen knyter även samman kommunens östra delar med kommunens centrala delar vilket, bidrar till förbättrat underlag för kollektivtrafik. Borgbyområdet påverkas av flygbuller, 70 dBA influensområde. Byggtkniska lösningar genomförs för att uppnå kraven om tillgång till en icke störd utemiljö. Influensområdet för flygbuller undviks genom att i första hand lokalisera bostäder i det i framtidsbilden markerade områdets norra delar. Inom influensområdet för flygbuller kan verksamheter, som inte störs av bullret, placeras.

Ekologiska kopplingar till Frestadalen och bevarande av områdets ekosystemtjänster, inklusive rekreativa värden och upplevelsevärden, ska säkerställas vid en framtida bebyggelseutveckling. I Frestabäckens sumpskogar finns nyckelbiotoper som bör bevaras. Översvämningsrisken i området beaktas vid ny bebyggelse. Ny bebyggelse behöver även anpassas till de svåra

grundläggningsförhållandena i området. Strandskyddet vid Norrviken innebär en restriktion för ny bebyggelse. Säkerhetsavstånd till riksintresset kraftledningar beaktas. Hänsyn tas till att Borgby utgör en del av ett välbevarat agrart område. 1800-talsmiljöns värden med prästgården och dess ekonomibyggnader beaktas i fortsatt planering.

Löwenströmska

I området kring Löwenströmska utvecklas bostäder och verksamheter. Området är ett kulturhistoriskt särskilt intressant helhetsområde med byggnader med högt värde och stark arkitektonisk karaktär i sammanhållna parkmiljöer. Området ingår i ett riksintresseområde för kulturmiljövård och ansluter till värdefulla ängs- och hagmarker som tillhör riksintresset. Genom att tillåta bostadsutbyggnad ges förutsättningar för att behålla bebyggelsens värden och återställa dem antikvariskt. De gamla byggnaderna får nya funktioner och kompletteras. En blandad verksamhets- och boendemiljö ger möjlighet att göra området mer tillgängligt och bibehålla parkens öppna karaktär och dess höga rekreationsvärden. En blandad bebyggelse förbättrar också tryggheten i området då det leder till att människor rör sig här även under kvällar och nätter. Det ökade befolkningsunderlaget förbättrar möjligheterna att etablera service som tillgodoser behovet både för den nya bebyggelsen i Löwenströmska och för de boende i det angränsande bostadsområdet Hagängen. Områdets utveckling ger bättre förutsättningar för skyddet av dricksvattentakten, då gamla avloppsanläggningar i området kan rustas upp och bytas ut till nya med bland annat ökad säkerhet mot utsläpp samt bättre dagvattenhantering. Det är dock viktigt att de hårdgjorda ytorna inte ökar så att det påverkar grundvattnets kvantitet.

Bebyggelsen anpassas för att hantera risk för bullerstörning från Arlanda, och eftersom området ligger inom riksintressets influensområde sker utvecklingen i samråd med Swedavia och Luftfartsverket. Det ska utredas vidare hur störningar från flygbullret kan hanteras. Det kan till exempel ställas krav på en ickestörd uteplats

för den nya bostadsbebyggelsen. Restriktionerna kring höga byggnader hanteras i samråd med Försvarsmakten. Området närmast Fysingen, som är ett ekologiskt särskilt känsligt område och omfattas av strandskyddet, lämnas orört. Bostadsutbyggnad i området bidrar till att tillgängliggöra Fysingens natur- och kulturvärden för områdets framtida invånare och framtida besökare.

Ett område i sydost

I sydost finns ett reservområde för framtida utbyggnad, ifall restriktioner på grund av flygbullret från Arlanda eller andra hinder gör det svårt att bygga i de mer centrala och kollektivtrafiknära delarna av kommunen. Kommunens övriga utbyggnadsområden prioriteras innan området Sydost blir aktuellt för samlad ny bebyggelse.

I framtiden kan förtätning prövas i området med koppling till Väsjöområdet i Sollentuna. Då området ligger mitt i Rösjökilen, en grönkil av regional betydelse, är det viktigt att bibehålla och förbättra spridningssamband för växter och djur. Området bör disponeras så att kulturvärden och naturvärden behålls och förstärks för att upprätthålla samband mellan Törnskogen och Rösjökilen österut. Utbyggnaden riskerar annars att förstärka barriäreffekten för Rösjökilen längs Norrortsleden och skära av Törnskogen

från Rösjökilen. Planering sker med hänsyn till riksintresset för kulturmiljö och ytterligare utredningar görs för att värdera kulturmiljön. Kompensatoriska åtgärder kan komma att behövas för att förändringarna sammanvägt ska leda till en berikad kulturmiljö.

Bebyggelsen placeras med hänsyn till de kraftledningarna som är av riksintresse. Samråd med Försvarsmakten sker vid planering inom området för riksintresset för totalförsvaret eller vid påverkan av riksintresset väderradar.

Prästgårdsmarken och Eds allé

Prästgårdsmarken kompletteras med nya bostäder samtidigt som bostäderna i Eds allé länkas samman med Prästgårdsmarken och området utvecklas till ett levande bostadsområde. Där finns närhet till grönområdet i norr och Edssjön i söder samt till den täta stadsbygden i Väsby centrum. Pendeltågsstationen finns på cykelavstånd.

Områdets trafikfria ytor behålls och förstärks för närrekreation. Skogspartierna med fornlämningar bevaras liksom byggnaderna för Eds Prästgård. Utvecklingen sker med hänsyn till Edssjön som är skyddad av strandskyddet samt som ekologiskt särskilt känsligt område. Verksamheterna utefter järnvägen lever vidare med bra trafikförsörjning mot Njurstalänken.

Flerbostadshus i Smedby 3

Småskalig stadsbygd

År 2040 har östra delen av tätorten utvecklats till en småskalig stadsbygd, med framförallt bostäder men även verksamheter som främjar lokalsamhället och som inte innebär betydande störning. I västra Väsby har en försiktig förtätning skett i Edsby och i området runt Båtbyggartorp. Exploateringsgrad 0,05 – 0,2.

I utvecklingen har befintlig bebyggelsestruktur och värdefulla kultur- och naturmiljöer bevarats. Vissa stadsdelscentrum har varsamt förtätats till levande knutpunkter med kompletterande bebyggelse och lokaler som kan samutnyttjas för olika ändamål.

Det finns möjlighet att bo kvar inom kommundelen även när livssituationen förändras. Den gröna närmiljön och större sammanhängande strövområden är framträdande i den småskaliga stadsbygden som värdefulla inslag för friluftsliv och rekreation.

Varsam förtätning

I den småskaliga stadsbygden lokaliseras ny bebyggelse i första hand till befintliga och tillkommande knutpunkter. Stadsmässighetsdefinitionen tillämpas i lägre grad i dessa områden, men ska vara vägledande för planeringen av gatustrukturen och dess möte med ny bebyggelse. Det här görs genom att ny bebyggelse placeras i anslutning till ett finmaskigt och sammankopplat gatunät vilket skapar goda förutsättningar för ett tryggt och levande offentligt rum. Ny bebyggelse bör anpassas till platsens förutsättningar avseende terräng- och naturförhållanden samt kulturhistoriska- och naturvärden. Den befintliga karaktären och skalan behålls men utvecklas med varsamhet som ledord.

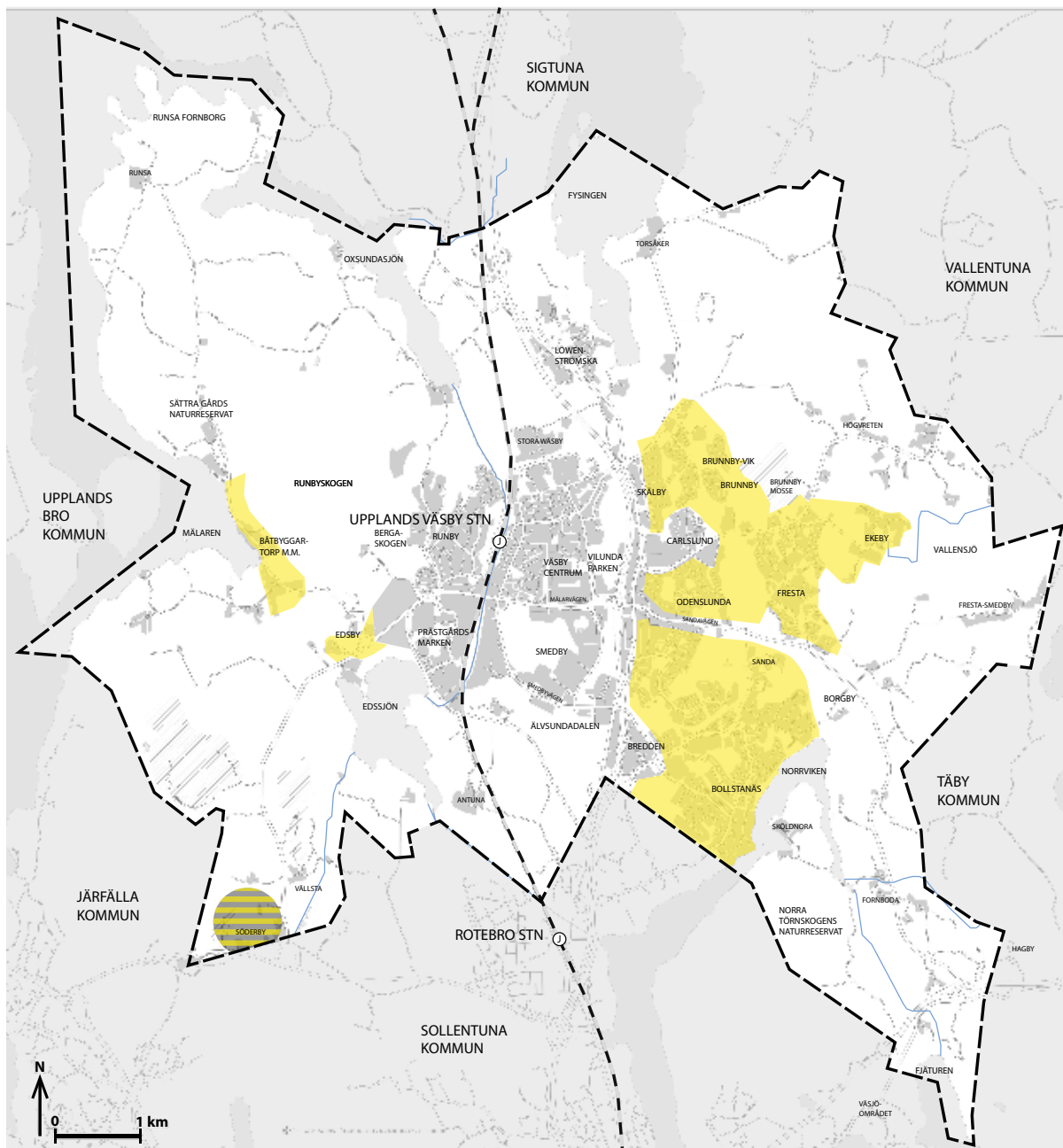
Varierade boendeformer möjliggör olika bostadsval och medverkar till att människor med olika bakgrund möts och att det finns möjlighet att bo kvar inom samma område när livssituationen förändras. Områden i den småskaliga stadsbygden ska kompletteras med det som saknas, det kan gälla exempelvis nya bostadstyper, andra upplåtelseformer, nya typer av verksamheter eller lokaler samt ytor för kultur- och fritidsaktiviteter. Behovet av

kommunal service bör där det är möjligt lösas inom stadsdelen. Vissa bostadsområden kan med fördel förtätas med flerbostadshus och mindre verksamhetslokaler som integreras i skala och utformning med omgivande bebyggelsemönster och tidstypiska karaktärsdrag. Genom att tillåta mindre verksamheter uppnås ett bättre underlag för mötesplatser och basservice. Möjligheten att använda skollokaler som mötesplatser även på kvällstid och på helger när skolverksamheten håller stängt bör tillvaratas för att ge möjlighet åt boende att utöva ett aktivt föreningsliv.

Bevarande av ekologiska kvaliteter

Där den småskaliga stadsbygden angränsar till en grönkil bör dess värden beaktas vid stadsutveckling för att bevara den nära naturmiljön. De gröna kilarna, och andra utpekade områden med höga ekologiska värden, fungerar som gröna lungor i kommunen och reglerar lokalklimatet. Bostadsområden sammanlänkas med parker och andra grönområden via grönstråk och upplevelsestråk.

Frestadalen är en av kommunens gröna lungor som förser omgivningen med viktiga ekosystemtjänster. I Frestadalen finns upplevelsestråk med utsiktsplatser och fornlämningar som bevaras

Utsnitt ur framtidsbilden – SMÅSKALIG STADSBYGD

för sin kulturhistoriska förankring och besöksattraktion. Råbäckskogen, Bollstanässkogen och Sandaskogen bildar ihop med Frestadalen ett sammanhängande stråk av områden med höga naturvärden som bevaras.

I Upplands Väsby kommuns västra del finns större grönområden som ingår i Järvakilen.

Den småskaliga stadsbygden i Båtbyggartorp med mera utvecklas i samklang med höga rekreativa värden i Väsby's friluftsområde och Bergaskogen.

För mer information om värdefulla naturvärden och ekosystem se *Utvecklingsplan för ekosystemtjänster i Upplands Väsby kommun*.

Områden för utveckling inom småskalig stadsbygd

Fresta

Fresta förstärks med en lokal mötesplats där en utveckling av varierad bebyggelse, lokal service och mångfunktionella lokaler blir ett komplement till den befintliga bebyggelsen. Stor vikt ska läggas vid att bevara höjdsättning och gestaltning närmast kyrkan.

Brunnby-Vik

Brunnby-Vik förstärks med en lokal mötesplats där en utveckling av varierad bebyggelse och lokal service blir ett komplement till den befintliga bebyggelsen.

Ekeby

Ekeby sammanlänkas med Östra Frestaby genom ny bebyggelse för bostäder. Ny bebyggelse kan tillföra bostadstyper och upplåtelseformer som kompletterar området. Skolvägen till Frestaskolan behöver ses över för att bli trygg och säker. Ny bebyggelse ska beakta gröna korridorer och spridnings samband av vikt för Rösjökilen. Ekeby ligger delvis inom riksintresset för Arlanda, och bostäder ska därför i första hand planeras i områdets västra delar. I området finns problem med infiltration av ytvatten. Vid utbyggnad i området bör både åtgärder för minskat buller och minskad översvämningsrisk beaktas tidigt i planeringsprocessen.

Båtbyggartorp med mera

Området kan förtätas varsamt med villor, radhus och låga flerbostadshus för att komplettera och bredda kommunens bostadsutbud med ett sjönära boende med god tillgänglighet till stranden. Området präglas av höga naturvärden som värnas vid en utbyggnad. Utvecklingen ska även ske med hänsyn till riksintresset för Mälaren och dess öar, strandskyddet samt till Järvakilens funktion. Området berörs även av det arbete som pågår i projektet Väsby friluftsområde (Kario-Sättra-Runby).

Edsby

Edsby förtätas varsamt med småskaliga flerbostadshus och radhus. Utbyggnaden sker i dialog med församlingen för att ge den möjlighet till utveckling. All ny bebyggelse ska beakta landskapsbilden kring kyrkan och ske med stor varsamhet då området har starka samband med kyrkomiljön. Området tangerar avgränsningen till riksintresset buller från Arlanda, mer än 70 dBA maximal ljudnivå, och tillkommande bostadsbebyggelse ska anpassas till detta. Utvecklingen sker med hänsyn till landskapsbilden samt det grönstråk och den högkvalitativa och värdefulla rekreationsskog som ingår i Järvakilen och kan beröras av en utbyggnad i Edsby. Bebyggelsen anpassas till kilens funktion som grön lunga och spridningskorridor.

Söderby

Som ett alternativ till utveckling av området för verksamheter, kan Söderby utvecklas till småskalig stadsbygd. Områdets avgränsning, omfattning och utformning måste ske med hänsyn till Järvakilens funktioner, landskapsbilden samt lokala natur- och kulturvärden. Hänsyn behöver även tas till befintliga verksamheter, kraftledningar, trafikstörningar och risker med farligt gods.

Grimstaby och del av Bollstanäs

Landsbygd

År 2040 har landsbygden utvecklats i samspel med utvecklingen av stadsbygden. Landsbygdens kvaliteter har förstärkts som en viktig del av kommunens identitet. De gröna kilarnas funktion och landsbygdens övriga höga natur- och kulturvärden har bevarats och utvecklats. Ekosystemtjänster och friluftslivets behov har beaktats.

Kopplingen mellan stadsbygdens gröna ytor och landsbygden är stark. Områden för friluftsliv är lätt tillgängliga för kommuninvånarna och andra besökare. Tillgången till stränder har särskilt värnats. Mälarstranden och Runsahalvön har utvecklats för fritid och rekreation i samverkan med markägare. På landsbygden bedrivs ett aktivt jord- och skogsbruk. Gröna näringar och besöksnäringen har utvecklats.

Bostadsbebyggelse finns i ett mindre antal bybildningar och som enstaka bostäder i anslutning till verksamheter. På landsbygden finns icke störande fritidsanläggningar och småskaliga verksamheter. Bebyggelseutvecklingen har skett med hänsyn till kulturmiljövärdena inom områdena av riksintresse för kulturmiljövärden samt med hänsyn till andra skyddade och kulturintressanta miljöer och byggnader.

Odlingslandskapet

Odlingslandskapet ska bibehållas för att bevara och utveckla livsmedelsproduktion, biologisk mångfald och kulturmiljövärden. Ny bebyggelse ska därför begränsas på värdefull jordbruksmark. Detta gäller särskilt jordbruksmark som är av klass 3-5 i länsstyrelsens åkermarksgradering och på naturbetesmarker. En noggrann avvägning måste göras mellan exploaterings betydelse för samhällets utveckling jämfört med bevarandet av jordbruksmarken. Miljöanpassat och långsiktigt hållbart jordbruk ska bedrivas för att minska negativ miljöpåverkan. Åtgärder ska vidtas för att hindra bland annat näringsläckage till vatten. Odlingslandskapet ska hållas öppet genom odling, bete, slätter eller annan skötsel. Jordbruksföretagens verksamhet ska kunna utvecklas för att bedriva en lönsam verksamhet och på så sätt bidra till en levande landsbygd och ett öppet odlingslandskap. Jordbruket kan utveckla en förädlingsverksamhet för en lokal eller regional marknad som en följd av en ökad efterfrågan på närproducerade varor. De boende i stadsbygden ska ges möjlighet till tätortsnära odling.

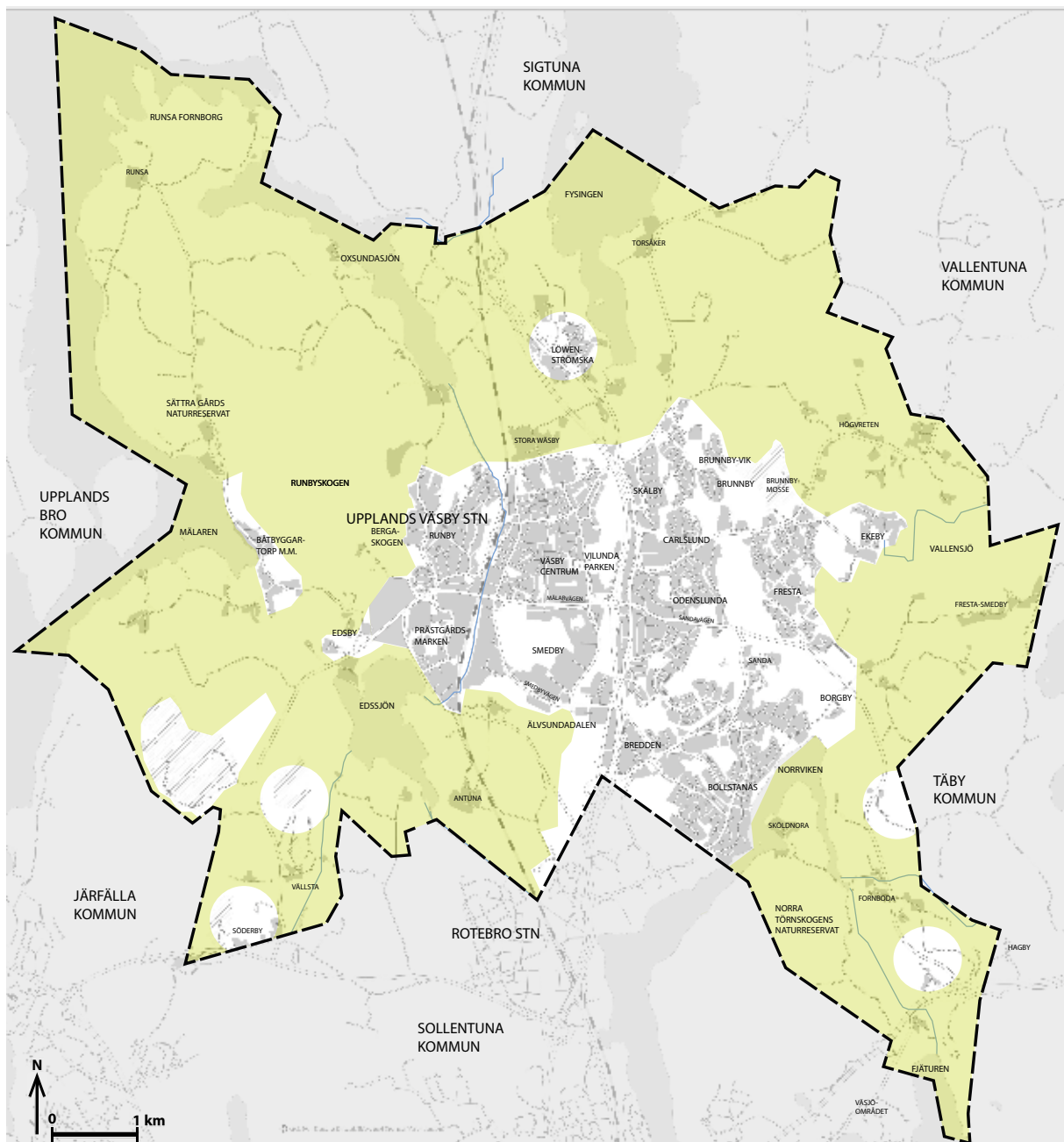
För att ta tillvara de stora gårdarnas höga kulturvärden kan befintliga ekonomibyggnader användas för nya, småskaliga verksamheter. Ändrad användning av befintliga byggnader, kan leda till en utveckling av turism och besöksnäring.

Skogslandskapet

Skogen med sin variation av naturtyper ska bibehållas för att bevara och utveckla biologisk mångfald samt kulturmiljö- och rekreationsvärden. Skogsmarken ska därför brukas för att utveckla en skog med höga natur- och rekreationsvärden. Även leder och stigar av olika karaktär ska utvecklas för att göra skogslandskapet mer attraktivt för rekreation och en utveckling av besöksnäringen i kommunen.

Bebyggelse för bostäder och verksamheter

Målsättningen att koncentrera bebyggelsen till stadsbygden, innebär en stark begränsning av tillkommande spridd bebyggelse på landsbygden. På landsbygden kan en varsam, småskalig komplettering, i anslutning till befintliga bebyggelsegrupper prövas på ett fåtal platser. Bebyggelsen ska ligga i anslutning till kommunikationsstråk och ha möjlighet att ordna vatten och avlopp på ett miljömässigt

Utsnitt ur framtidsbilden – LANDSBYGD

acceptabelt sätt. Etablering av ny sammanhållen bebyggelse ska prövas i detaljplan för bedömning av bebyggelsens lämplighet. Stor hänsyn ska tas till den befintliga karaktären och skalan. Anpassning ska ske till de gröna kilarnas funktion, ekosystemtjänster, kulturhistoriska värden, landskapsbilden samt lokala terräng- och naturförhållanden. Möjlighet att anordna nya bostäder inom landsbygden styrs även av riksintresset buller från Arlanda flygplats.

Nybyggnad av enstaka bostäder, både inom och utanför bullerstört område, kan ske för att tillgodose jordbrukets eller annan pågående näringsverksamhets behov. Temaboende, till exempel hästboende, kan förekomma. Nya yrkesmässiga hästverksamheter kan tillkomma och befintliga utvecklas. Vid utveckling av hästboende eller hästverksamhet ska hänsyn tas till risk för störningar för befintliga och tillkommande bostäder. Tillräcklig yta och lämplig mark för rasthagar och ridstigar ska finnas för verksamheten. Temaboende

med hästar eller annan hästverksamhet kan ge fastighetsägaren möjlighet till en utveckling av turism och besöksnäring. Bebyggelsen på landsbygden har inte full tillgång till service och infrastruktur. Kommunen ska verka för att bebyggelsen ska få tillgång till bredband. Beroende på underlag finns tillgång till kollektivtrafik, gång- och cykelvägar samt kommunala VA-lösningar. Kommunal service finns i första hand inom stadsbygden.

Verksamheter, som är bättre lämpade att lokalisera till kommunens industriområden, ska inte etableras på landsbygden.

Infrastruktur

I framtiden kommer det att uppstå behov av plats för olika typer av samhällets infrastruktur. Detta kan innebära förslag på placering inom landsbygden. De nya anspråken får prövas mot behov av skydd och andra anspråk på marken. Åtgärder behövs för att skydda mot klimatförändringar, exempelvis plats för fördröjning av nederbörd. Genom förändringar inom stadsbygden kan ny plats behövas för den mellankommunala omlastningsstationen för hushållsavfall. Regionens försörjning av el tar plats med kraftledningar och transformatorstationer. Vid behov av nya kraftledningar med mera är ambitionen att ingen ny mark tas i anspråk. Utbyggnad ska i första hand ske i befintliga stråk samt genom komplettering av

befintliga anläggningar. Kommunen kommer att hävda denna princip vid kommande förändring av ledningssystemet i kommunens västra delar. Under planperioden finns ett behov av ny yta/ ytor för begravningsplats. Förutom speciella krav på markförhållanden, behövs tillgång till goda kommunikationer för besökare samt möjlighet till rationell drift.

Ett samarbete ska ske med övriga kommuner inom regionen när det gäller placering av nya ytkrävande och/eller störande fritidsanläggningar. Befintliga anläggningars fortsatta drift kan, när det är möjligt, behöva omprövas i samband med kommunens utveckling och risk för störningar. Det gäller bland annat Vikbanan, vars fortsatta verksamhet behöver studeras närmare i samband med föreslagen bostadsutveckling vid Löwenströmska samt behovet av att skydda naturen vid Fysingen.

Nya deponier eller upplagsområden ska inte tillkomma. Under planperioden bedöms det inte finnas förutsättningar för större vindkraftverk inom kommunen.

I samspelet mellan stad och land krävs anpassning. För en levande landsbygd behöver framkomlighet medges för stora transporter på kommunens vägnät medan jord- och skogsbruket behöver begränsa den maximala bredden och vikten på maskinparken.

Sociala värden

År 2040 har Upplands Väsby's befolkning ökat med 50 procent från 2016. Varierat bostadsutbud och mötesplatser med olika inriktningar finns i alla delar av kommunen och invånarna har inflytande över och kunskap om kommunens utveckling. Öppenhet och tolerans har bidragit till ett kreativt och välkomnande samhälle och en trygg kommun med stark hemkänsla. Offentlig och kommersiell service har byggts ut i takt med utvecklingen av staden. Utbildningsinsatser har lett till att ungdomarna går ut grundskolan med fullständiga betyg och vuxenutbildningen ger möjlighet att lära genom hela livet. Kultur- och fritidsutbudet är rikt och varierat.

Utbildning och arbete

Skolan är ett av de viktigaste verktygen för att öka barns självkänsla och ge dem bra förutsättningar.

Ojämligheter i livslängd och hälsa motverkas med utbildning och goda möjligheter till arbete. Genom ett starkt näringsliv ges förutsättningar för en god lokal arbetsmarknad och hög sysselsättning i kommunen. Vuxenutbildning kan öppna livschanser, och ge individer möjlighet att stärka sina och sina barns liv. Riktade åtgärder mot unga vuxna utanför arbetslivet är särskilt viktigt.

Yngre barn ska kunna ha nära till skola och kulturskola och det ska vara lätt att ta sig till och från skolan på trygga skolvägar. Förskolor och skolor ska ha attraktiva undervisningslokaler med goda utemiljöer och kulturskolan ska ha lokaler för en mångfald av aktiviteter. Skolor för äldre barn kan gärna samla barn från olika områden. Förskolor och skolor ska finnas med i planeringen i takt med att bostäder byggs. Riktlinjer för skolor och förskolors utemiljö har tagits fram inom skolprojektet Ett lärande Väsby. Riktlinjerna ska användas som planeringsunderlag när nya lokaler för förskole- och grundskoleverksamhet ska tas fram, men även vid större ombyggnationer. Riktlinjerna ska gälla oavsett huvudman. Huvudmannen ska ges möjlighet att påverka utformningen av sin egen pedagogiska lärmiljö så länge den samverkar med dessa riktlinjer.

Bostäder

Planeringen av nya bostäder ska göra det möjligt att öka befolkningen till cirka 63 000 invånare 2040. Det innebär en genomsnittlig utbyggnadstakt om cirka 400 lägenheter per år. Det bör ske en kontinuerlig ökning av bostadsutbyggnaden så att den offentliga servicen kan utökas parallellt på ett sätt som är både socialt och ekonomiskt hållbart. *Riktlinjer för bostadsförsörjning*, som beslutades 2017, ska vara vägledande för arbetet. När staden förtätas måste stor omsorg ägnas åt att behålla och förstärka stadens kvaliteter och ett attraktivt gatuliv i det offentliga rummet. Bevarad äldre bebyggelse bidrar till identifikation, orientering i tid och rum och att det finns bostäder i varierade prislägen.

Ett varierat bostadsutbud ska eftersträvas i kommunen, inom bostadsområden och på kvartersnivå. Det ska finnas olika lägenhetsstorlekar, kostnadsnivåer och upplåtelseformer som gör det möjligt att bo kvar i sitt område även när livssituationen ändras. Tillkommande bebyggelse ska komplettera det befintliga bostadsbeståndet för ett varierat bostadsutbud. Attraktiviteten i större likformiga bostadsområden kan höjas genom tillskott av lokaler och för området nya bostadstyper och en blandning av upplåtelseformer. Andelen personer med funktionsvariationer ökar i kommunen, såväl de som behöver gruppboende som serviceboende. Det är både fler unga och fler vuxna som kan komma att behöva särskilt stöd i framtiden.

Messingen och scenhuset

Vård- och omsorgsboenden ska gärna ligga centralt men ska också finnas med geografisk spridning. Bostäderna ska möta önskemål både om närhet till centrum och till natur. Det är också viktigt att alla vård- och omsorgsboenden inte är koncentrerade till samma område. Det behöver finnas bra kommunikationer för att möjliggöra för äldre, närstående och personal att nå boendet på ett enkelt sätt. Bostäder, skolor, torg och andra offentliga miljöer ska ha god tillgänglighet för personer med funktionsvariationer. Så länge det råder underskott på LSS-boenden ska möjligheten att inrymma boendetyper prövas i alla kommunens planärenden.

Hemkänsla och trygghet

Människor har behov av att känna tillhörighet, trygghet och gemenskap. God planering kan bidra till att skapa hemkänsla. Den fysiska miljön, inklusive natur- och kulturvärden, kan påverka människans möjlighet att hitta sin hemvist. En plats utgörs av invånarna likaväl som av byggnader och gaturum. Att känna tillhörighet och sammanhang är avgörande för att invånare ska vilja ta del av samhället och vilja påverka sin omgivning. Ett ökat deltagande i dialoger och samhällsbyggnadsprocesser kan i sin tur stärka demokratin, samtidigt som kommunen får ta del av invånarnas lokalkunskap. Utsmyckningen av torg och parker ska ingå i ett övergripande program som ska stärka identitet och trivsel. En satsning på offentlig konst kan bidra till att

skapa orienterbarhet och hemkänsla. Olika kulturprojekt, som exempelvis musik, dans eller konst kan sätta sin prägel på utemiljöer och offentliga utrymmen, skapa ett lokalt engagemang samt verka identitetsskapande. Den fysiska planeringen ska ta hänsyn till behovet av trygghet genom att tydligt indikera vad som är privata respektive offentliga rum. Gemensamma utrymmen och platser med insyn, andras närvaro, god belysning, småskalighet och variation bidrar till att människor känner sig trygga. Skötsel av träd och buskar, siktlinjer och öppenhet i parker, gång- och cykelstråk och motionsspår ökar den upplevda tryggheten. Offentliga platser som upplevs vara otrygga ska på sikt åtgärdas. Gångtunnlar ska när tillfälle uppstår byggas bort för att öka tryggheten.

Bilden visar gaturummet med gatuplansverksamheter i blått i direkt kontakt med den gående på trottoaren, och bostäder i orange med visuell kontakt mot gatan.

Mötesplatser och rekreation

Spontana möten mellan människor är en viktig del i att hemkänsla och identitet byggs upp. Exempel på platser för spontana möten är gaturum, torg, mataffärer, lokal service, busshållplatser, parker, lekplatser, idrottsanläggningar och utegym. En mötesplats bör ligga i ett stråk och gärna kombinera flera funktioner, ju fler desto större roll spelar platsen för sin omgivning. Mötesplatser kan förstärkas med gemensamma lokaler i områden där det är brist på samlingsplatser. Lekplatser som stimulerar barn till fysisk aktivitet ska anläggas när staden byggs ut.

Föreningar och ideella krafter är en viktig förutsättning för ett aktivt socialt liv och kommunen ska sträva efter att ge dem möjlighet att bedriva sin verksamhet på ett så bra sätt som möjligt. Genom att använda lokaler flexibelt kan samtidigt skolans, bibliotekets, ungdomars och föreningars behov tillgodoses. Skolor ska kunna fungera som föreningslokaler och samlingsplatser på kvällstid. Att människor vistas på annars folktomma platser bidrar till trygghet även under kvällstid.

Torg, parker och lekparkar ska locka till såväl vistelse som aktivitet. Strövområden och parker ska uppmuntra till upplevelser, rörelse och fysisk aktivitet. Tillgång till utegym, motionsstråk och upplysta löp- och skidspår ger förutsättningar för både privatpersoner och idrottsföreningar att ägna sig åt motion, rekreation och idrottsutövande. Även andra mötespunkter såsom grillplatser, uppmuntrar till vistelse i naturen. En utveckling av Sättra Gårds naturreservat och en friluftsgård vid Sättra skulle göra området ännu mer attraktivt och tillgängligt. Projektet Väsby friluftsområde (Kairo-Sättra-Runby) ska vara vägledande för utvecklingen. Det ska anläggas ytterligare rekreativstråk som är trygga och tillgängliga och som leder till och genom natur- och kulturmiljöer. Rekreativstråken och dess upplevelsevärden beaktas i planeringen. Parkerna i centrala Väsby ska kopplas samman med gröna förbindelser så att det är lätt att röra sig med barnvagnar, rullatorer och rullstolar.

Det ska finnas gott om sittbänkar på attraktiva platser i den offentliga miljön. Alléerna ska kompletteras och förlängas för att inbjuda till promenader och ge svalka eller vindskydd. Gång- och cykelvägnätet ska upplevas som tryggt och inspirera till utflykter i såväl kulturlandskapet som naturreservaten. Upplevelsestråken ska koppla till grannkommunerna och förses med information om kommunens historia och kulturhistoriska värden. Vintertid kan sjöar plogas för bland annat skridskoåkning. Det ska finnas möjlighet till stadsodling och kolonilotter, vilket bidrar till utevistelse, möten och upplevelse av grönska.

Vilundaparken, Kairobadet och Gunnes gård är exempel på målpunkter som ska fylla både kommunala och regionala behov. Dessa platser är viktiga för både folkhälsan och för upplevelsevärdet och behöver utvecklas i takt med befolkningsökningen. Gunnes gård har ett stort kulturhistoriskt värde och är en av kommunens viktigaste turistattraktioner och behöver utvecklas för att kunna ta emot ett ökat antal besökare.

Service

När staden växer och Väsbyborna blir fler måste offentlig och kommersiell service växa i samma takt. Kommunen ska, antingen i egen regi eller genom privata aktörer, säkerställa tillgången på offentlig service i form av vård, utbildning och mötesplatser för alla grupper i samhället. Barn och unga, äldre och personer med särskilda behov behöver ägnas extra uppmärksamhet. Även den kommersiella servicen och tillgången till densamma är en viktig förutsättning för att skapa mötesplatser i staden och ge förutsättningar för ett oberoende liv. Genom att bostadsområden kompletteras med verksamhetslokaler skapas förutsättningar för lokal service.

God tillgång till kultur- och fritidsaktiviteter bidrar till kommunens attraktivitet och gynnar livskvalitet och folkhälsa. Utrymmen för spontan lek, idrott och kultur ska finnas i varje stadsdel. Större idrotts- och rekreativansläggningar är ett nödvändigt komplement till de mindre basanläggningarna i bostadsområdena och är viktiga förutsättningar

för livsmiljön i en expanderande kommun. För att täcka behovet av idrottslokaler för den organiserade föreningsverksamheten för barn och unga upp till 20 år behöver det år 2040 ha tillkommit minst fyra sporthallar, tre gymnastiksalor, tre konstgräsplaner och en isbana under tak. Vid höjd ambitionsnivå för ungdomar som vill spontanidrotta samt verksamhet för andra åldersgrupper, behövs ännu fler idrottslokaler.

Biblioteken är en naturlig mötesplats där människor rör sig och behöver utökad verksamhet för att nå nya målgrupper. Biblioteksfilialer med geografisk spridning är viktiga för att öka upptagningsområdet. Verksamheter på folkbibliotek, inom kulturskolan och i föreningarna är viktiga för att tillvara människors kreativitet och initiativförmåga.

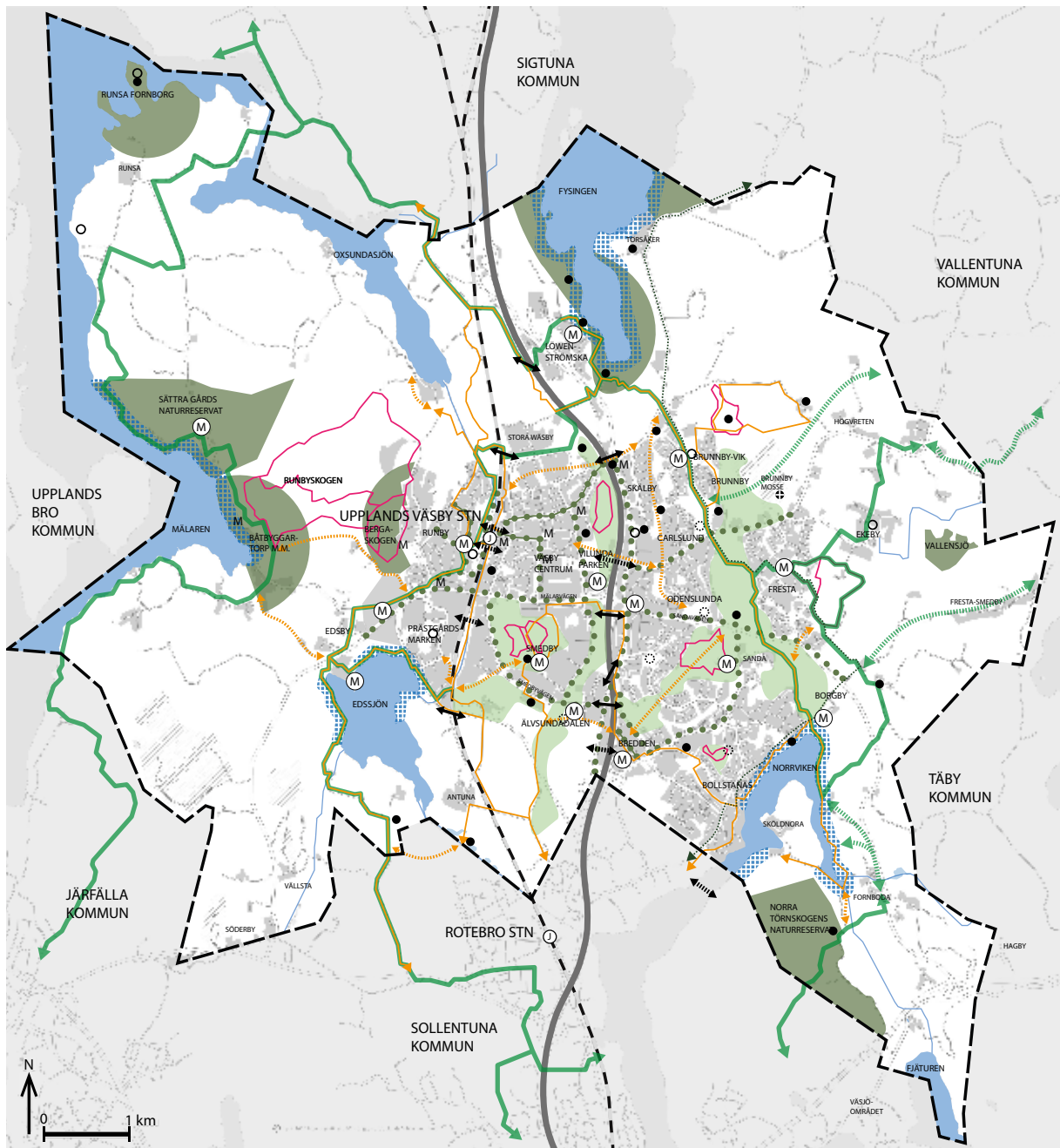
Plats för festivaler och evenemang ska reserveras, både för kommunens invånare och för besökare från regionen. Scenrummet i Messingen ska bidra till den kulturella mångfalden och där kan det skapas möjlighet att ta del av till exempel konserter från hela världen.

Att det finns fritidsgårdar och ungdomsgårdar som är välbelägna och tillgängliga har stor betydelse för att ungdomars kreativitet tas tillvara. Till år 2040 behövs fler fritidsgårdar och ungdomsgårdar för att möta det ökade antalet unga i kommunen.

Arbetet med att stärka den vuxna närvaron i miljöer där ungdomar rör sig bör öka, för att tidigt fånga upp ungdomar som saknar stöttande miljöer.

Andelen äldre i befolkningen kommer att öka, vilket ställer krav på en utbyggd och högkvalitativ äldreomsorg. I kommunen finns en ambition inom äldreomsorgen att alla som vill och kan ska få bo kvar i den egna bostaden med stöd i form av exempelvis hemtjänst, matleveranser, trygghetslarm och tillsynsbesök.

En ökad befolkning medför även att behovet av gravplatser ökar, och det behöver därför beredas plats för en ny eller utbyggd kyrkogård i kommunen. Placering och utformning hanteras i samarbete med Fresta, Eds och Hammarby församling.

Rekreation och mötesplatser

J Järnväg - Ostkustbanan med station

— Trafikled eller motorväg

- - - Kommungräns

M **M** Mötesplats, befintlig eller tillkommande
 Plats som tillåter många olika aktiviteter och är en träffpunkt som lockar till möten mellan människor med olika bakgrund, kön och ålder. Mötesplatsen kan vara överbyggnade, lockar folk med olika intressen, eller sammanbindande, lockar folk med något särskilt gemensamt.

• **•** Besöksmål, befintlig eller tillkommande
 Plats eller verksamhet som fungerar som ett besöksmål och som en målpunkt.

O **O** Fornpark, befintlig eller tillkommande

→ **→** Vandringsled att bevara eller utveckla

→ **→** Upplevelsestråk att bevara eller utveckla

→ **→** Sverigeleden för cykel

→ **→** Motionsspår
 Elljusbelyst motionsspår och/eller skidspår

→ **→** Grönstråk, befintlig eller tillkommande
 Promenadstråk längs trädkantade gator som länkar samman grönområden och naturområden inom och utanför tätorten.

→ **→** Barriärbrytande länk, befintlig eller tillkommande/ombyggd

Utveckling och bevarande av grönområde
 Sammanhängande och bostadsnära grönområden inom tätorten som ska omvärnas.

Bevarande av strandområde
 Strandområden/kanter att bevara av rekreationsskäl.

Naturområden, sjöar och skog
 Sjö eller större sammanhängande skogsområde som är värdefullt att bevara av folkhälso- och rekreationsskäl.

Näringsliv

Näringslivet i Upplands Väsby har till år 2040 utvecklats inom den attraktiva stadsbygden och med etableringar i några särskilda verksamhetsområden. Samverkan mellan kommunen, företag och organisationer värdesätts och utvecklas. Att företag kan etablera sig i strategiska lägen gör att Väsby fortsätter att vara en framgångsrik företagskommun. Med väl utbyggd kollektivtrafik och ett sammanhängande cykelvägnät finns goda förutsättningar för bekväma och tilltalande pendlingsresor. För företagen ger det ökade möjligheter att rekrytera och behålla personal.

Näringslivets utveckling är central för att kommunen ska nå sina tillväxtmål. Fler arbetsplatser i kommunen bidrar bland annat till minskad utpendling och till ett mer hållbart samhälle. För att Väsby ska ha en oförändrad eller ökad andel arbetsplatser i förhållande till den växande befolkningen behövs ett nettotillskott på minst 200 arbetsplatser per år. För att det ska lyckas behöver utrymme ges för företag som vill expandera eller flytta till Väsby och det goda företagsklimatet som kännetecknar kommunen måste bibehållas. Verksamheter i staden bidrar till att uppnå ett levande stadsliv och kommunen behöver därför säkerställa att det finns tillgång till mark för utveckling av såväl nya som befintliga, växande verksamheter. Där en förtätning av stadsbygden sker ska hänsyn tas så att inte boenden och verksamheter stör varandra. Personalintensiva verksamheter bör etableras nära kollektivtrafik och varu- och transportintensiva verksamheter utanför den täta stadsbygden. Särskilda gestaltningskrav ska ställas för lokalisering i skyltlägen mot E4:an och järnvägen samt för etableringar i stadsbebyggelse. För mer information om kommunens näringslivsarbete, inklusive mål och strategier, se *Näringslivsstrategi Upplands Väsby 2016-2020*.

Verksamheter i stadsbygden

Att arbetsplatser etableras tillsammans med bostäder gör Väsby till en levande stad. Såväl i den täta som medeltäta staden ska det finnas en god balans mellan bostäder och arbetsplatser. I stadsmiljön ska det planeras för butiker och verksamheter som fungerar i stadsbygden, i såväl bottenplan som i hela hus eller kvarter. Genom en stor andel dagbefolkning ökar

tryggheten och det ger underlag för samhällsservice som butiker och restauranger. Den täta stadsmiljön utgör ett stråk från centrala Väsby genom Johanneslundsområdet, Älvsundadalen och Bredden. Området är lämpligt för etablering av kontor, hotell och någon mindre företagsby som kan fungera tillsammans med bostäder. I området i och omkring Älvsundadalen kan olika typer av företag komma i fråga. Efter E4:an finns möjligheter att utveckla konsumentinriktad handel alternativt lättare industriverksamhet som även kan vara transportintensiv med det nära läget till E4:an. Verksamheter kan fungera som skärm för det övriga området där bostäder och verksamheter kan finnas i en blandad stadsmiljö.

Verksamheterna längs Stockholmsvägen inordnas i den täta staden och får en estetiskt tilltalande utformning.

Verksamheter på landsbygden

På landsbygden bedrivs ett aktivt jord- och skogsbruk samt djurhållning, framförallt inom hästuppfödning och hästsport, som bidrar till en levande landsbygd och ett varierat näringsliv. Företag inom de här näringarna ska ges förutsättningar att driva och utveckla sina verksamheter. Andra typer av småskaliga verksamheter utanför tätorten kan bidra med en kompletterande utveckling inom turism och besöksnäring. Verksamheter som är bättre lämpade att lokalisera till kommunens verksamhetsområden ska inte etableras på landsbygden.

Särskilda verksamhetsområden

Söderby

Som ett alternativ till utveckling av området för småskalig bebyggelse, kan området bli ett verksamhetsområde som ett komplement till de befintliga verksamhetsområdena i denna del av kommunen. Utveckling av området kommer även att omfatta bedömning av befintlig verksamhet vid Söderby materialgård. Områdets avgränsning, omfattning och utformning måste ske med hänsyn till Järvakilens funktioner, landskapsbilden samt lokala natur- och kulturvärden. Tillkommande verksamheter måste anpassas till befintliga bostäder i området.

Vällsta

Verksamhetsområdet i Vällsta väster om Mälärvägen anges med dagens avgränsning. Någon utvidgning av verksamhetsområdet bedöms inte ske under planperioden. Verksamhetsområdet öster om Mälärvägen är en utveckling av området

för den avslutade deponin för schaktmassor. Området kommer att avgränsas i samband med planläggning. Områdets avgränsning, omfattning och utformning måste ske med hänsyn till Järvakilens funktioner, landskapsbilden samt lokala natur- och kulturvärden. Vid utbyggnad ska vatten och avlopp kunna lösas på ett miljömässigt godtagbart sätt.

Verksamhetsområde i öst

Verksamhetsområdet norr om Frestavägen kommer att avgränsas i samband med planläggning. Områdets avgränsning, omfattning och utformning måste ske med hänsyn till Rösökilens funktioner, landskapsbilden samt lokala natur- och kulturvärden. Särskild hänsyn behöver tas till den spridningskorridor inom kilen som ligger väster om området. Dessutom måste hänsyn tas till riksintresset för kraftledningar och transformatorstation. Vid utbyggnad ska vatten och avlopp kunna lösas på ett miljömässigt godtagbart sätt.

Brunnby mosse

Området Brunnby mosse på cirka 40 hektar har tidigare använts som deponi. Marken kan tas i anspråk för verksamheter när det är tekniskt och ekonomiskt möjligt trots dåliga markförhållanden. All eventuell utveckling i området måste ske med hänsyn till Rösjökilens funktioner, landskapsbilden samt lokala naturvärden. Dessutom måste hänsyn tas till närbelägna bostäder.

Näringsgrenar

Väsby's företagsliv fortsätter att vara väl diversifierat och Väsby ska värna blandningen av verksamheter som passar in i såväl stadsbygd som landsbygd. Kommunen kan rikta sig mot specifika branscher och även arbeta för så kallad klusterbildning genom olika typer av insatser. Det finns ett uttalat behov av plats för mindre företag och företagsbyar, en inriktning som kan utvecklas vidare.

Större kontorsetableringar erbjuds i lägen med goda eller mycket goda kommunikationer i stationsområdet och längs det starka urbana stråket från stationen via centrala Väsby, Johanneslund genom Älvsundadalen och Bredden. Konsumentinriktad handel ställer krav på god tillgänglighet. Områdena längs med E4:an, Bredden, Väsby Centrum och Runbyområdet är lämpliga att behålla och vidareutveckla för handel. Hotell placeras också gärna med goda kommunikationsmöjligheter. Johanneslundsområdet och området längs E4:an är lämpligt för etablering. Hantverkare och byggföretag söker också ofta goda transportlägen. Företagsbyar är mindre lägeskänsliga. Kommersiell och offentlig service bör etableras i det täta stadsstråket och i välbelägna knutpunkter i den medeltäta och småskaliga stadsbygden. Större logistiketableringar samt etableringar av störande industrier ska undvikas i Upplands Väsby. Äldre detaljplaner kan behöva moderniseras för att undvika störande etableringar.

Natur och vatten

Naturen har stort värde för väsbyborna. År 2040 är den nya bebyggelsen koncentrerad till tätorten, därigenom bevaras stora naturområden som är viktiga för friluftsliv, rekreation och ekosystemtjänster. Inom och utanför tätorten finns väl fungerande gröna samband som kopplar samman Rösökilen och Järvakilen. Grönskan är en framträdande kvalitet i stadsbilden och rekreativ stråk förbinder olika gröna och blå målpunkter. Utrymmen finns för naturliga flödesvägar och vattnet ses som en tillgång både i och utanför staden.

Ekosystemtjänster

Ekosystemtjänster är tjänster som vi får av naturen som exempelvis vatten- och luftrening, rekreation, klimatreglering, resurser i form av material från exempelvis skogen och biologisk mångfald. Biologisk mångfald är också en förutsättning för ekosystemtjänsterna. Genom att bevara de förutsättningar som finns för att naturen ska kunna producera ekosystemtjänster säkras vi dem för framtiden. Viktiga natur- och vattenområden ska sparas då de skapar tjänster för omgivningen. En planering som görs med hänsyn till ekosystemtjänster skapar ett samhälle som är mer långsiktigt hållbart. *Utvecklingsplan för ekosystemtjänster* används som underlag vid planläggning.

I Väsby finns stora sammanhängande områden som har goda förutsättningar för att producera ekosystemtjänster inom tätorten. Dessa är bland annat Frestadalen, Smedbyskogen och områden längs med E4:an och Älvsundadalen inklusive bland annat Stockholmsåsen. Dessa värden bevaras när staden utvecklas. Stadsutvecklingen inom tillrinningsområdet för Stockholmsåsen ska ske med hänsyn till reservvattentäkten och de verksamheter som finns här anpassas för att inte skapa risker för grundvattnet.

I andra delar av Väsby finns en brist på gröna kvalitéer som behövs för att producera ekosystemtjänster. Utmed E4:an och järnvägen finns mycket hårdgjord mark. Vid omvandling utvecklas här olika värden som exempelvis nya grönytor med träd, buskar, öppen dagvattenhantering och

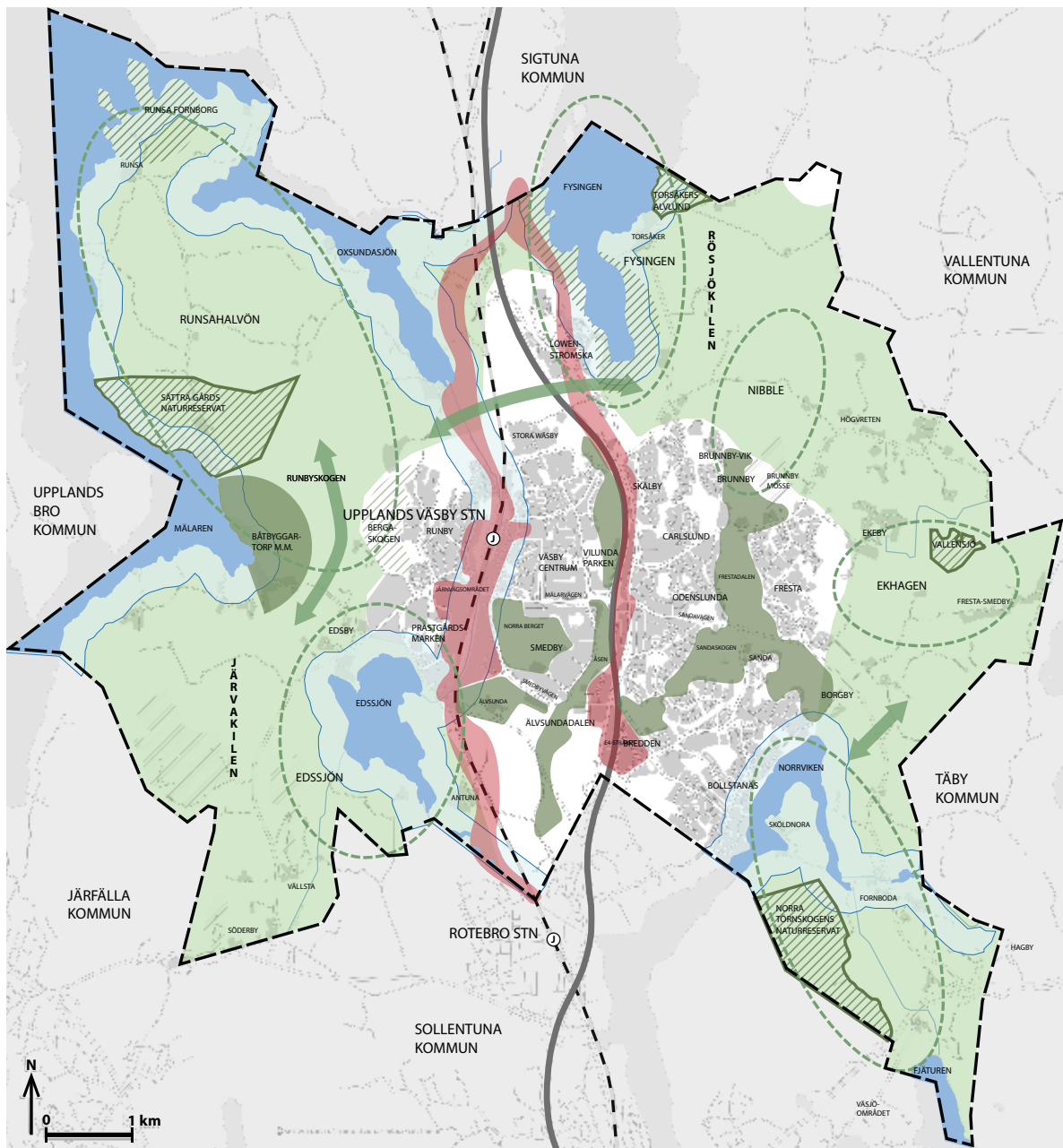
infiltrerbar mark samt lokala odlingsmöjligheter. Det är också bland annat i dessa områden som det är av stor vikt att arbeta med klimatanpassningsåtgärder på grund av den stora andelen hårdgjord yta som medför risk för höga flöden vid kraftiga regn samt risk för lokala värmeöar. I bullerstörda områden ska grönytor och växters kapacitet som naturlig bullerdämpning utnyttjas.

I kartan pekas ekologiska multifunktionsområden ut. Det är områden utanför den täta staden där särskilt många ekosystemtjänster produceras. Dessa ska värnas för framtiden.

Genom att marker brukas och hålls öppna i ett aktivt jordbruk skapas också många värden. Detsamma gäller för skogsbruk, som kan bidra med stora biologiska värden. Mer om utvecklingen av landsbygden och de areella näringarna finns på sidorna 42–44.

Skydd av värden i natur och vatten

Norr om tätorten bibehålls det viktiga spridnings-sambandet för att säkerställa det ekologiska utbytet mellan Järvakilen och Rösökilen. Fler samband behöver utvecklas över E4:an som idag utgör en stor ekologisk barriär. Även inom kilarna finns viktiga samband att bevara. Ingrepp som stör kilarnas funktion ska undvikas och negativ påverkan ska kompenseras så att de biologiska och rekreativa värdena bevaras. Vid alla nyetableringar ska påverkan på de gröna kilarna konsekvensbedömas. Det förhållningssätt som anges till kilarna i den regionala utvecklingsplanen RUFSS 2050 ska vara

Natur och vatten

- Järnväg - Ostkustbanan med station
- Trafikled eller motorväg
- Kommungräns
- Skyddad natur
förlagt beslut
- Skyddad natur
förlagt, ej enskilt utvärderat

- Område med värdefulla ekologiska värden att bevara
Viktigt område och samband för bevarande av rekreativa och ekologiska värden. Ett gott kapital som bidrar med ekosystemtjänster åt närliggande stadsbygd vid bevakande.
- Område för utveckling av ekologiska värden
Viktigt område och samband för utveckling av och investering av nya rekreativa och ekologiska värden.
- Regional grönköl
Ätraväskulen och Åsajökulen är sammanhängande idrottstänkta natur- och kulturlandskap som är viktiga både för växt- och djurlivet och för människors rekreation.

- Viktigt ekologisk spridningskorridor
Grön spridningskorridor att utvecklas för att förstärka länken mellan sammanhängande naturområden. Korridoren är viktig för ett balanserat djur- och växtliv.
- Värdefullt multifunktionsområde för ekosystemtjänster
Multifunktionellt helhetsområde ger många ekosystemtjänster som är viktiga att bevara.
- Sjö eller vattendrag
- Ekologiskt särskilt känsligt område (ESKO)
Sjö eller vattendrag med ett skyddsområde som sträcker sig 300 meter upp på land. ESKO omfattar naturmiljö med höga naturvärden och som är känsliga för störningar och ingrepp.

vägledande för arbetet med de gröna kilarna. Inom tätorten tillförs gröna strukturer som även de kan fungera som biologiska spridningsvägar. Detta kan exempelvis vara alléer, parker och ekodukter. Återskapande av naturvärden på tidigare ianspråktagen mark ska eftersträvas. Val av växtlighet ska göras med hänsyn till spridningssamband. Området mellan Runby och Mälarstranden har höga naturvärden och dess betydelse för friluftslivet ska bevaras. Bergaskogen föreslås få skydd som naturreservat. Dialog ska föras mellan kommunen och privata markägare om naturskydd vid Kairoområdet. Fysingen och Runsa fornborg skyddas som statligt reservat i samverkan med markägare.

Strandskyddet är viktigt för att säkra en fortsatt god tillgång till strandområden för rekreativa syften och för djur- och växtlivet. Eventuella dispenser från strandskyddet ska grundas på noga och allsidiga överväganden. Våtmarker ses som en resurs som ska bevaras och utvecklas, både för deras biologiska värden och för deras naturligt flödesutjämnande egenskaper.

Genom samarbete mellan kommuner kan en samsyn kring naturresurser skapas. Ett fortsatt aktivt

deltagande i de mellankommunala samverkansgrupperna Oxunda vattensamverkan, Norra Stockholmsåsens grundvattenråd och Kilsamverkan ger en samsyn av områdenas värden. En samverkan inom Järvakilen utvecklas. Utöver de områden som har ett formellt skydd finns många områden som hyser höga värden. Natur- och vattenområden som har påvisats ha höga värden ska skyddas. Fördjupade naturinventeringar görs vid nyexploatering där inte underlag redan finns, så att värden uppmärksammas tidigt i processen. Kommunen bör aktivt utbyta information med och uppmuntra markägare till natur- och miljöhänsyn så att viktiga värden bevaras. Strukturer som gynnar pollinatörer ska bevaras och anläggas. För kommunens vattenförekomster finns framtagna miljö kvalitetsnormer som syftar till att de ska uppnå god yt- eller grundvattenstatus eller god ekologisk potential fram till senast år 2021 eller, om undantag givits, år 2027. Miljö kvalitetsnormerna är bindande för tillsyns- och tillståndsmyndigheter. Planerad utveckling där en verksamhet eller åtgärd riskerar att försämra statusen eller äventyra uppnåendet av god status i någon av vattenförekomsterna får inte tillåtas. Vattenmyndighetens åtgärdsprogram, kommunens vattenplan samt ekosystemtjänstplanen ska ligga

Fysingen

till grund för planering och åtgärder i och invid kommunens vattenförekomster. En inventering och bedömning av ekologiskt särskilt känsliga områden, ESKO, i kommunen behöver göras.

Varken vattenkvalitet eller vattenkvantitet i åsen ska försämrats genom tillkommande bebyggelse. För att utreda risker och påverkan som planerad byggnation har på Stockholmsåsen – Upplands Väsby kommer en separat utredning tas fram, vilken kommer ligga till grund för efterföljande planering. Det nystartade grundvattenrådet för Norra Stockholmsåsen arbetar för att skapa en mellankommunal helhetssyn för hela Norra Stockholmsåsen.

Närhet till parker och rekreation

Väsbyborna ska ha nära till bostadsnära parker och större natur- och rekreationsområden. Detta uppnås genom att grönytor och parker planeras in i staden när denna förtätas och omvandlas.

Vid planering ska behov av parker och grönytor vara en utgångspunkt. Länkar från staden ut till de stora natur- och rekreationsområden finns så att man enkelt kan ta sig ut till dem.

Utvecklingen av kommunen ska också innebära att naturområden skyddas för att säkra förutsättningar för ett gott friluftsliv för Väsbyborna. De områden som upplevs som tysta värnas för att ge Väsbyborna tillgång till rogivande miljöer för rekreation och naturupplevelser. Upplevelsestråken binder ihop målpunkter både i och utanför kommunen och fungerar också som rekreativa stråk. Tillgängliga strandområden ska värnas.

Allemansrätten gör det möjligt att vistas fritt i naturområden i kommunen, men innebär även ett krav på visad hänsyn och varsamhet gentemot djur, natur och markägare.

Bostäder ska ha tillgång till grönytor i enlighet med tabellen nedan.

Typ av område	Närhet till bostad utan barriär	Storlek
Kvarterspark Litet grönområde eller park som främst används av boende i omgivande kvarter	100 meter från bostaden Intre korsa trafikleder eller vatten- och terrängbarriärer	Minst 0,5 ha
Bostadsnära park Park som främst används av de boende i närområdet	300 meter från bostaden Intre korsa trafikleder eller vatten- och terrängbarriärer	Minst 1 ha
Stadsdelspark Parkområde som lockar människor från hela kommundelen eller hela kommunen	Bör ligga inom 500 meter från bostaden Intre korsa trafikleder eller vatten- och terrängbarriärer	Minst 5 ha
Större natur- och rekreationsområde Större naturområde med en variation av naturupplevelser och rekreationsmöjligheter	Bör ha en täckningsgrad om minst 300 till 400 m ² per invånare 1000 meter eller enkelt nåbar med kollektivtrafik	Tillräckligt stor och attraktiv för att rymma och locka många människor och tåla användning

Kulturmiljö

Kulturmiljön i Upplands Väsby består av stadslandskap och landsbygd med spår och årsringar från bronsålder till nutid. År 2040 har kulturhistoriska miljöer bevarats, utvecklats och fått formella skydd och särskilt känslig bebyggelse är beskriven och känd. Vid all exploatering har förändringen vägts mot förlust av kulturella värden, identitet för Väsbyborna och hur väl byggnaden eller miljön är representerad i kommunen och som företeelse i Stockholmsområdet.

Kulturmiljöarbetet i kommunen

Exploatering i skyddsvärda kulturmiljöer ska ske med anpassning till befintlig miljö. När så är möjligt ska kulturmiljöskydd föras in i nya detaljplaner och föras in i äldre detaljplaner genom detaljplaneändringar. Särskilt skyddsvärda objekt och miljöer ska förses med skyddsbestämmelser.

En ny kulturmiljöstrategi ska tas fram. Innan dess ska kartläggningarna från 1988 och 2010 användas för lämplighetsbedömningar av helhetsområden, objekt inom helhetsområden, enskilda objekt och utemiljöer. Kulturmiljöstrategin ska ha en avgörande betydelse för hur

omfattande förändringar som kan tillåtas.

Byggnadsantikvarisk bedömning bör göras vid tveksamhet, i synnerhet utanför områden som pekats ut i den kommande kulturmiljöstrategin. Vid exploatering i kulturmiljöer ska förlusten av kulturvärden kompenseras, så att identiteten i området formuleras för stärkt social sammanhållning och det sammanvägda resultatet blir en berikad kulturmiljö, gärna genom medborgardialog.

Genom omsorgsfull gestaltning kan nya byggnader innebära framtida kulturhistoriska värden.

Gunnes gård

Exempel på äldre områden och byggnader inom tätorten som ska bedömas utifrån bebyggelseantikvariska kriterier. Ur *Översiktlig bedömning av kulturhistoriskt intressanta bebyggelsemiljöer*, 2010.

En kommunikations- och turismplan för kommunen bör tas fram, som sprider kännedom om kommunens långa kontinuitet från bronsålder till modern tid, med fokus på unika lämningar såsom exempelvis 400 – 600-talets kulturlandskap, Löwenströmskas betydelse för kommunen, stationssamhället samt 1980-talsbebyggelsen. Kulturmiljöhistorisk kunskap ska tas fram i samarbete med fastighetsägare och intressenter och spridas till allmänheten. Utbildningsmaterial till skolorna tas fram och information läggs ut på kommunens hemsida.

Kulturlandskapet

Det tidiga brons- och järnålderslandskapet på landsbygden har särskilt hög koncentration i kommunen. Skapande av ett "Kulturum" som levandegör utvecklingen från bronsålder till nutid bör övervägas. Vikingagården Gunnes gård kan

nå en ännu större regional och internationell publik genom att utvecklas utifrån de behov som kommunens forngårdspersonal ser, tillsammans med kultur- och fritidskontoret, fastighetsägare och regionala kulturmiljöorgan.

Arbetet med att iordningställa gravfälten till fornparter ska fortsätta. Slätter eller bete förhindrar igenväxning, bibehåller naturvärden och skapar rekreativa stråk och parker i boendenära lägen.

Eds Kyrka

Medeltida kyrkor

Hammarby och Eds kyrkor ligger i öppna landskap som delvis har exploaterats. Vid ytterligare förtätning ska kyrkornas landskapsbild beaktas och styra bebyggelseutvecklingen. Vid ytterligare exploatering ska stor vikt läggas vid att bevara höjdsättning och gestaltning närmast kyrkan. Vid renovering av kyrkorna ska ursprungsmaterial och ursprungstekniker användas så långt möjligt.

I kommunen finns rester av kyrkbyar som behöver varsamhetsbestämmelser för att deras funktion som årsring ska kunna bevaras. Kyrkbyn vid Charlottenborgsvägen är den bäst bevarade. Nya områdesbestämmelser bör tas fram.

Gårdsmiljöer och byggnader

Större slott och säterimiljöer från 1600-, 1700- och 1800-talen bör fredas från exploatering och avstyckningar. Säterimiljöerna bör i största möjliga utsträckning skyddas från förvanskning för att bibehålla sin karaktäristiska omgivning inklusive nödvändiga nyttobyggnader såsom torp, smedja, statarlängor, trädgårdar och dylikt. Kommunens kvarvarande enklare byggnader ska inventeras och värderas, särskilt fattigstugor och eventuellt kvarvarande backstugor. Alléer har skydd via det generella biotopskyddet och ska vårdas även utifrån ett kulturhistoriskt perspektiv och träd återplanteras utifrån ursprunglig intention. Kvarvarande industrimiljöer kan utvecklas varsamt särskilt skyddsvärda byggnader ska ges ett skydd mot rivning.

Institutionsmiljöer

En nödvändig upprustning av Löwenströmskaområdet kan möjliggöras genom förtätning med bostäder och lokaler för mindre verksamheter. Helhetstänkande med fokus på parken kring ”Idiotanstalten”, det gamla lasarettet, ladan och arbetarbostäderna samt hänsyn till skalan bör styra kompletteringen och placeringen av de tillkommande byggnaderna.

Edsby gård, Lindhems och Bollstanäs gamla skolbyggnader är exempel på institutioner som bör värnas för framtiden.

Stadslandskapet

Bevarade byggnader och miljöer som är utmärkande för tiden de byggdes bildar tillsammans årsringar i stadsmiljön och visar kommunens utveckling. Viktiga årsringar, särskilt de som är unika i regionen, ska bevaras. Upplands Väsby har utvecklats utifrån stationsområdet och Centralvägen, men identiteten utgår också från modernismens 50-, 60- och 70-tal, till exempel blå husen, Runby torg och Sigma. Den monumentala 80-talsarkitekturen återfinns i Bredden/InfraCity, södra Messingen och Johanneslund. Den nyare tidens bebyggelse bör få planbestämmelser som reglerar deras fortsatta utveckling. Andra årsringar som bör få skydd i detaljplan är Messingen, simhallen Väsby källa och Marabou.

Egnahemsområdena Folkparksområdet, Runbys villaområde samt delar av gamla Bollstanäs har typiska gatustrukturer och tomtstorlekar. Styckning bör inte tillstyrkas. Riktlinjer finns framtagna för Gamla vägen i Bollstanäs. Ansökan om förändring av byggnad ska kompletteras med bebyggelseantikvarisk undersökning för villor byggda när områdena anlades och som bedöms ha ett arkitektoniskt intressant uttryck. Planbestämmelser bör införas i detaljplanerna, med utgångspunkt i kulturmiljöstrategin.

Områden som planerats utifrån gemensamhetsideal ska hållas ihop som helheter, där byggnaderna och omgivningen utgör de byggstenar som skapar gemenskapen, det gäller exempelvis Bo85-områdena Carlslund och Bromsoda, Grimstaby, Skälby, Ägget, Sigma, Ekebo, Smedby 2 och 3 samt och Prästgårdsmarken. Eventuella förtätningar föregås av noggranna antikvariska bedömningar tillsammans med landskapsarkitekter och utveckling sker på omgivningens villkor. Förvanskningförbud för både helhetsmiljöer och för byggnader bör införas i detaljplanerna, utifrån kulturmiljöstrategin.

Dragonvägen – Blå husen

Trafik

År 2040 har Upplands Väsby ett trafiksystem där levande, attraktiva gatumiljöer och hållbara färdmedelsval understödjer varandra. Trafiksystemet har blivit mer jämlikt då alla kan nyttja och delta i staden på sina egna villkor. I planeringen prioriteras gång-, cykel- och kollektivtrafik, inklusive säkerhet för oskyddade trafikanter, framför biltrafik.

Fler stadsmässiga miljöer har skapats vilket bidrar till att tätorten knutits samman. Trots den ökade befolkningen har biltrafikflödet inom kommunen inte ökat då gång-, cykel-, och kollektivtrafik har tagit omhand det ökade transportbehovet. Gång- och cykelnätet är väl integrerat med bebyggelsen och en ökad täthet ger underlag för en utveckling

av kollektivtrafiken både lokalt och regionalt. Det kommunala trafiknätet ansluter till regionala förbindelser i alla riktningar också för kollektivtrafik och cykel. Efter upprustning av Ostkustbanan har restiden till Stockholm och Uppsala minskat. Regional stombuss går till Järfälla, Täby och Vallentuna.

Barriärbrytande länkar

De två barriärerna i form av järnvägen och E4:an ska överbryggas. På så sätt blir Upplands Väsby mer sammanhängande vilket gör det lättare att ta sig mellan kommundelarna. Exempelvis ska det tillkomma två nya barriärbrytande länkar över E4:an, en som knyter samman Vallentunavägen med centrum och en mellan Älvsundadalen och Bredden. Ett nytt resecentrum skapar två förbindelser för gång- och cykeltrafik över järnvägen. Åtgärderna kan utgöras av en bro eller viadukt, som upplevs tryggare och trevligare än tunnlar. För att knyta samman kommundelar och minska sociala barriärer kan även nya förbindelser i form av sociodukter eller ekodukter anläggas. Dessa är vanligtvis bredare än en viadukt eller vägbro och kan exempelvis innehålla promenadstråk och ekologiska värden som skapar nya kopplingar. Framtidsbilden anger förslag på barriärbrytande länkar, exakta lägen för länkarna ska studeras.

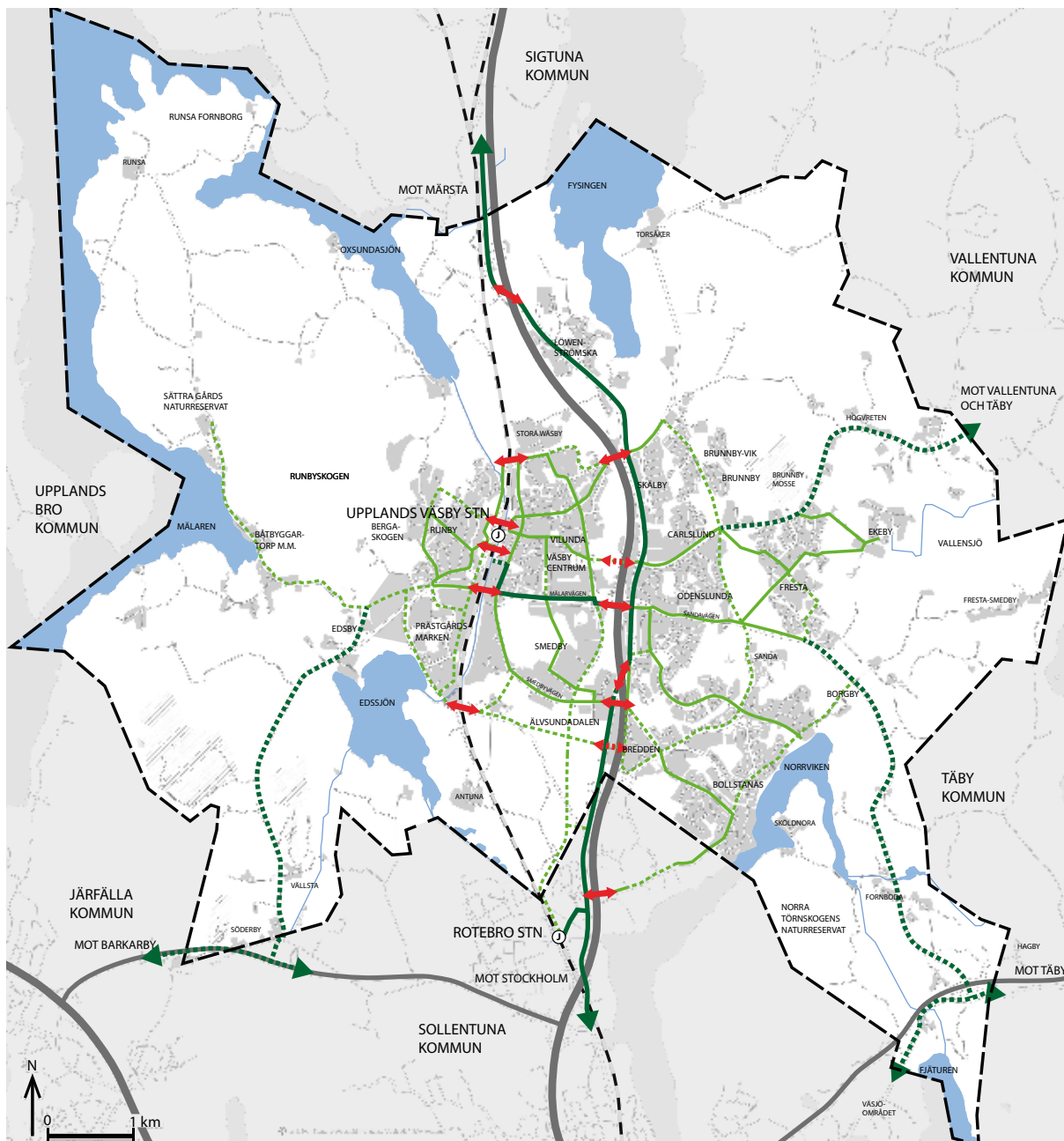
Gångtrafik

Trafikmiljön i stadskärnan anpassas till gåendes villkor med särskild hänsyn till barn, ungdomar, äldre och personer med funktionsvariationer. Gångtrafikanter framkomlighet prioriteras och barriärer och höjdskillnader undanröjs. Gaturummen

ska bli välbesökta offentliga rum med generösa ytor för de gående och ett sammanhängande system över hela tätorten ska finnas för den som vill ta sig fram till fots. Det offentliga rummet ska ge goda förutsättningar för invånarna att kunna och vilja gå. Särskild vikt läggs på att skapa trafiksäkra förbindelser mellan bostad och förskola samt skola.

Cykeltrafik

Cykeln ska ges utrymme att fungera som ett eget trafikslag, och endast när inte annat är möjligt dela utrymme med gångtrafikanter. Samtliga huvudgator i kommunen ska förses med cykelbanor av hög standard som skapar ett sammanhållet nät inom tätorten och regionalt. Cyklister ska kunna röra sig i ett finmaskigt gatunät där miljöerna är trygga och säkra. Märsta-stråket, mellan Märsta och Sollentuna, ska kompletteras med ett antal nya regionala cykelstråk som förbinder kommunen med Järfälla, Vallentuna och Täby. De cykelstråk som går mellan regionala målpunkter ska få en utformning som lämpar sig för längre resor och högre fart än det lokala cykelnätet och också på ett smidigt sätt koppla till de lokala cykelvägarna. Trafiksäkra cykelvägar ska förbinda bostadsområden med skolor. För att förenkla cykling och

Huvudcykelnät

	Järnväg - Ostkustbanan med station		Huvudcykelväg		Huvudcykelväg
	Trafikled eller motorväg
E4, E18, Rotebroleden och Norrortsleden.		Befintlig cykelväg		Ny cykelväg
	Kommungräns		Regional cykelväg		Regional cykelväg
			Befintlig cykelväg med regional angelägenhet		Ny cykelväg med regional angelägenhet
			Barriärbrytande länk		Barriärbrytande länk
			Befintlig/ombyggd passage för fotgängare och cyklister över eller under trafikerad väg eller järnväg.		Tillkommande passage för fotgängare och cyklister över eller under trafikerad väg eller järnväg.

tillgänglighet till kollektivtrafiken ska cykelparkeringar anläggas i närheten av större målpunkter och vid kollektivtrafikens större hållplatser och stationer.

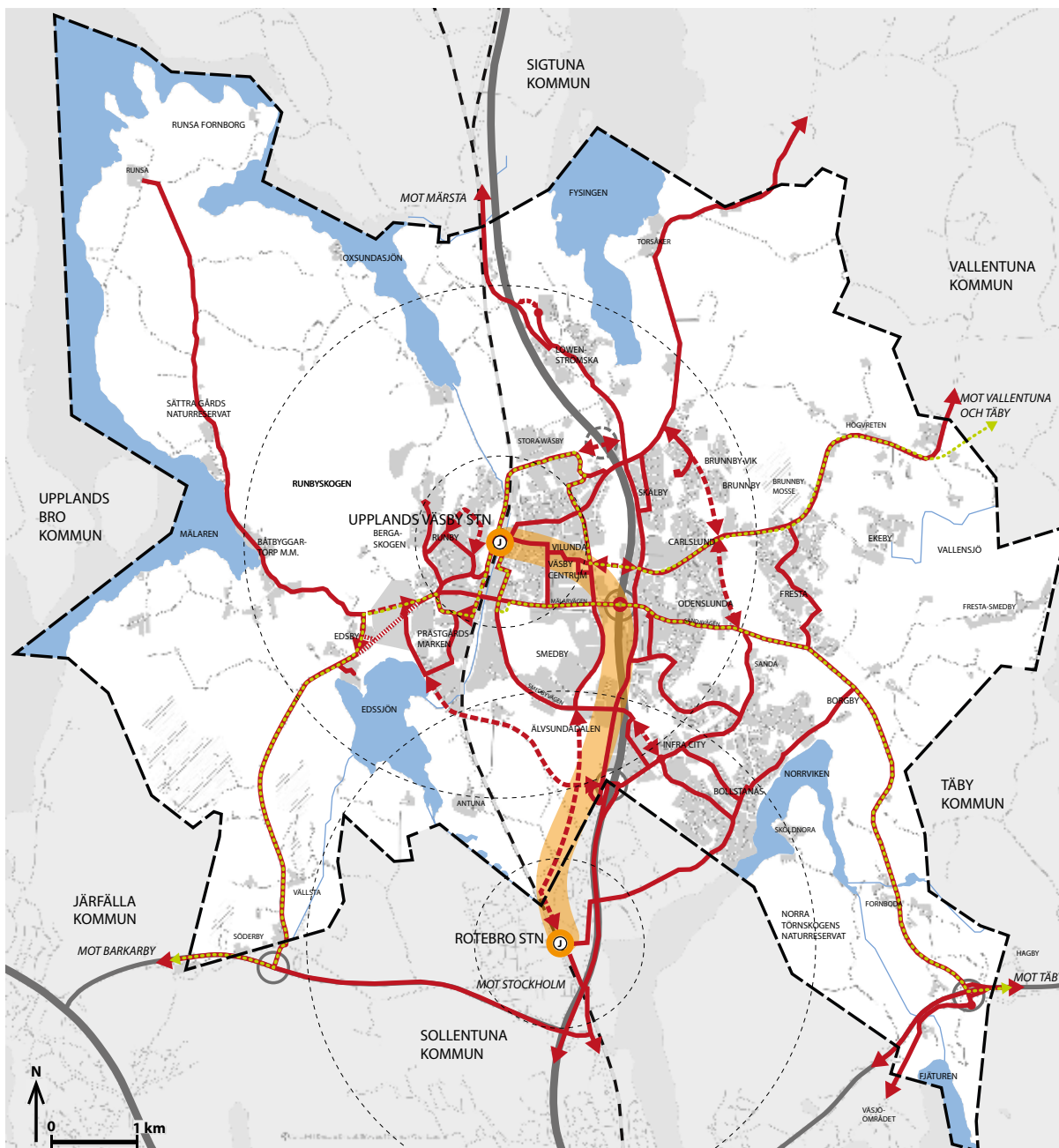
Kollektivtrafik

Upplands Väsby ska år 2040 ha ett miljöanpassat transportsystem där kollektivtrafiknätet binder samman alla kommundelar. Andelen nya bostäder med bra kollektivtrafikläge ska vara minst 80 procent. Med god kollektivtrafik avses minst 15-minuterstrafik under högtrafik och busshållplats max 400 meter från bostaden eller pendeltågstation 1 000 meter från bostaden. Med tillskott av ny bebyggelse och god vägnätsplanering kan förutsättningar för ett rationellt kollektivtrafiksystem skapas. Bland annat kan en nord-sydlig länk i de östra delarna, från Almungevägen via Vallentunavägen till Sandavägen, öka tillgängligheten och skapa nya busslinjesträckningar. I den täta staden ska ett stadsmässigt kollektivtrafikstråk utvecklas i förbindelsen Väsby station – Väsby centrum – Bredden – Älvsundadalen – Rotebro station i

samband med att Älvsundadalen byggs ut och Bredden utvecklas. Stråket bör trafikeras med kapacitetsstark kollektivtrafik, exempelvis BRT-bussar (Bus Rapid Transit) som har många av spårtrafikens fördelar som hög turtäthet, komfort och attraktivitet. Möjlighet att trafikera stråket med andra innovativa trafiklösningar ska också beaktas i trafikplaneringen.

En regional stombusslinje ska förbinda Barkarby – Upplands Väsby – Täby/Arninge och en ny modern, effektiv bussterminal vid Upplands Väsby station ger smidiga byten mellan olika trafikslag. En utbyggnad av Ostkustbanan med ytterligare två spår är viktig för att möjliggöra ett ökat utbud av tågtrafik i hela Stockholmsregionen inklusive Uppsala. Det gör att Upplands Väsby blir än mer tillgängligt. Landstinget är huvudman för kollektivtrafiken. Kommunen stödjer Trafikförvaltningen i planeringen av kollektivtrafiken men har inte rådighet över den. Kommunen kan dock bidra till att skapa ett kollektivtrafikfrämjande samhälle genom att anpassa omgivande förutsättningar.

Kollektivtrafiknät

- Järnväg - Ostkustbanan med station
Järnväg med framtida kapacitetsförstärkt bana.
- Trafikled eller motorväg
E4, E18, Rotebroleden och Norrortsleden.
- Kommungräns

- Busstrafiknät 2017
Befintlig busslänk som slopas
- Tillkommande stråk för busstrafik
Ny sträckning eller ombyggnad av väg som skapar förutsättningar för kollektivtrafik. Viktig väg för kollektivtrafik med lokal och/eller regional koppling. Exakt sträckning behöver utredas.
- Tillkommande kollektivtrafikförbindelse
Förbindelse som skapar möjlighet för kapacitetstarkt kollektivt färdmedel inom den täta stadsbygden. Exakt sträckning behöver utredas

- Stommbuss
Regionalt stommbussnät som skapar möjlighet till kapacitetsstarka förbindelser till omkringliggande kommuner.
- Kollektivtrafikknutpunkt
Befintlig eller ombyggd knutpunkt i regionala och lokala kollektivtrafiknätet med exempelvis cykelparkeringar och infartsparkeringar. Flera trafikslag samlas på dessa platser.
- Trafikplats, befintlig eller tillkommande
Bef. Ny
- Avstånd fågelvägen från station
1 km rimligt gångavstånd
3 km rimligt cykelavstånd

Ny trafikplats och ny regional vägkoppling

För att möta utvecklingen i Arlanda- och Stockholmsregionen är en utökning av E4:an till sex körfält nödvändigt för ökad framkomlighet och trafiksäkerhet. För Upplands Väsby gör en breddning att det lokala trafiksystemet avlastas från regional trafik. En ny fullständig trafikplats ska anläggas på E4:an vid Hammarby. Den avlastar trafikplats Glädjen och har anslutningar mot Upplands Väsby västra och östra kommundelar. Den nya trafikplatsen utformas och placeras med hänsyn till befintliga natur- och kulturvärden, exempelvis Stockholmsåsen och riksintresset för kulturmiljövården.

Gatunät

Nya gatustrukturer ska så långt det är möjligt knytas samman med befintliga. Hela stadsdelars gatunät behöver knytas samman och integreras med omgivande stadsdelar. Det lokala gatunätet ska vara finmaskigt och sammanhängande för att minska barriärer. Genom att återvändsgator byggs bort får trafikanterna fler vägar att välja på och vägnätet blir mindre känsligt för störningar. I det lokala gatunätet är hastigheterna låga och störningar av buller och luftföroreningar begränsas.

Stadsmiljöerna ska bli fler. Gatornas utformning och karaktär bidrar till ett samspel mellan trafikslagen som ger en säker, trygg och hållbar miljö för trafikanterna. Trafiksystemet bygger på en balanserad avvägning mellan resbehoven och dess konsekvenser för staden. Ett antal vägar som idag endast har funktion som transportrum ska ombildas till stadsgator. Detta gäller till exempel Husarvägen, Väsbyvägen, Ekebovägen. Vägförbindelserna från Upplands Väsby mot Järfälla respektive Vallentuna ska förbättras och få separata gång- och cykelvägar, vilket ökar tillgängligheten och trafiksäkerheten. Utbyggnaden av väg 267 Stäketleden/Rotebroleden ger bättre anknytning mot E18 och pendlingsstråket längs Mälärbanan.

Nyttotrafik

Transport av farligt gods ska inte ske på gator i stadsmiljön. Tung trafik (över 12 meter) tillåts inte i den mest centrala staden. En samordnad hantering av varutransporter skulle kunna minska den tunga trafikens negativa påverkan på staden. Nyttotrafikens behov av tillgänglighet och angöring ska prioriteras på stadens villkor.

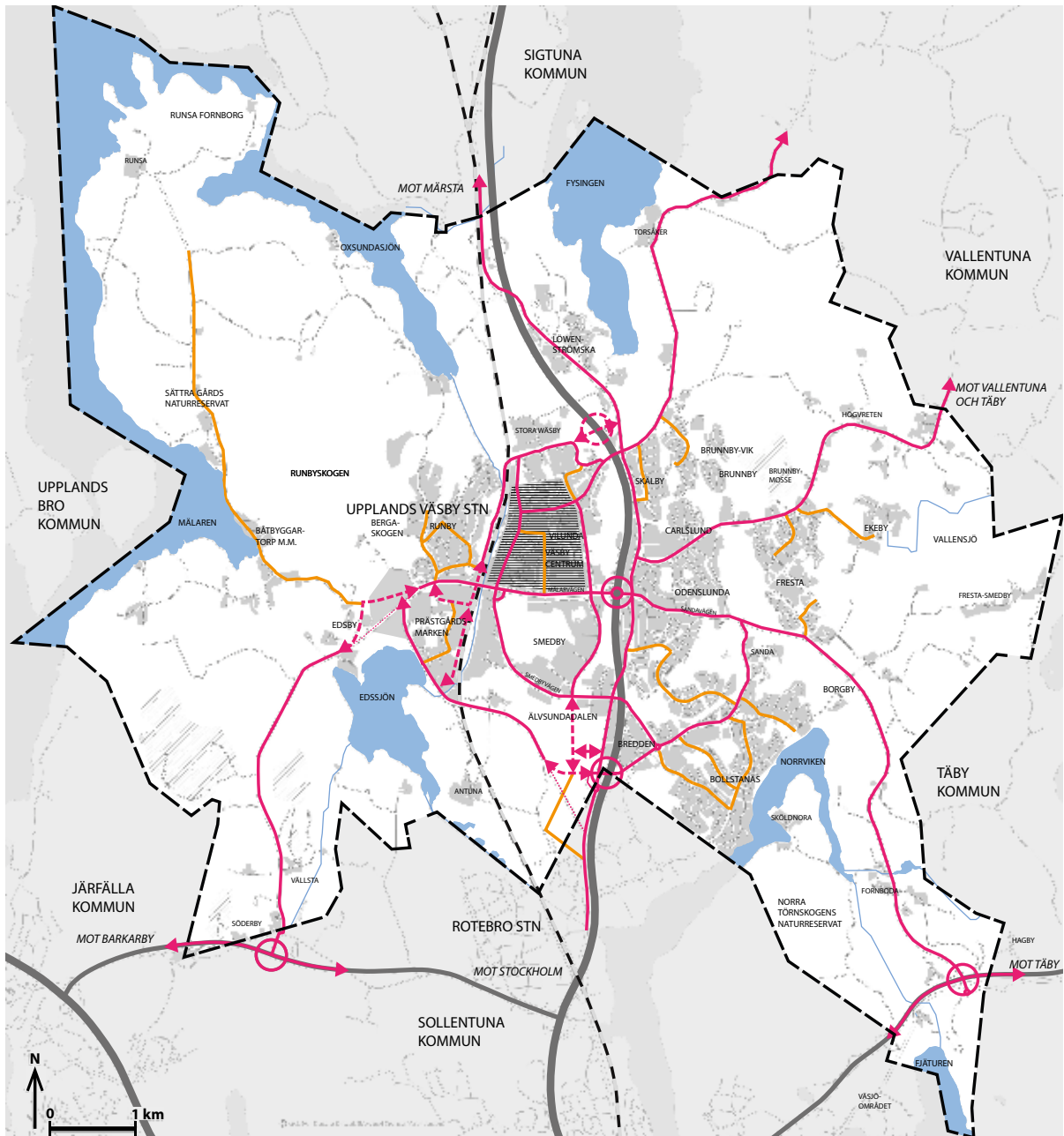
Parkering

Konkurrensen om markutrymme är stor i den täta stadsmiljön. Parkering för boende, arbetsplatser och verksamheter ska i princip lösas inom respektive fastighet och större ytparkeringar ska undvikas. Kommunen bör ha rådighet över utvecklingen av allmänna parkeringar för att kunna utveckla parkeringslösningar som är anpassade för den moderna täta staden. Parkeringsavgifter och tidsreglering kan användas som styrmedel med stor effekt på valet av transportsätt. Funktionsblandade områden, där olika verksamheter har olika parkeringsbehov, kan ge möjlighet till samnyttjande av parkeringar. Parkeringar ska förses med laddmöjligheter för elfordon.

För att gynna hållbara färdmedelsval ska cykel-parkeringar prioriteras framför bilparkeringar närmast viktiga målpunkter.

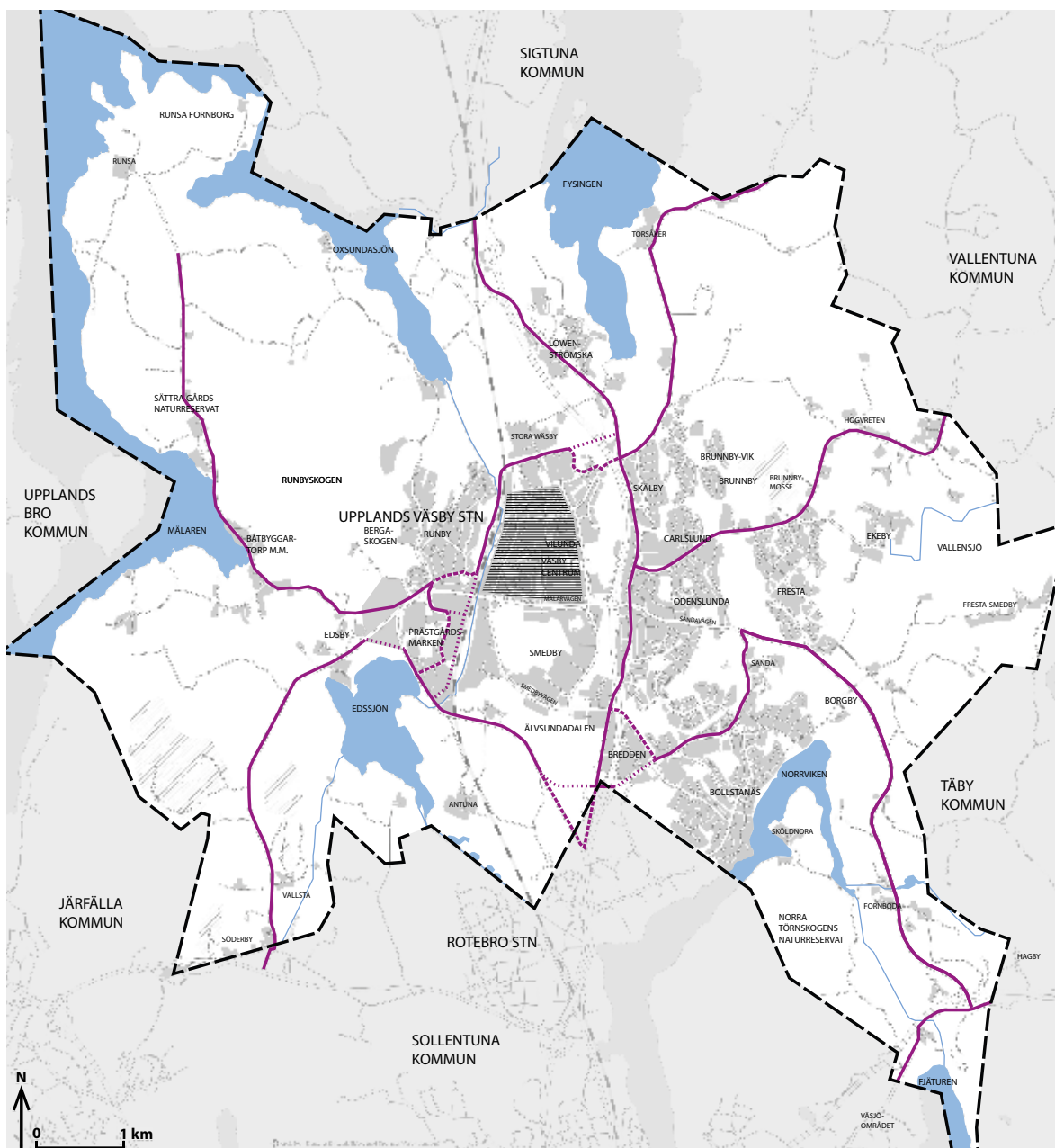
Trafikstrategiskt arbete

I kommunens *Trafikstrategi* finns mer information om hur kommunen arbetar med trafikstrategiska frågor. Trafikstrategin kompletteras av en *Trafikplan* visar på hur kommunen ska uppnå målen i Trafikstrategin och bland annat ligger till grund för åtgärdsprogram, genomförandeprojekt och prioriterade förvaltningsåtgärder. Trafikplanen inkluderar planer för gång-, cykel-, kollektiv- och biltrafik samt för trafiksäkerhet.

Huvudvägnät

- Järnväg - Ostkustbanan med station
 Järnväg med framtida kapacitetsförstärkt bana.
 Väsby station är en bytespunkt mellan tåg- och bussförbindelser samt övriga trafikslag. Rotebro station, utanför kommungräns, används som alternativ in- och utpendlingsstation till/från Väsby.
- Huvudvägnät
- Slopad huvudväg
- Uppsamlingsgata
- Tillkommande huvudväg
 Ny sträckning eller ombyggnad av befintlig väg. Fysiska möjligheter för tillkommande förbindelse med kollektivtrafik bevaras. Exakt sträckning av väg behöver utredas.
- Trafikplats, befintlig eller tillkommande
- Område med begränsad fordonslängd till maxmalt 12 meter
- Trafikled eller motorväg
 E4, E18, Rotebroleden och Norrortsleden.
- Kommungräns

Vägnät för 4,0 meter breda BK2-transporter

- Kommungräns
- Bilvägnät utformat för 4,0 m breda transporter
- Vägar för 4,0 meter breda transporter som kan komma att ersättas
- Vägar för 4,0 meter breda transporter som kan komma att ersättas
- Område med begränsad fordonslängd till maximalt 12 meter

Jord- och skogsbrukstransporter

För att ge möjlighet till en fortsatt levande landsbygd behöver behovet av framkomlighet för stora transporter uppmärksammas. I samspillet mellan stad och land krävs en ömsesidig anpassning.

Kommunen planerar för att upprätthålla ett begränsat vägnät för 4,0 meter breda och 4,5 meter höga transporter begränsade till laster enligt bärighetsklass 2 (BK2 enligt Transportstyrelsens tabeller). Vägnätet visas i kartan.

Teknisk infrastruktur

År 2040 är den tekniska infrastrukturen resurseffektiv och ger möjlighet för väsbybor och för verksamma att göra miljömässigt bra val. De tekniska systemen och infrastrukturen har byggts ut och anpassats i takt med stadens utbyggnad. Den täta och medeltäta staden har planerats så att de tekniska systemen kan skötas och underhållas utan att olägenheter eller risker skapas för medborgarna.

Försörjning av vatten, spillvatten och dagvatten
VA-infrastrukturens huvudstråk ska i den täta och medeltäta staden vara placerade i stadsgatorna och i allmän platsmark för att få den yta och åtkomlighet som behövs. Detta gör det möjligt att förnya och komplettera anläggningen utan att skapa olägenheter eller risker för medborgarna.

För att begränsa mängden föroreningar som når grundvatten, vattendrag och sjöar är den viktigaste aspekten att det planeras för en lämplig markanvändning och att goda materialval görs vid byggnation. Det kommer även att vara väsentligt att det skapas utrymmen som möjliggör för en lämplig spill- och dagvattenhantering som kan minska de negativa konsekvenser som markanvändningen ändå resulterar i så att miljö kvalitetsnormer för vatten kan uppnås.

Ny bebyggelse planeras så att behovet av pumpstationer minimeras. Spillvattensystemets kapacitet byggs ut för att klara Väsby's expansion av bostäder och verksamheter och mängden tillskottsvatten i spillvattensystemet minimeras. Tillskottsvatten är

vatten som inte hör hemma i spillvattensystemet, till exempel dräneringsvatten och grundvatten som läcker in eller dagvatten som är felkopplat.

Dricksvattenförsörjning byggs ut med målsättningen att skapa ett robust system med hög kvalitet på dricksvattnet. Det innebär bland annat att kommunen har som målsättning att vattenförsörjning ska vara möjligt från två riktningar. Utbyggnaden av den täta staden kräver att utrymme säkras för en utökad dagvattenhantering. Behov finns av att skapa tröga system så att dagvatten fördröjs och renas lokalt, det vill säga så nära källan som möjligt. Bebyggelse ska placeras högt så att de inte skadas av uppdämning och lågt belägna områden reserveras för dagvattenhantering. Allmänna markytor, till exempel nedsänkta gatusektioner, idrottsplatser och parkytor utformas så att de även kan fungera som översvämningssystem, för att hantera extrema regnmängder vid skyfall. Vid bebyggelse i instängda områden, det vill säga områden där dagvatten inte kan avledas via markytan utan kommer att översvämmas vid kraftiga regn, områden är det extra viktigt att åtgärder vidtas så att risken för att bebyggelsen skadas vid skyfall minimeras. Dagvattensystemet inom Stockholmsåsens vattenskyddsområde kräver särskild omsorg så att det i planeringen reserveras tillräckligt utrymme för att hantera dagvatten med tanke på både översvämningrisk och reningsbehov.

Utbyggnad av kommunalt VA utanför den tätbebyggda staden går hand i hand med planläggning så att medvetna investeringar kan göras både av kommunala och privata aktörer.

Energiförsörjning

Kommunen ska planera för och uppmuntra småskalig förnybar energiproduktion inom kommunen från sol och andra källor. Val av energiproduktion måste alltid göras utifrån platsens förutsättningar.

Kommunen ska genom dialog med ägare av fjärrvärmenät och elnät arbeta för en energianvändning som är hållbar, resurseffektiv och förnybar. Möjligheten att markförlägga luftledningar för elförsörjningen ska utredas där det kan vara motiverat av möjligheten att bygga bostäder. Det gäller exempelvis kraftledningen från Älvsundadalen till Sandavägen.

Avfall och kretslopp

Nuvarande återvinningscentral i Smedby har ett centralt läge dit det är lätt att komma med cykel och kollektivtrafik. Att behålla nuvarande läge också för framtiden har ett stort värde. Återvinningscentralen måste anpassas till utvecklingen av en tät stadsmiljö med bostäder och utvecklas och kompletteras med återbruksverksamhet för att erbjuda en bättre service och för att på ett bra sätt smälta in i den täta sammanvuxna staden. Genom att utveckla återvinningscentralen i denna riktning skapas goda förutsättningar för att ta nästa steg mot cirkulär ekonomi och uppnå det slutna kretsloppet. Att återvinningscentralen är centralt placerad, modern och attraktiv är viktigt för att öka mängden återbruk och återvinning, vilket är grundläggande ur ett kretsloppsperspektiv. Både i den täta staden och i den småskaliga stadsbygden kan kvartersnära utrymmen för källsortering, återbruk, reparationer och dylikt förbättra kretsloppen och bidra till en cirkulär ekonomi.

Den omlastningsplats för hushållsavfall som nu finns i Smedby behöver få en annan lokalisering när den täta staden byggs ut. En ny plats för omlastning med tillräcklig kapacitet för att hantera allt hushållsavfall och matavfall från Upplands Väsby behöver anges under planperiodens första del. Lokaliseringen ska uppfylla krav på närhet till det regionala vägnätet och vara lätt att nå för att sopbilarna ska köra så kort stäcka som möjligt.

En ny omlastning måste vara i drift innan den nuvarande omlastningen kan stängas.

Den täta staden planeras så att det finns möjligheter till källsortering både i fastigheterna och i det offentliga rummet. Flerfamiljshus och samfälligheter kan ha fastighetsnära insamling av förpackningar och tidningar i gemensamma soprum om det finns tillräckliga utrymmen inom fastigheten. Utrymmen för sophämtning och källsortering placeras så att de är lättillgängliga både för de som lämnar och de som hämtar avfallet. Även i övriga kommunen ska det finnas goda möjligheter till källsortering. Det ska finnas ett utbyggt nät av platser för återvinningstationer till exempel i anslutning till större butiker.

Digital kommunikation

Goda kommunikationer och bra IT-infrastruktur utgör viktiga förutsättningar för kommunens utveckling när allt större del av kontakterna mellan kommun, näringsliv och medborgare går via digitala kanaler. Kraven på digitala tjänster ökar från allmänheten liksom kraven på teknisk kapacitet i bredbandsnätet.

I Upplands Väsby ska alla ha tillgång till väl fungerande digital uppkoppling. Det ska i första hand vara trådbunden åtkomst med möjlighet till trådlös komplettering i mer perifera områden. IT-infrastruktur ska betraktas på ett likartat sätt som vanlig infrastruktur och utgöra ett naturligt återkommande inslag i den kommunala planeringen. För att säkerställa att utbyggnaden av det digitala nätet följer utbyggnaden av infrastruktur i övrigt så ska rör för framtida fiberdragning läggas ner vid exempelvis utbyggnad av cykelbanor och gångvägar. Kommunens roll är att medverka till att skapa möjligheter för marknaden att etablera ett teknik- och operatörsneutralt öppet nät med syfte att nå allmänhet, företag och offentlig verksamhet.

Vid vissa offentliga platser och i anslutning till vissa av kommunens fastigheter erbjuds öppen och fri åtkomst till internet.

Risk, klimat och hälsa

År 2040 arbetar Upplands Väsby genomtänkt för att hantera de risker som ett förändrat klimat kan innebära. Den fysiska planeringen har bidragit till minskade störningar från buller och luftföroreningar och goda ljusförhållanden för stadens invånare. Områden som fungerar som skydd mot exempelvis översvämning och buller har värnats och på andra platser har sådana funktioner utvecklats. Utvecklingen enligt framtidsbilden har lett till att det är enkelt att leva ett hållbart vardagsliv i Upplands Väsby.

Översvämning och instängda områden

Översvämning kan innebära risker för människors hälsa, infrastruktur, bebyggelse och kommunikationer. Fördröjningsåtgärder för dagvatten ska på grund av översvämningsrisk alltid övervägas. De täta delarna av staden bör utvecklas med utrymme för öppen dagvattenhantering och grönska som kan hantera kraftiga regn och ökade temperaturer. Naturliga lågpunkter i landskapet ska utnyttjas för dagvattenhantering. Särskilt fokus behövs vid områden kring stationen och E4:an, där många viktiga samhällsfunktioner finns och risken för översvämning är stor på grund av Väsbyans läge och en hög andel hårdgjorda ytor. Kommunens ambition är att ny sammanhållen bebyggelse och samhällsfunktioner av betydande vikt placeras ovanför nivån för beräknat högsta flöde vid vattendrag och över +2,7 meter längs Mälarens stränder.

Det finns även instängda områden på kommunens östra sida där förbättringar behöver göras. I dessa områden behöver man planera marken så att det, när det kommer kraftiga regn och kommunens dagvattenledningar är fyllda, finns ytor som kan tillåtas att översvämmas och stråk ovan mark där regnvattnet kan avledas utan att bebyggelsen skadas. Hur höjdsättningen av byggnader från marknivå planeras kommer att vara ännu viktigare i framtiden med kraftigare regn och höga flöden. I områdena kring Väsbyån och Frestabäcken är det särskilt viktigt att hantera denna problematik.

De delar av kommunen som redan idag har fungerande flödesreglerande egenskaper, exempelvis våtmarker och låglänta strandområden, bevaras när kommunen utvecklas.

Ras och skred

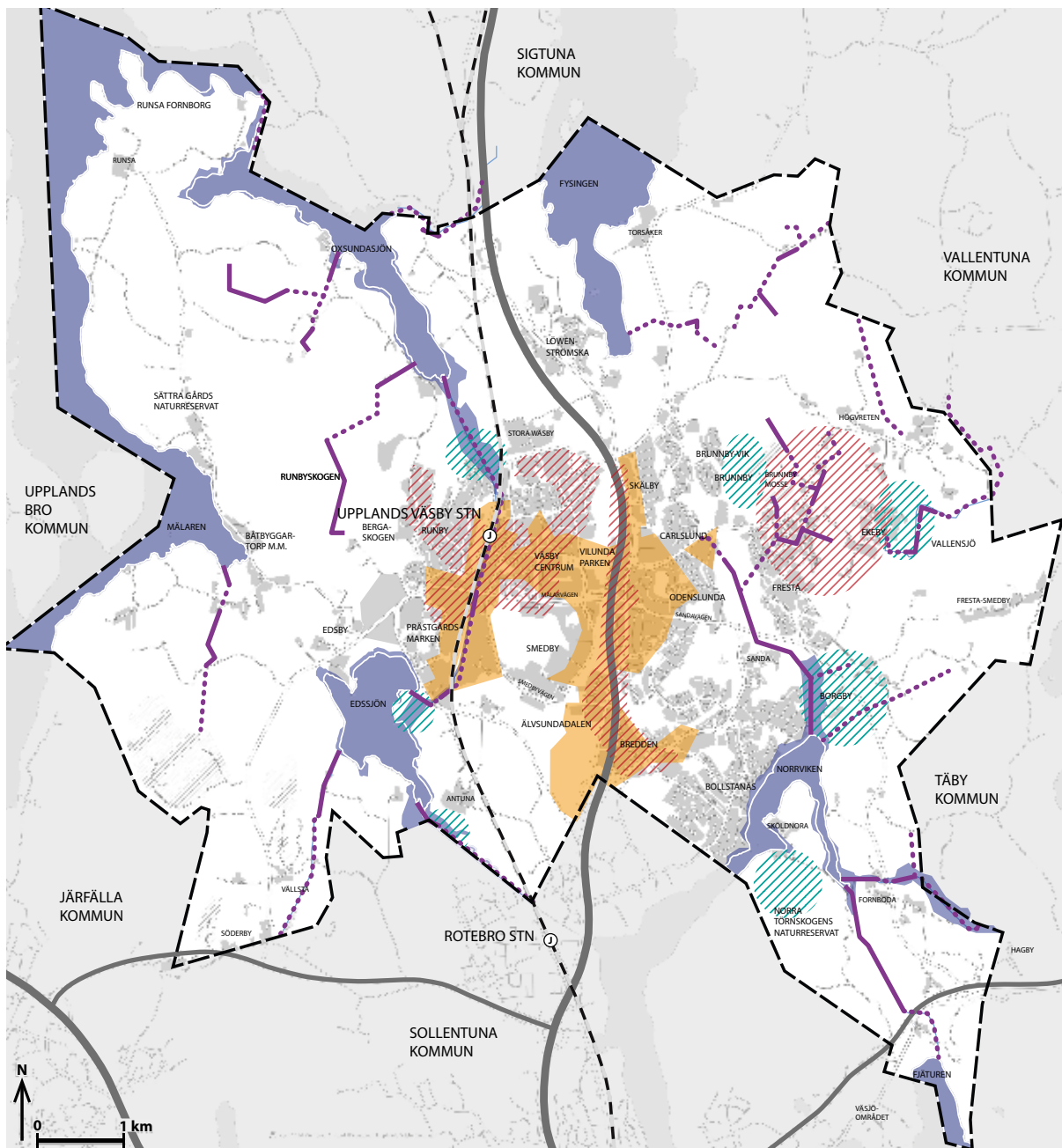
Risker för ras och skred ökar vid större nederbörds-mängder. Områden med känsliga markförhållanden måste särskilt beaktas och hanteras vid exploatering. Erosionskänsliga områden åtgärdas genom att grönska planteras längs med vattendragen.

Ökade temperaturer

Klimatförändringarna medför ökade temperaturer, vilket är särskilt aktuellt vid utveckling av den täta staden. För att skapa ett behagligt klimat i den täta staden planteras träd längs med gator och det finns regelbundet utspridda parker. Komplettering sker i områden där det råder brist på grönytor och parkbris. Grönområden med en storlek på över 3 hektar kan ha en värmekylande effekt som är viktig att beakta vid planering. Byggnader som ska användas av grupper som är särskilt värmekänsliga, exempelvis äldre, anpassas för att skapa ett behagligt inomhusklimat. Där det finns risk att lokala värmeöar bildas kan problemet mildras med exempelvis skuggning från träd och grönska.

Klimatpåverkan

Åtgärder måste fortsatt vidtas för att minska påverkan på klimatet. Planeringen ska ske så att effektivisering och användande av både energi och resurser prioriteras, vilket i sin tur gör så att utsläppen av växthusgaser minskar. Genom en tätare

Klimatanpassning

Järnväg - Ostkustbanan med station

Trafikled eller motorväg
E4, E18, Rotebroliden och Norrortsleden.

Kommungräns

Översvämming 200-års flöde
Ursprunglig vattennivå i vitt.

Område att tillföra vegetation för bättre lokalklimat
Område med brist på grönstruktur som skapar parkbris och stor mängd hårdgjorda ytor som leder till värmeöar med förhöjda temperaturer.

Område för utveckling av åtgärder för minskad översvämningsrisk
Bristområde för infiltration, det vill säga område som inte kan hantera sina egna flöden utan riskerar att belasta omgivande områden med överskottsvatten. Området kan vara hårdgjort eller markavvattnat som bidrar till översvämningsrisk om inga åtgärder görs, bland annat genom återskapande av våtmarker respektive bättre infiltration och lokalt omhändertagande av dagvatten

Områden för bevarande för att avhjälpa översvämningsrisk
Värdefullt fuktigt komplex och flödesreglerande område som minskar risken för översvämmning. Inom området ska värdet av den vattenreglerande och renande förmågan värnas särskilt

Vattendrag med behov av klimatreglering
Erosionskänsligt område längst vattendrag på grund avsaknad av vegetation på ena eller båda sidorna om vattendraget. Områden med gott skydd ska bevaras och birstområden längs vattendrag bör åtgärdas med stabiliserande åtgärder

bebyggelsestruktur där gång- och cykeltrafik premieras blir det lättare att välja bort bilen för kortare resor. Detta medför också att transportbehovet kan minskas.

Företagens energianvändning omfattas av miljöbalkens grundläggande hushållningsbestämmelser. Frågan uppmärksammas i samband med prövning och tillsyn av miljöfarlig verksamhet och i ett fortsatt arbete med rådgivning. Fortsatt energirådgivning kring fastighetsdrift kan även ske till hushåll och fastighetsägare.

Buller och luftkvalitet

Buller är ett stort problem för Upplands Väsby på grund av påverkan från Arlanda, järnvägen och motorvägen. Buller behöver uppmärksammas tidigt i planeringsprocessen och en åtgärdsplan behöver tas fram. Vid nybyggnation har kommunen som ambition att den sammansatta ljudmiljön ska bli så bra som möjligt både inomhus och utomhus vid bostäder samt i den offentliga miljön. I samband med planläggning görs som regel alltid särskilda bullerutredningar. Omsorgen om ljudmiljön ska gälla även möjligheten att förbättra i befintlig miljö. Bullerdämpande åtgärder vidtas som princip vid källan. Ljudmiljön vid förskolor, skolor och särskilda boenden, liksom vid rekreationsytor, ska särskilt uppmärksammas. Luftkvaliteten ska uppmärksammas tidigt vid stadsutveckling, framför allt i den täta staden. Stadens gaturum ska utformas så att en så bra luftkvalitet som möjligt uppnås och grönstrukturens kapacitet till luftrening ska användas. Översiktsplanens uttalade ambition att minska biltrafiken på stadsgatorna ger både minskade utsläpp och lägre ljudnivå.

För att minska risken för olyckor och överskridande av riktvärden för exempelvis luftkvalitet, buller och vibrationer behövs ett byggnadsfritt avstånd mellan väg/järnväg och bebyggelse. Planeringen i anslutning till de större trafiklederna ska ta hänsyn till detta.

Ljus

Vid förtätning är det viktigt att uppmärksamma hur en tätare bebyggelsestruktur påverkar ljusförhållandena i staden. I alla nybyggnadsprojekt ska god tillgång till dagsljus eftersträvas. Särskilt vid planering av höga hus och smala gator måste ljusförhållandena studeras noga. God tillgång till dagsljus är viktigt för välbefinnandet.

Markföroreningar

I ett förändrat klimat med större risk för bland annat skyfall och översvämningar, finns risk att spridningen av föroreningar från förorenad mark ökar. Frågan måste uppmärksammas framför allt i områden som riskerar att översvämmas. Detta kommer att beskrivas och hanteras närmare i framtida klimatanpassningsplan.

Inför stadsutvecklingsprojekt ska markundersökning alltid göras när misstanke finns om markföroreningar. Resultatet av undersökningen får visa om marken är möjlig att bebygga och vilka saneringsåtgärder som ska vidtas.

Radon

En stor del av kommunen bedöms vara högriskområde för markradon. Byggnadstekniska åtgärder ska vidtas så att radongashalter inomhus blir låga.

Magnetfält

Kommunen ska tillämpa försiktighetsprincipen i miljöbalken för påverkan från magnetfält. Detta betyder att man vid stadsplaneringen ska undvika att placera nya bostäder, förskolor och skolor nära elanläggningar som ger förhöjda magnetfält.

Miljöfarliga eller störande verksamheter

Verksamheter som är störande för närboende och omgivande miljö ska placeras med särskild hänsyn till detta. Det gäller bland annat verksamheter som ger upphov till buller, lukter, som är transportintensiva eller kan innebära särskilda risker för människor i händelse av olycka. Med rätt placering undviks att verksamheter i efterhand får krav på begränsningar.

Hållbarhetsbedömningen i korthet

Kommuner ska enligt miljöbalken göra en miljöbedömning av planer som kan antas medföra en betydande miljöpåverkan. En översiktsplan omfattas av det kravet och ska därför genomgå en miljöbedömning och en miljökonsekvensbeskrivning. Upplands Väsby har valt att ta ett bredare grepp om hållbarhetsfrågorna och utvidga miljöbedömningen till en samlad hållbarhetsbedömning. Kommunen har uppdragit åt Sweco att göra hållbarhetsbedömningen av planförslaget i enlighet med 6 kap. 11§ miljöbalken. Rapporten Hållbarhetsbedömning Upplands Väsby, 2017-11-01 finns som bilaga. Dokumentet ska ge en samlad bild av de konsekvenser som framtidsbilden förväntas ge upphov till, som antingen kan bidra till eller motverka utvecklingen inom de tre hållbarhetsområdena, ekologisk, social och ekonomisk hållbarhet. Att göra denna bedömning i ett tidigt planeringsstadium ger bättre

förutsättningar att kunna minska den förväntade negativa påverkan, jämfört med en bedömning senare i detaljplaneskedet. Mindre revideringar av hållbarhetsbedömningen har gjorts hösten 2017 och våren 2018. Detta efter att översiktsplanen reviderats i samband med synpunkter som kommit in under samrådet och utställningen. Här presenteras en sammanfattning av rapporten.

I bedömningarna av ekologisk hållbarhet ingår aspekterna energi och hushållning, klimat, mark och vatten, ekosystemtjänster och naturvärden. I social och kulturell hållbarhet ingår bostadsförsörjning, trygg boendemiljö, mötesplatser, identitet och inkludering, utbildning, folkhälsa, luftkvalitet, ljudmiljö, rekreation, landskaps och stadsbild, kulturmiljövärden och transporter. I ekonomisk hållbarhet ingår lokal och regional ekonomi, effektiv utbyggnad, service, arbetsplatser

Foto: Nils Ryrholm

och näringsliv. Bedömningarna av planförslaget och nollalternativet har gjorts utifrån en tänkt situation år 2040.

Som nollalternativ har valts en utveckling i enlighet med gällande översiktsplan. I bedömningen har en bedömningsskala använts, där positiva konsekvenser för en hållbarhetsaspekt har tilldelats ett positivt värde (+1 eller +2) och negativa konsekvenser har tilldelats ett negativt värde (-1 och -2). För vissa hållbarhetsaspekter har bedömningen gjorts att alternativen innebär neutrala konsekvenser (0), vilket innebär att miljöpåverkan av alternativen år 2040 motsvarar den miljöpåverkan som är idag. Varje aspekt har bedömts utifrån potentialen för positiva aspekter och risken för negativa konsekvenser. Avståndet mellan risken och potentialen visar att utfallet är beroende av hur planens intentioner genomförs. Finns det en stor potential men samtidigt en stor risk ökar vikten av att styra genomförandet av planen.

Framtidsbilden innebär sammantaget en potential till betydligt större positiva konsekvenser än vad nollalternativet gör och risken för negativa konsekvenser är avsevärt mindre. Störst skillnad mellan planförslaget och nollalternativet är det för de ekonomiska aspekterna, särskilt lokal och regional ekonomi samt för näringslivet. För planförslaget är det generellt sett ett större avstånd mellan risk och potential än för nollalternativet, mycket beroende på att planförslaget innebär en större potential till positiva konsekvenser. Särskilt stort är utrymmet för de ekologiska konsekvenserna. Där finns stora möjligheter

att påverka utfallet beroende på hur planen genomförs. De revideringar och tydliggöranden som gjorts av planförslaget efter samrådet, medför att sannolikheten för positiva konsekvenser av planförslaget för flera av de ingående miljöaspekterna ökar något. Däremot är avståndet mellan risk och potential detsamma.

Planförslaget innebär överlag mest positiva konsekvenser för de sociala aspekterna. Där är också skillnaden mellan risk och potential minst, eftersom planen har en tydlig styrning. Effektiv utbyggnad sticker ut som en aspekt som innebär stor potential och liten risk med planförslaget. För några aspekter, till exempel trygg boendemiljö och utbildning, är konsekvenserna samma för både framtidsbilden och nollalternativet. Sannolikt beror detta på att dessa aspekter i stor utsträckning styrs av andra faktorer än av översiktsplanen. I huvudsak pekar framtidsbilden och nollalternativet i samma riktning.

Planförslaget kan innebära en potential för kommunen att klara miljö kvalitetsnormerna för luft och buller i stadsmiljön. Vad gäller miljö kvalitetsnormerna för vatten är bedömningen att planförslaget i sig inte innebär någon tydlig vägledning i positiv riktning utan att andra planer till exempel vattenplanen är mer styrande.

Vidare är bedömningen att planförslaget uppfyller de nationella miljö kvalitetsmålen på ett betydligt bättre sätt än nollalternativet.

Genomförande och uppföljning av översiktsplanen

Översiktsplanen är kommunens verktyg för att ange den långsiktiga utvecklingen av den fysiska miljön och ska vara vägledande för efterföljande detaljplanering och lovgivning. Under varje mandatperiod ska en bedömning göras av om översiktsplanen fortfarande är aktuell, en så kallad aktualitetsprövning. Både aktualitetsprövning och styrning av efterföljande fysisk planering regleras genom plan- och bygglagen. För användningen av mark och vatten i kommunen har översiktsplanen därmed en tydlig roll som styrdokument.

Översiktsplanen fungerar som kommunens hållbarhetsprogram för samhällsbyggnad och i planens hållbarhetskonskvensbedömning konstateras det att det finns stor potential att uppnå en hållbar utveckling om planen genomförs. Detta ställer dock krav på planens genomförande eftersom risken finns för negativa konsekvenser om inga eller bara vissa delar av planens ambitioner får genomslag. Översiktsplanen bygger på ett brett hållbarhetsperspektiv och det är viktigt att såväl

ekologiska som ekonomiska och sociala aspekter ges utrymme i genomförandet.

Utöver aktualitetsprövningen ska en årlig uppföljning göras för att säkerställa översiktsplanens genomförande och långsiktighet. För att det ska vara möjligt behöver uppföljningen vara en integrerad del av kommunens ordinarie ledningssystem och en del i den årliga plan- och budgetprocessen. En strategi för prioritering av genomförandet tas fram efter översiktsplanens antagande.

Översiktsplanens koppling till kommunens ledningssystem

Kommunens huvudsakliga verktyg för styrning på relativt kort sikt är flerårsplan med budget, även kallad flerårsplanen, som också är stommen i kommunens ledningssystem. Genom att länka samman översiktsplanen och flerårsplanen i kommunens planerings- och uppföljningsprocesser säkerställs översiktsplanens genomförande. Flerårsplanen är det styrdokument som sätter de

Årshjul för koppling till kommunens ledningssystem

ekonomiska ramarna för kommunens organisation och verksamheter som är kommunalt finansierade. Översiktsplanen är det dokument som långsiktigt styr den fysiska planeringen och även stora delar av den offentliga servicens utveckling. De ekonomiska förutsättningarna bygger på skatteprognoser och befolkningsprognoser som i sin tur ger underlag för beräkning av volymer och ersättningar till de kommunalt finansierade verksamheterna. Här fastställs de mål, strategier och uppdrag som alla nämnder, utskott, styrelser och verksamheter ska förhålla sig till och utgå från i sin egen verksamhetsplanering. Flerårsplanen beslutas av kommunfullmäktige, följs upp och uppdateras årligen.

Flerårsplanen har ett tidsperspektiv på i huvudsak tre år, men med det närmaste året i fokus. I delar har flerårsplanen även ett medellångt tidsperspektiv upp till tio år, till exempel för befolkningsprognos, investeringar och även för de mål som bygger på stegvisa förbättringar i ett längre tidsperspektiv. Kärnan i flerårsplanen samt de verksamhetsplaner som bygger på denna är en resultatstyrningsmodell i flera perspektiv som representerar olika intressegrupper i kommunen och dess omvärld.

Kommunfullmäktiges mål med strategier och uppdrag sorterar in under perspektiven.

Prioritering

För att hantera det långa tidsspannet i en översiktsplan krävs en strategi som delar upp översiktsplanen i mindre etapper och översiktligt anger i vilken ordning delarna kan genomföras. Det är viktigt att såväl kommunorganisationen som andra berörda aktörer får tydliga signaler om vilka delar som är aktuella att fokusera på i det kortare tidsperspektivet. Denna strategi tas efter översiktsplanens antagande.

Vissa delar genomförs relativt omgående genom att de spelregler som kommunen fastställer blir gällande för detaljplanearbetet och för de aktörer som omfattas av samhällsbyggnadsprocessen. Vissa intentioner och viljeinriktningar som presenteras i översiktsplanen kan ta lång tid att förverkliga och kan vara beroende av till exempel yttre faktorer eller stora investeringar.

Vid genomförande av översiktsplanen är det viktigt att offentlig service följer utbyggnaden av bostäder

Elever från Bollstanässkolan inspekterar byggandet av sin nya skola

men också att utbyggnaden sker så att befintlig service används effektivt. Såväl investeringar som driftkostnader behöver finnas med i beräkningar över vad som är en realistisk utbyggnadstakt i kommunen. Hänsyn behöver tas till att det kan bli omfattande initiala kostnader även om de täcks av senare intäkter.

Att de grundläggande principerna angående kommunens utveckling ligger fast kan vara en förutsättning för att stora investeringar ska komma till stånd. Kommunens ambitioner måste vara långsiktigt pålitliga.

Årlig uppföljning

Den regelbundna uppföljningen av översiktsplanen omfattar att följa upp att sektorplaner, detaljplaner och andra strategiska styrdokument följer spelreglerna som översiktsplanen fastställer och på ett fullgott sätt svarar upp mot utmaningar, planeringsinriktningar, vägledning och åtgärder i antagen översiktsplan.

Frågor som bör inkluderas i den årliga uppföljningen är om planens intention och dess planeringsinriktningar följs samt om utvecklingen går i rätt riktning. Uppföljningen bör också identifiera brister med nuvarande plan samt värdera om planens förutsättningar har förändrats. Det

bör även belysas om översiktsplanen upplevs vara tydlig samt om den ger stöd som beslutsunderlag. Uppföljningen bör även ge förslag till eventuella fördjupningar eller tillägg som är relevanta för översiktsplanens tillämpning. Den årliga uppföljningen är också ett viktigt underlag inför aktualitetsprövningen. Förändringar av översiktsplanen förutsätter en ny planprocess med samråd och utställning.

Den årliga uppföljningen inkluderas i direktiv och anvisningar till flerårsplanen. Det som är aktuellt för genomförande under flerårsplanens tidperiod ska sedan synas i kommunfullmäktiges mål, strategier och uppdrag. Genom kommunens ledningssystem bryts målen därefter ned till nämndmål och verksamhetsmål med tillhörande handlingsplaner som finns i verksamhetsplanerna.

En prioritering av genomförandet av översiktsplanen bidrar till att kommunen har en tydligare styrning i plan- och budgetprocessen. Genom att kontinuerligt följa upp översiktsplanen skapas även en ökad kunskap kring strategisk fysisk planering och underlättar för organisationen när en ny översiktsplan behöver tas fram.

Allmänna intressen/Planeringsförutsättningar

Allmänna intressen är förutsättningar och värden som finns idag och som är av sådan betydelse att de ska beaktas i planeringen.

Sociala värden

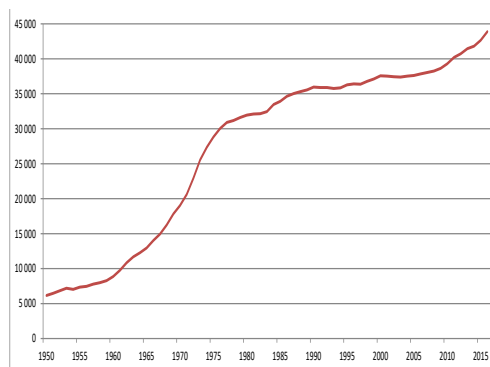
Befolkning

Upplands Väsby kommun hade 44 313 invånare den 30 juni 2017. Befolkningstätheten i kommunen var då 585 invånare/km². Motsvarande siffra för hela Stockholms län var 348 invånare/km².

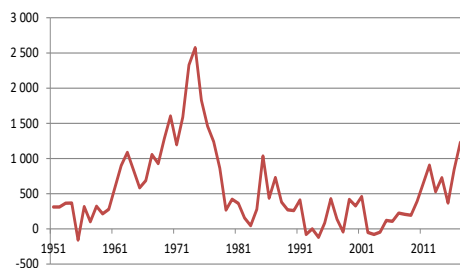
Befolkningsutveckling

Under 1950- och 1960-talen ökade befolkningen i Upplands Väsby mycket kraftigt från 7 000 i början av 50-talet till 19 000 invånare 1970. Under 1970- och 1980-talen fortsatte ökningen och 1989 hade kommunen över 35 000 invånare. Därefter dämpades tillväxten och befolkningen ökade med endast 4 procent under 1990-talet. Efter 2003 har bostadsbyggandet tagit fart och befolkningen ökar åter. Mellan 2003 och 2016 var befolkningstillväxten 17 procent vilket motsvarar nästan 6 500 nya invånare på 13 år.

Kommunens aktuella befolkningsprognos visar en ökning med 39 procent, upp till 61 000 personer, fram till 2040, men väntas växa i takt med att

Upplands Väsby kommuns folkmängd 1950–2015

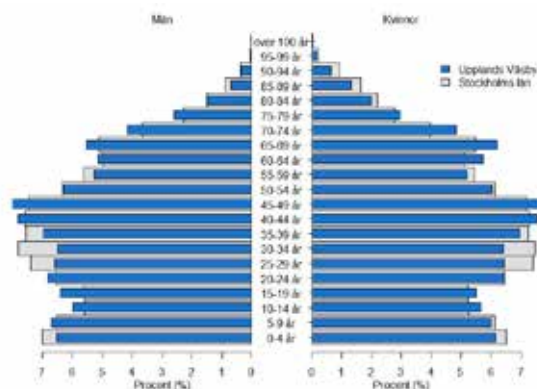

Årlig befolkningsökning mellan åren 1951–2016

antalet bostadsplaner ökar. De åldersgrupper som väntas öka mest fram till 2040 är invånare över 80 år och mellan 12-18 år.

Åldersfördelning

Andelen ungdomar i åldern 10–19 år är större i Upplands Väsby jämfört med Stockholms län, samtidigt som andelen i åldern 25–39 år är betydligt mindre i Upplands Väsby jämfört med hela länet. Upplands Väsby har en stor andel äldre i åldern 60–79 år jämfört med länet som helhet. Hela Stockholms län har däremot en något större

Åldersfördelning uppdelat på kön i Upplands Väsby kommun jämfört med Stockholms län 2013.

andel äldre i åldrarna 80 till över 100 år jämfört med Upplands Väsby. Befolkningspyramiden visar hur befolkningen fördelade sig inom olika åldersgrupper år 2013 jämfört med Stockholms län.

I Upplands Väsby är andelen personer med utländsk bakgrund 38 procent. ”Utländsk bakgrund” definieras som personer som är utrikes födda eller inrikes födda med två utrikes födda föräldrar.

	Upplands Väsby	Stockholms län	Riket
Ohälsotal (försäkringskassan), år 2015	28	22	28
Årsmedelinkomst av tjänst för samtliga 20+ år, år 2014	310 tkr	337 tkr	295 tkr
Eftergymnasial utbildning, år 2015	35 %	48 %	40 %

Den sammanräknade förvärvsinkomsten i Upplands Väsby är högre jämfört med hela riket men lägre än för Stockholms län. Ohälsotalet i Väsby ligger något över rikets ohälsotal och betydligt över länets. Jämfört med både riket och länet har Upplands Väsby en låg andel invånare med eftergymnasial utbildning

Bebyggelse och bostäder

I Upplands Väsby fanns år 2016 cirka 19 000 bostäder med en genomsnittlig boendetäthet på 2,3 personer/lägenhet. Fördelningen på upplåtelseformer är relativt jämn: 6 770 hyresrätter, 6 485 bostadsrätter och 5 725 äganderätter. Bostadsbeståndet i Upplands Väsby är relativt ungt. Cirka 65 procent av bostäderna är byggda efter 1970.

Järnvägen och E4:an delar Upplands Väsby kommun i tre delar. I den östra delen finns framförallt småhus. I de centrala delarna finns nästan bara flerbostadshus, medan kommunens västra del har en mer blandad bebyggelse.

Den vanligaste storleken för lägenheter i kommunen var 2016 mellan 71 och 100 kvadratmeter, 36 procent av lägenheterna hade den storleken. Upplands Väsby avviker från omgivande kommuner med en

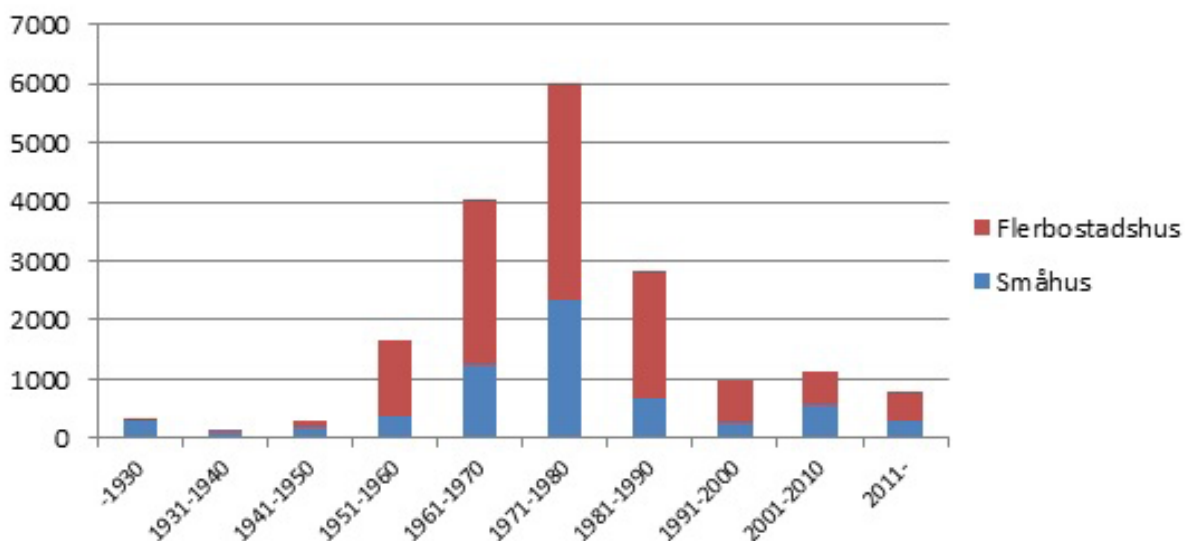
lägre andel småhus och högre andel lägenheter med 2–3 rum och kök.

Folkhälsa

Folkhälsoarbetet i Upplands Väsby utgår från kommunens sex folkhälsomål, angivna i kommunens folkhälsoprogram 2014-2017. Folkhälsoprogrammet antogs av kommunstyrelsen i mars 2014. De sex målen är:

- Delaktighet och inflytande i samhället
- Ekonomiska och sociala förutsättningar
- Trygga och goda uppväxtförhållanden
- Skapa förutsättningar för åldrande med livskvalitet
- Fysisk aktivitet och goda matvanor
- Minskad användning av tobak och alkohol, ett samhälle fritt från narkotika och dopning samt minska skadeverkningar av överdrivet spelande.

En ny folkhälsorapport har tagits fram under 2016 och 2017. Rapporten är indelad i tre kapitel, barn och unga, vuxna och äldre.

När är Väsby bostäder byggda

Barn och unga

Andelen barn i Upplands Väsby som utsätts för rök i hemmet vid fyra veckors ålder är högre än genomsnittet för Stockholms län. Andelen barn som ammas helt eller delvis vid fyra månaders ålder samt andelen kariesfria treåringar är lägre i Upplands Väsby jämfört med genomsnittet i länet.

Stockholmsenkäten, som delas ut till ungdomar i årskurs 9 på högstadiet och årskurs 2 på gymnasiet, syftar till att kartlägga drogvanor, kriminalitet, skolk, mobbning samt risk- och skyddsfaktorer hos ungdomar. I enkäten som genomfördes 2016 framgår det att tobaksbruket såväl som alkoholkonsumtionen minskat. Den totala årliga alkoholkonsumtionen har minskat kraftigt och mer än halverats både i skolår 9 och gymnasiets skolår 2. Andelen elever som prövat narkotika har minskat något.

Sedan 2014 har insatser genomförts för att förbättra den psykiska hälsan bland flickor i kommunen. I årets mätning ser vi att flickornas hälsa i skolår 9 har förbättrats och ligger i stort sett i linje med övriga länets resultat.

Vuxna

Hos den vuxna delen av befolkningen är den upplevda känslan av otrygghet relativt stor och andelen anmälda våldsbrott i kommunen är hög sett till övriga kommuner i riket. Även andelen anmälda brott om grov kvinnofridskränkning är hög i kommunen jämfört med länet. Andelen röstande vid det senaste kommunvalet var bland de lägsta i riket. Vidare syns en negativ utveckling vad gäller de vuxna Väsbybornas vikt de senaste tio åren. Statistiken indikerar att den vuxna befolkningen i Upplands Väsby har ökat i vikt med drygt två procentenheter hos män respektive tre hos kvinnor på tio år. Kommunens senaste folkhälsoundersökning från 2015 visade att det är en högre andel som röker dagligen i Upplands Väsby jämfört med genomsnittet i Stockholms län, medan andelen högkonsumenter av alkohol är lägre än genomsnittet. Andelen invånare med

sjukfrånvaro under de senaste tolv månaderna är något högre i Upplands Väsby jämfört med länet, medan arbetslösheten hos personer 16-66 år är jämförbar med länets genomsnitt. Den psykiska ohälsan är något lägre i kommunen jämfört med länet.

En positiv utveckling är att antalet pappor som tar ut föräldraledighet ökar. I jämförelse med föregående folkhälsorapports resultat kan det konstateras att andelen högutbildade har ökat i kommunen, men de inbördes skillnaderna mellan kommundelar kvarstår.

Äldre

De äldre Väsbybor som har hemtjänst är överlag mycket nöjda med den service de får. Över 60 procent av männen är överviktiga eller feta, respektive 57 procent av kvinnorna. Resultatet visar på en viktökning för männen och kraftig viktökning för de äldre kvinnorna. Alkoholkonsumtionen hos de äldre männen har ökat med 4,5 procentenheter i jämförelse med 2006. Kvinnorna har däremot minskat sin konsumtion med 2,5 procentenheter.

Offentlig service

Äldreomsorg

I kommunen finns en ambition inom äldreomsorgen att alla som vill och kan ska få bo kvar i den egna bostaden med stöd i form av exempelvis hemtjänst, matleveranser, trygghetslarm och tillsynsbesök. Dagverksamhet för äldre syftar till att vara funktionsuppehållande och underlätta för ett ordinärt boende. I Upplands Väsby finns dagverksamhet med två inriktningar: äldre med demenssjukdom samt äldre med somatisk sjukdom.

Upplands Väsby kommun har sedan 2014 infört lagen om valfrihet (LOV) inom vård- och omsorgsboende. Det innebär att det är den äldre själv som utifrån godkända utförare väljer var hen vill bo. I maj 2017 hade kommunen avtal med 22 boenden enligt LOV, varav ett fanns inom kommungränsen. Antalet platser på dessa boenden varierar efter behov. Därtill har kommunen sedan

tidigare tre stycken egna kommunala boenden, ett boende på entreprenad samt ett boende med abonnemangplatser. I maj 2017 gav dessa fem boenden totalt 106 demensplatser och 84 omvårdnadsplatser.

Behovet av platser på vård- och omsorgsboende beräknas öka i och med att antalet äldre blir fler. Enligt lokalföröpförjningsplanen 2016 – 2025 bedöms behovet öka med 121 nya platser fram till år 2025.

Individ- och familjeomsorg

Inom individ- och familjeomsorgen finns olika former av insatser som innebär placering i någon form av boende, exempelvis vård inom barn- och ungdomsvård, beroendevård på hem för vård eller boende (HVB) eller familjehem. Kommunen rekryterar eller avropar efter upphandling vartefter behov av placering uppstår. Ofta är det inte något behov av att de ska vara belägna inom kommunen.

I maj 2017 var behovet inom barn- och ungdomsvården, exklusive ensamkommande barn, 18 institutionsplatser och 81 familjehemsplatser. Inom beroendevården var behovet sju årsplatser. Därtill kommer behov av platser för ensamkommande barn. Detta behov uppgick i maj 2017 till cirka 118 platser men beräknas att successivt minska de kommande åren. Bedömningen är att de kommer vara cirka 100 vid årsskiftet 2017-2018 och under 50 platser i slutet av år 2019.

Omsorg om vuxna personer med psykisk ohälsa

Vuxna personer med långvarig psykisk funktionsnedsättning har möjlighet att ansöka om stödinsatser enligt socialtjänstlagen för att kunna delta i samhällslivet och leva ett så självständigt liv som möjligt. Stödinsatser kan exempelvis vara boendestöd, sysselsättning, särskilt boende och försöksboende. I maj 2017 fanns två särskilda boenden för målgruppen inom kommunen. Därutöver köper kommunen vid behov även plats på boenden utanför kommunen enligt lagen om offentlig upphandling (LOU). Enligt prognos beräknas behovet av boendepplatser öka med 25 stycken fram till år 2027.

Omsorg om personer med funktionsnedsättning

Personer med funktionsnedsättning har enligt lagen om stöd och service till vissa funktionshindrade (LSS) möjlighet att begära stödinsatser för att få goda levnadsvillkor och leva ett så självständigt liv som möjligt. Det finns nio olika stödinsatser den enskilde kan begära från kommunen varav LSS-boende och daglig verksamhet är två av dessa. I maj 2017 fanns inom kommunen sammanlagt 13 LSS-bostäder i kommunal regi, ett LSS-boende på entreprenad samt tre privata LSS-boenden med ramavtal. Sammanlagt fanns i maj 2017 112 platser på LSS-boende inom kommunen. Därutöver köper även kommunen platser vid behov utanför kommunen.

I maj 2017 fanns 11 stycken dagliga verksamheter inom kommunen för personer med funktionsnedsättning. Verksamheterna har olika inriktningar och har aktiviteter som är anpassade utefter deltagarnas behov och förutsättningar.

Sjukvård

I kommunen finns fem vårdcentraler och ett sjukhus med närakut, samt ett antal privata vårdgivare.

Utbildning

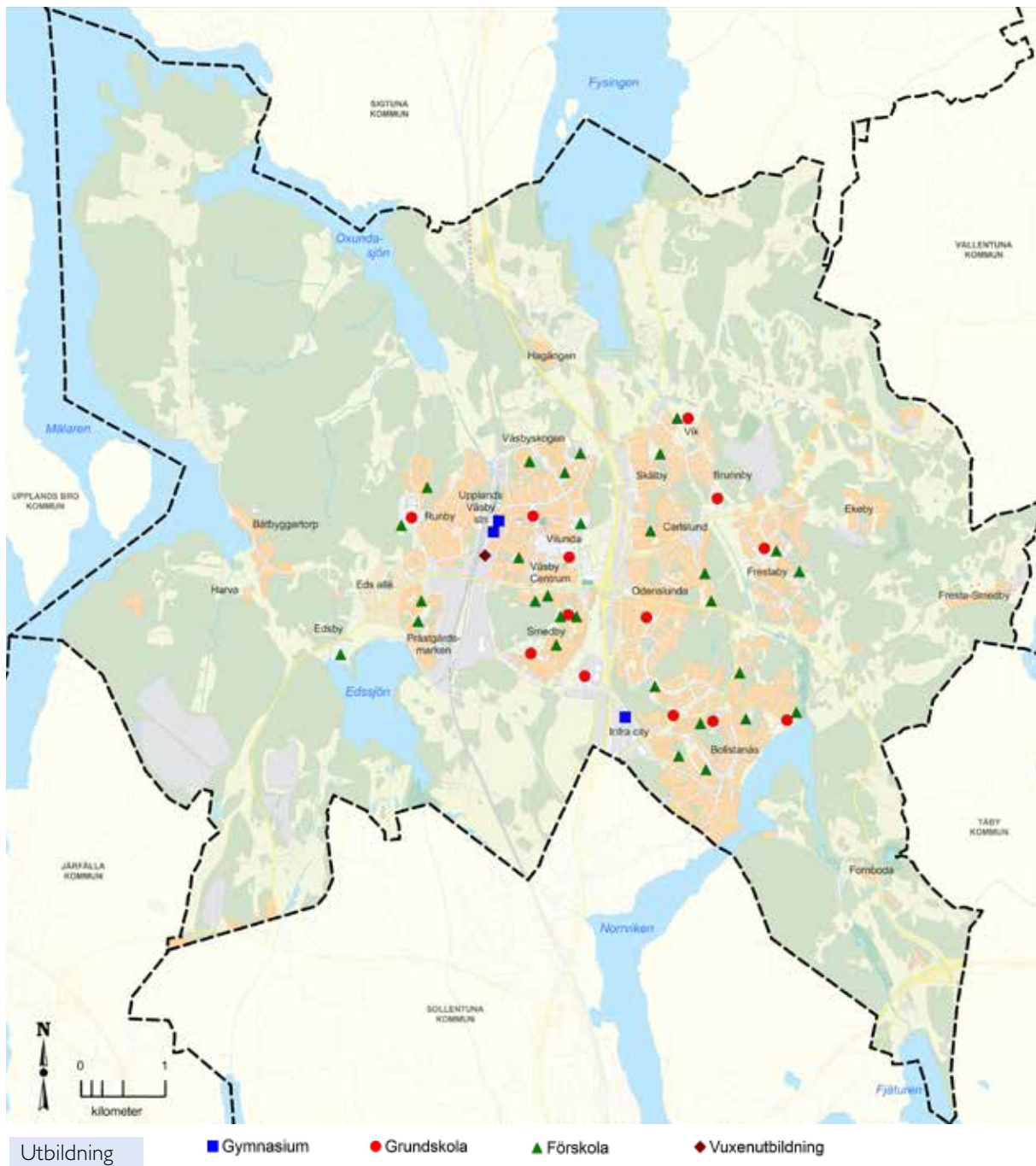
Förskola

I maj 2017 fanns det 29 förskolor, varav 7 kommunala och 22 fristående i Upplands Väsby. Vid samma tid var cirka 2 690 barn inskrivna i förskoleverksamhet. En fristående utförare bedriver dessutom pedagogisk barnomsorg (familjedaghem) med cirka 15 barn. I kommunen finns tre öppna förskolor, i Väsby centrum, Ed och Fresta, som drivs av respektive församling.

Våren 2017 var förskolorna i kommunen fullbelagda. Under våren 2017 gjorde utbildningsnämnden beställningar av nya förskolelokaler, såväl tillfälliga som permanenta. Totalt beställdes cirka 1 100 nya förskoleplatser fram till och med år 2022.

Grundskola

I maj 2017 gick drygt 5650 elever i åldern 6–15 år på någon av de 13 grundskolorna i kommunen.

Dessa grundskolor drivs av sex olika utförare. Åtta skolor drivs i privat regi och fem i kommunal regi. De kommunala skolorna har cirka 57 procent av marknaden, sett till elevantal. Under andra halvåret 2015 förändrades situationen markant vad gäller skolornas platskapacitet. Ett stort antal asylsökande, som inte fanns med i den ursprungliga befolkningsprognosen, gjorde att skolorna i kommunen relativt snabbt blev fullbelagda.

Mellan skolorna finns stora skillnader i betygsresultat. De fristående skolorna har generellt högre resultat än de kommunala. Mot bakgrund av sjunkande betygsresultat i kommunens skolor initierades under 2013 projektet *Ett lärande Väsby*, som avslutas under 2017. Syftet med projektet var att höja resultaten för alla skolor i kommunen, såväl kommunala som fristående. En slutrapport för projektet tas fram under 2017.

Betygsresultaten de senaste åren för årskurs 9 visar på en ökande positiv utveckling för skolorna i kommunen.

Gymnasieskola

I kommunen finns två gymnasieskolor: det kommunalt drivna Väsby Nya Gymnasium/ Väsby Introduktionsgymnasium samt den fristående gymnasieskolan Väsby Yrkesgymnasium. Tre fjärdedelar av ungdomarna som är folkbokförda i Upplands Väsby, cirka 70 procent, går i gymnasieskola i annan kommun.

Vuxenutbildning

På Vuxenutbildningen finns kurser på grundläggande och gymnasial nivå och SFI, Svenska för invandrare. All vuxenutbildning sköts av externa utförare på uppdrag av kommunen.

Finskt förvaltningsområde

Sedan 2010 tillhör Upplands Väsby förvaltningsområdet för det finska språket. Kommunen ska erbjuda äldreomsorg med personal som behärskar finska och förskoleplats där hela eller delar av verksamheten bedrivs på finska. Enskilda har också rätt att använda finska i sina muntliga och skriftliga kontakter med kommunen. Kommunen får årligen ett statsbidrag för detta åtagande.

Kultur och fritid

Messingen

Messingen är ett kreativt kunskapscentrum vid Upplands Väsby station. Där finns scenrum, kulturskola, folkbibliotek, idrottshall (multihall), danslokal, gym, två gymnasieskolor, kafé och konferenslokaler. I Messingen sker återkommande verksamheter och spännande evenemang som bidrar till en dynamisk och stimulerande miljö.

Kulturskolan

Kulturskolan är en frivillig verksamhet där kommunens barn och ungdomar får lära sig

att spela instrument, sjunga kör- eller solosång och ägna sig åt konst, teater eller nycirkus. Undervisningen är öppen för både grundskole- och gymnasieelever.

Bibliotek

I Upplands Väsby finns folkbiblioteket som kultur- och fritidsnämnden ansvarar för, samt grundskolebibliotek som utbildningsnämnden ansvarar för. I Messingen finns också ett pendlarbibliotek som öppnar tidigare och stänger senare än resten av folkbiblioteket. En bokbuss administreras av folkbiblioteket och vänder sig till förskolorna som besöks en gång i månaden. Den är ett led i att främja läslust och läskunnighet.

Gunnes gård

Gunnes gård är en rekonstruktion av en vikingatida gård och fungerar som friluftsmuseum. Här får besökarna leva sig in i hur vardagslivet kunde te sig under yngre järnåldern. Gården är belägen i ett fornlämningsrikt område där djuren betar på gravkullarna. Gården vänder sig till både elever och allmänhet.

Fritids- och idrottsanläggningar

I kommunen finns ett flertal anläggningar som främjar folkhälsa, idrotts- och föreningsliv. De flesta är i kommunal ägo, men några drivs av föreningar eller företag. Det rör sig bland annat om fotbollsplaner, en ishall, ett kampsportscenter, golfbana och bangolf, sporthallar, tennisbanor, utegym och en simhall med äventyrsbad.

Studieförbund

I Upplands Väsby finns ett flertal studieförbund representerade. Studieförbunden är öppna för alla som är intresserade av att delta.

Fritidsgårdar

Fritidsgårdarna bedriver öppen ungdomsverksamhet för målgruppen 12-16 år. De fyra fritidsgårdarna är Grimbogården, Smedbygården, Runbygården och Väsbygården.

Vega och Navl

Vega och Navl kreativa mötesplatser för alla ungdomar i åldersgruppen 16–20 år som erbjuder öppen verksamhet och gruppverksamhet. Vega har sin verksamhet i villan i Suseboparken och Navl har sin verksamhet i Messingen.

Ideella föreningar

I kommunens föreningsregister finns över 200 föreningar registrerade. Föreningarna finns inom många olika områden, exempelvis idrott, kultur, hjälporganisationer, föreningar för olika sociala grupper, nationella minoriteter och politik.

Naturskolan

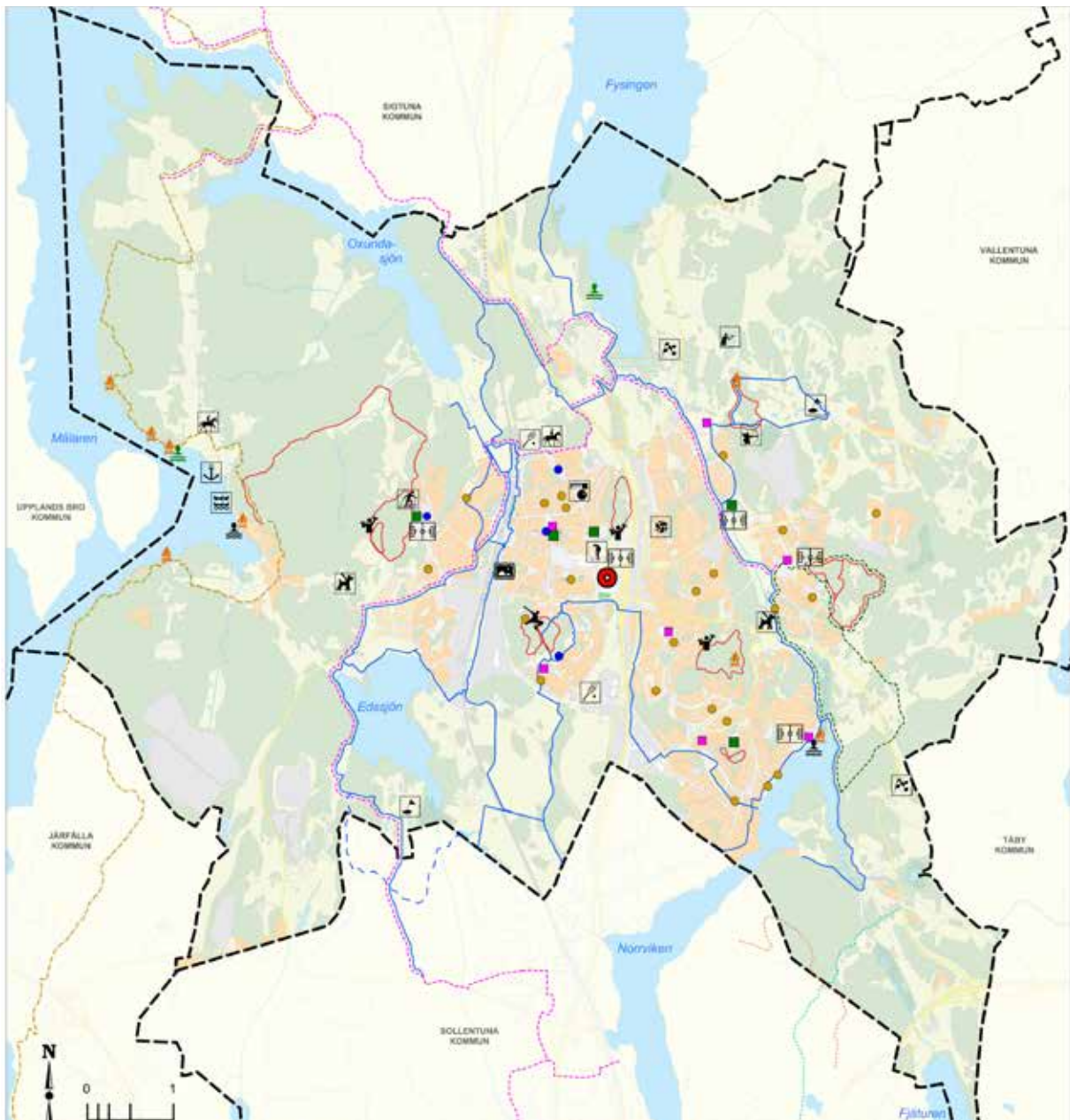
Naturskolan är belägen i Sättra Gårds naturreservat och bedriver utomhuspedagogik för kommunens förskolor och skolor.

Friluftsliv

I kommunen finns två stora strövområden i form av Järvakilen och Rösjökilen. För mer information om de gröna kilarna, se kapitlet *Natur och vatten*.

I kommunen finns ett flertal vandringsleder såsom Hälsans stig, Ingegerdsleden, Birgittavandringen, Upplandsleden och Upplevelsestråken. Den 257 mil långa cykelleden Sverigeleden passerar genom kommunen. Det finns även motionsspår och andra markerade leder. I kommunens centrala delar råder det idag viss brist på bostadsnära grönstruktur.

I kommunen finns det flera sjöar som erbjuder möjlighet till bland annat bad, kanotpaddling och skridskoåkning. Strandlinjen fungerar ofta bra som promenadstråk och tack vare den stora artrikedomen är flera av kommunens sjöar och vattendrag lämpliga platser för fågelskådning.

Idrott och fritid

Vilundaparken	Badplats	Tennisbana	Konsthall	Upplevelsestråk
Sporthall	Naturbad	Motorbana	Konstgräsplan	Upplevelsestråk - planerat
Gymnastiksal	Klättring	Pistolskyttebana		Motionsspår
Näridrottsplats	Parkourbana	Bågskyttebana		Birgittavandringar
Lekplatser	Bangolf	Kanotklubb		Vildmarksstigen/Törnsgostigen
Grillplats	Båthamn	Beachvolleyboll		Fornstigen
Utegyrn	Golfbana	Hundsport		Ingegerdsleden
Bowling	Ridskola	Skidspår		Upplandsleden

Näringsliv

Företag i Väsby

Totalt finns det 1877 aktiebolag som tillsammans omsätter drygt cirka 35 miljarder kronor (2015). Antalet anställda i aktiebolagen uppgick till 10 465 och har under perioden 2010-2015 ökat med 18 procent. Flest nya jobb och företag skapas i byggnadsindustrin följt av detaljhandel och företagstjänster. Tillväxten av företag har under samma period varit 468 stycken, vilket motsvarar 33 procent.

Näringslivet i Upplands Väsby växer med god lönsamhet, likvärdigt med Stockholms län. Företagen i kommunen ligger geografiskt utspridda ofta blandade med annan bebyggelse med finns även samlade i särskilda verksamhetsområden.

Branscher med många anställda

Största branscherna i antal anställda är partihandel, följt av byggnadsindustri och detaljhandel. Flest företag finns inom företagstjänster.

Byggnadsindustri och företagstjänster är de branscher som visar största tillväxten i förädlingsvärde och antalet anställda. Byggnadsindustrin har nästan dubblat antal anställda under perioden och har en tillväxt på 60 procent i antalet företag, vilket innebär 77 stycken.

Väsby Centrum är kommunens centrum för detaljhandel. Huvuddelen av den kommersiella servicen finns här och i stråket till järnvägsstationen. En del kommersiell service finns i Bredden. Närservice med dagligvaror finns i Rondellens köpcentrum, Runby, och Sigma centrum. Frestaby, Grimstaby, Odenslunda/Johannesdal har centrum-lägen men har inte närservice med dagligvaror. I Smedby till exempel har istället inslaget med dagligvaror ökat vid en bensinstation.

Ett handelscentrum för sällanköpsvaror finns på båda sidor om E4:an vid Bredden. De senaste åren har e-handeln växt vilket för med sig behov av ökad posthantering och utlämningsställen samt centrala godsterminaler.

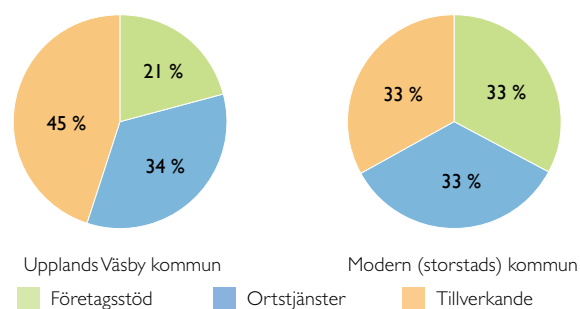
Företagstjänster är ett näringslivsområde som i förhållande till övrigt näringsliv i kommunen kan anses något underutvecklat. Här ingår företag som levererar tjänster till andra företag. Exempel är revisionsbyråer, städföretag och olika typer av konsulter.

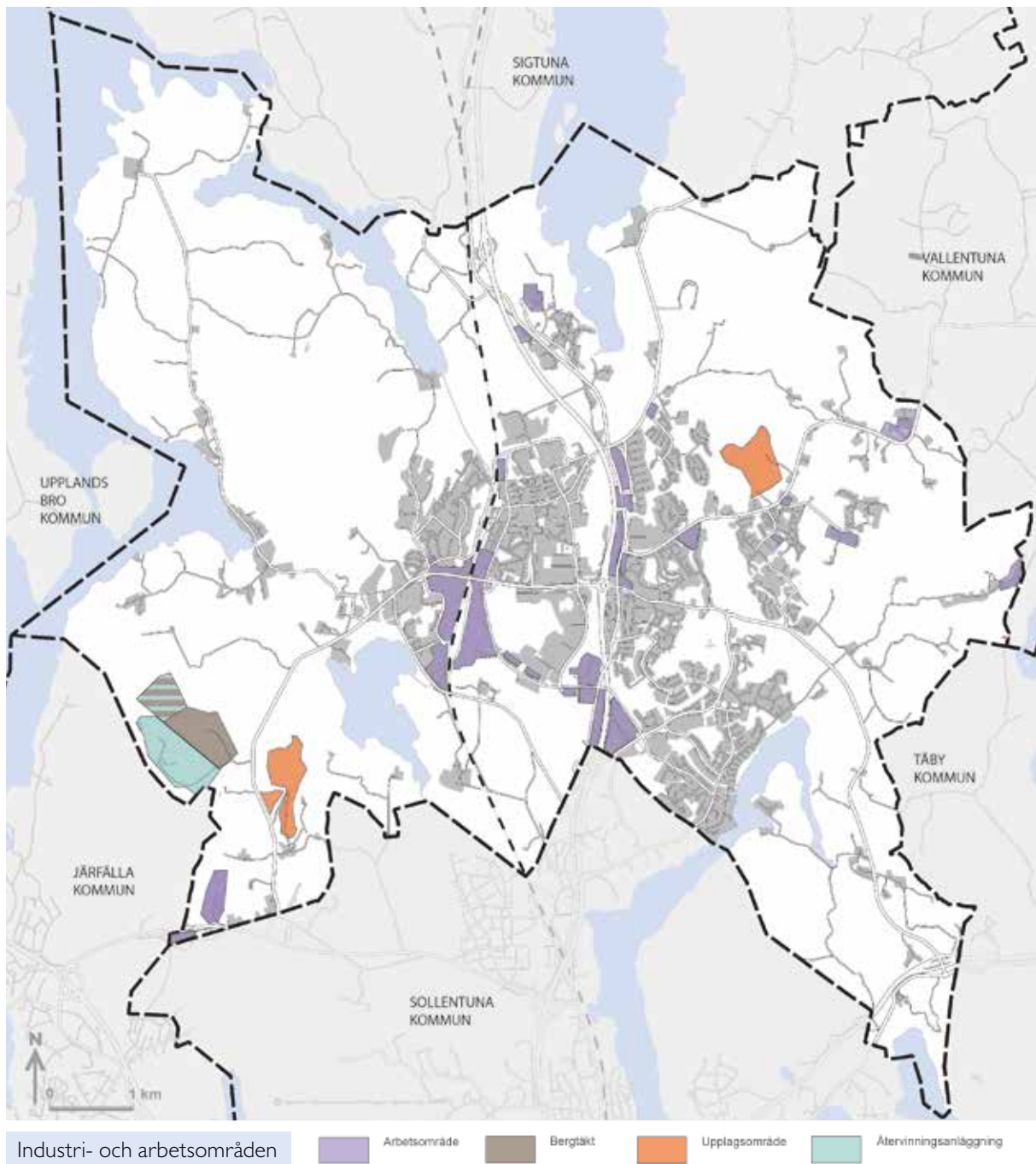
Andelen anställda i företag inom hälso- och sjukvård är relativt stor. Detta beror dels på att det finns många verksamheter vid Löwentrömska sjukhuset, dels på att kommunen lägger ut stora delar av sin omsorgsverksamhet på privata aktörer. Upplands Väsby ligger lite efter den utveckling som pågår i de flesta kommuner när det gäller branschfördelning. Det troliga är att även Upplands Väsby på sikt kommer att närma sig en fördelning som innebär en minskning av tillverkande företag och en ökning av företag inom området företagsstöd.

Areella näringar och andra ytkrävande verksamheter

I Upplands Väsby bedrivs jordbruk på drygt 1 300 hektar, det vill säga 17 procent av kommunens yta. Det finns tolv jordbruksföretag registrerade och den huvudsakliga inriktningen är odling av spannmål och oljeväxter. Inom kommunen finns ett antal verksamheter med omfattande hästhållning.

Branschfördelning

Knappt en tredjedel av marken i kommunen, 2535 hektar, består av skogsmark lämplig för virkesproduktion. Skogsmarken är till cirka två tredjedelar privatägd. Övriga delar ägs av kommunen, landstinget, kyrkan och staten. I nästan all skog bedrivs skogsbruk. Kommunens skogsinnehav sköts enligt *Policy för Upplands Väsby kommuns naturmarksinnehav*. Naturvård är det främsta målet. Det har länge pågått utvinning

ur grus i Stockholmsåsen och åsen är idag till största delen utgrävd. Delar av områdena för de gamla grustäckerna är delvis återfyllda och är idag bebyggda för verksamheter. Några mindre, opåverkade tallbevuxna delar av åsen finns kvar vid Vilundaparken, Hammarby kyrka och väster om Älvsundadalen.

Det har tidigare bedrivits grus- och bergtäktsverksamhet i Älvsundadalen. De senaste åren har verksamheten övergått till att ta emot så kallat entreprenadberg. Verksamheten fortsätter med mottagande och deponering av bergmassor. En bergtäkt finns i Vällsta. Den har 2013 fått ett förlängt miljötillstånd till år 2033. Vid avslutade och pågående deponeringsområden (Brunnby/Nibble, Edstippen och nya Vällstatippen) pågår sortering och materialåtervinning av schaktmassor samt bygg- och rivningsavfall.

Arbetspendling

Två tredjedelar av befolkningen arbetspendlar till andra kommuner vilket ställer stora krav på transportsystemet. En trend visar att även om andelen arbetsplatser i kommunen ökar så minskar andelen som både bor och arbetar inom kommunen.

Från år 1985 till 2005 har andelen minskat från cirka 46 procent till cirka 35 procent. Detta beror bland annat på våra allt mer specialiserade yrkesroller. De kommuner som Upplands Väsby har störst arbetspendlingsutbyte med är Stockholm, Sigtuna, Sollentuna och Solna (2006). Antalet pendlare till och från Stockholm har dock minskat under de senaste åren.

Samverkan

Dialogen mellan kommunen och Upplands Väsby näringsliv sker i stor utsträckning inom organisationerna Upplands Väsby promotion (UVP) och Företagarna. UVP är en ideell förening som ska främja entreprenörskap samt stärka det lokala näringslivet och platsen Upplands Väsby.

Natur och vatten

Naturmiljö

Landskapet i Upplands Väsby är typiskt för sprickdalslandskapet i Mälardalen med småbruten topografi, skogsklädda låga bergknallar, sjöar, hagar och stränder. I en kommunövergripande naturinventering avgränsades åtta stycken helhetsområden, större områden där det finns starka ekologiska samband mellan enskilda områden med höga naturvärden. De tre mest värdefulla områdena är Fysingen, Edssjön och Runsa.

I kommunen finns ett trettiotal nyckelbiotoper, många i den sydöstra delen av kommunen samt kring sjön Fysingen, invid Sättra och Runbyskogen. I kommunen finns även ett tjugotal naturvärdesobjekt, ett fyrtiotal sumpskogar och fem områden med naturvårdsavtal. Upplands Väsby's värdefullaste ängs- och hagmarker finns vid Löwenströmska sjukhuset, Eds kyrka, Nibble-Dyvinge, Harby och Fjäturen.

Område	Naturvärden
Fysingen	Ängs- och betesmarker, ädellövsskogar, barrskogar, våtmarkssamband.
Sköldnora	Ängs- och betesmarker, barrskogar.
Edssjön	Ängs- och betesmarker, ädellövsskogar, barrskogar, sjö- och våtmarkssamband.
Runsa	Ängs- och betesmarker, ädellövskog barrskog.
Harva	Ängs- och betesmarker, ädellövskog barrskog.
Sättra	Barrskogssamband, ädellövskog.
Runby	Barrskogssamband.
Harby-Gudby	Ängs- och betesmarker.

Tabell över helhetsområden med höga naturvärden i Upplands Väsby kommun

Ekosystemtjänster

I rapporten *Kartläggning av ekosystemtjänster i Upplands Väsby kommun* har förutsättningarna för att producera ekosystemtjänster kartlagts. En ekosystemtjänst kan beskrivas som en tjänst naturen tillhandahåller människan, exempelvis att förse oss med syre och rena luft från partiklar. Ekosystemtjänster skapas av de levande organismerna och människan är direkt beroende av ekosystemtjänster för sin försörjning och överlevnad. Strategier för hur ekosystemtjänsterna kan tas tillvara och utvecklas beskrivs i sektorplanen *Utvecklingsplan för ekosystemtjänster i Upplands Väsby kommun*, antagen av kommunstyrelsen i maj 2016. Målet med planen är att stärka kommunens möjligheter att hantera förändringar i miljön. Planen ska användas som planeringsunderlag vid framtagande av översiktsplanen och detaljplaner.

Gröna kilar

Den regionala grönstrukturen med sina tio gröna kilar, som sträcker sig från landsbygd in till Stockholms stad utgör viktiga samband för rekreation och för spridning av arter. I Upplands Väsby kommun finns två gröna kilar, Järvakilen och Rösjökilen och det är inom de gröna kilarna man finner den största andelen områden med höga naturvärden i kommunen.

I den västra delen av kommunen finns Järvakilen med bland annat Runsahalvön, Harvaskogen och Edssjöområdet. Här präglas landskapet till stor del av brukad skog med kvarvarande mindre partier av äldre skog. I dalgångarna finns en del större områden med öppet landskap. Stränderna mot Mälaren utgörs av branta sluttningar med barrskog. Kring Edssjön finns ett jordbrukslandskap med åkrar, hagmarker och strandängar.

I den östra delen av kommunen finns Rösjökilen med bland annat områdena kring Fysingen, Gudby, Harby samt Törnaskogen. Utanför bebyggelseområdena dominerar åkrar där skogsområdena bildar små öar i landskapet. Törnaskogen är ett skogsområde med vildmarks karaktär och flera orörda partier.

Ekologiska landskapssamband, spridningslänkar och barriärer

För att den biologiska mångfalden ska kunna upprätthållas krävs att det finns goda möjligheter för arter att förflytta sig mellan olika livsmiljöer. En del strukturer i landskapet, till exempel åkerholmar och alléer, fungerar som spridningsvägar medan andra fungerar som barriärer. Norr om Upplands Väsbyns tätort finns en viktig spridningslänk mellan den östra och västra delen av kommunen som är utpekad i landstingets rapport *Svaga samband*. E4:an, järnvägen och industriområdena utgör stora barriärer i kommunen, men även mindre vägar kan vara hinder för spridning. Barriärer som löper i öst-västlig riktning har stor inverkan på spridningen av djur inom de två gröna kilarna. Rotebro–Stäketleden i den södra delen av kommunen utgör en kraftig barriär för spridning av landlevande djur mellan Upplands Väsby och Järvafältet.

Naturreservat

I Upplands Väsby finns tre naturreservat: Sättra Gård, Vallensjö och Norra Törnskögen. Sättra Gårds naturreservat bildades 1970 för att säkra ett naturskönt närströvsområde som är värdefullt för allmänhetens friluftsliv. Vallensjö naturreservat bildades år 2006 med syftet att bevara ett naturskogsområde och dess växt- och djurliv. Under 2016 har ett nytt naturreservat inrättats för Norra Törnskögen. Norra Törnskögen är en förlängning av naturreservatet Södra Törnskögen som ligger på andra sidan kommungränsen i Sollentuna kommun. Syftet är att bevara ett större tätortsnära grönområde, att erbjuda goda förutsättningar för friluftsliv, att säkra grönsstrukturen i en av Stockholmregionens gröna kilar och att bevara och utveckla naturreservatets biologiska mångfald. Norra Törnskögen och Sättra Gårds naturreservat förvaltas av kommunen, medan Vallensjö och Torsåkers almlund av förvaltas av länsstyrelsen. Länsstyrelsen har i regeringsuppdraget *"Aldrig långt till naturen"* pekat ut ytterligare två områden i kommunen som möjliga framtida naturreservat, Fysingen och Runsa.

Natura 2000

EU:s ekologiska nätverk Natura 2000 syftar till att skydda värdefulla naturområden. I Upplands Väsby finns det två Natura 2000-områden: Torsåkers almlund och Vallensjöskogen.

Torsåkers almlund är en ädellövlund bestående av alm och med inslag av alsumpskog. Området har karaktär av naturskog med gott om död ved vilket gör den viktig för svampar, snäckor, sniglar och insekter. Biotopen har dock sin största betydelse som fågelokal.

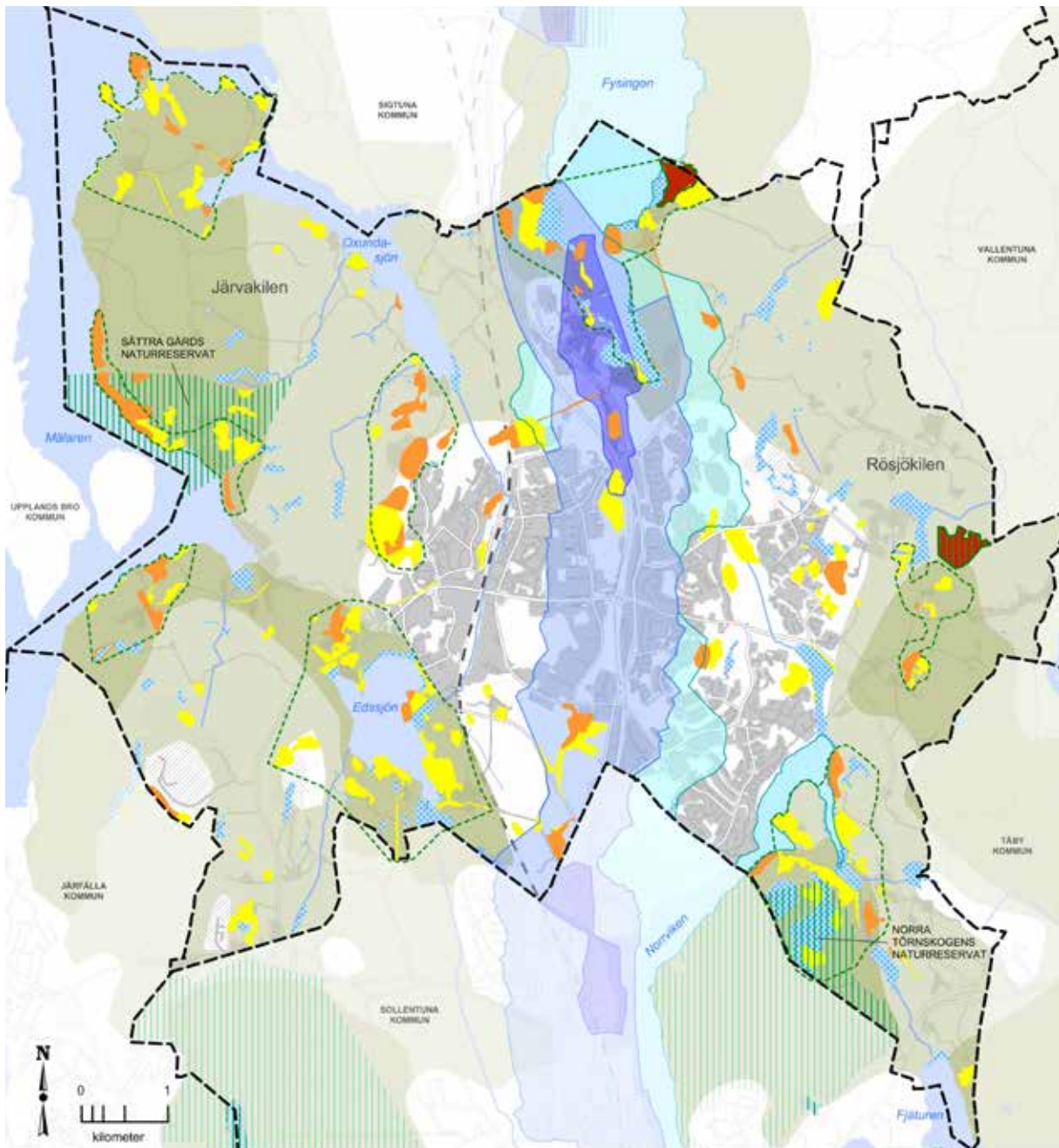
Vallensjöskogen är en gammal grov grandominerad skog med rikt inslag av lågor och torra träd. Biotopen är mycket ovanlig i trakten och är värdefull för många vedsvampar, mossor och insekter som är beroende av orörd skog och död ved. Området är även skyddat som naturreservat.

Övriga områden med formellt skydd

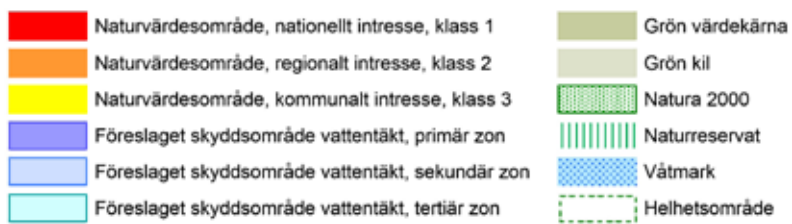
I kommunen finns ett naturminne i form av Torsåkers allé. Allén anlades på 1700-talet och består av 181 stycken lindar som sträcker sig över 700 meter.

I kommunen finns 29 alléer, 160 åkerholmar, 73 odlingsrösen, 49 småvatten och 7 stenmurar som omfattas av generellt biotopskydd och som därmed är skyddade direkt i lagstiftningen. Skogsstyrelsen är ansvarig för biotopskyddsområden i skogsmark. Länsstyrelsen, Skogsstyrelsen eller kommunen får också besluta att enskilda värdefulla biotoper i såväl skogs- och jordbrukslandskapet som i sjöar och vattendrag ska skyddas som biotopskyddsområde. I kommunen finns ett biotopskyddsområde bestående av en barrnaturskog i en bergsbrant ner mot sjön Norrvikens östra strand.

Miljöbalkens 3 kap 3 § anger att mark- och vattenområden som är särskilt känsliga ur ekologisk synpunkt så långt möjligt skall skyddas mot åtgärder som kan skada naturmiljön.

Naturmiljö

Rödlistade arter

Kommunen har ett ansvar att förvalta livsmiljöer för rödlistade arter. I kommunen finns cirka 80 rödlistade arter. De flesta arterna sammanfaller med helhetsområden, se rubriken "Naturmiljö". Kommunen har dokumenterat förekomst av flera arter upptagna i artskyddsförordningen, inklusive bland annat utter, asp och bivråk. Upplands landskapsfisk, den rödlistade fisken asp, vandrar varje år upp i Väsbyån från Mälaren för att leka. Aspen är fredad, det vill säga att det råder fiskeförbud från 1 april till 31 maj.

Vilt- och fiskevård

En viltvårdsplan ligger till grund för det viltvårdsarbete som bedrivs på den mark som kommunen äger. Inriktningen på viltvårdsarbetet är att stärka utsatta arters livsstatus, begränsa antalet viltolyckor, förebygga skada eller annan olägenhet från vilt, främja ett säkert viltvårdsarbete samt öka allmänhetens förståelse för viltvård. Kommunen arbetar även med fysiska och förvaltningstekniska lösningar för att främja ett starkt fiskbestånd.

Åkermark

Länsstyrelsens åkermarksgradering utfördes under mitten av 1970-talet och visar markens relativa värde för långsiktig jordbruksproduktion. Klasserna 3-5 innebär att produktionsförmågan är lika bra som eller bättre än genomsnittet i länet.

Vatten

Under 2013 tog kommunen fram ett förslag till vattenplan med förtydligande mål, strategier och åtgärder för kommunens sjöar och vattendrag. Vattenplanen ska fungera som kunskapsunderlag i stadsplanering och vattenvård. Vidare ska vattenplanen ses som en lokal tillämpning av EU:s vattendirektiv, där kommunens mål- och handlingsplan ska bidra till uppfyllandet av berörda miljö kvalitetsmål och miljö kvalitetsnormer. Vattenplanen finns tillgänglig som digitalt kartmaterial på kommunens hemsida.

Sjöar och vattendrag i Upplands Väsby

Det finns sex sjöar i Upplands Väsby: Norrviken, Fysingen, Oxundasjön, Fjäturen, Edssjön och

Kvarnsjön. I väster gränsar kommunen till Mälaren. Det finns sju större vattendrag i kommunen: Oxundaån, Väsbyån, Edsån, Fjätursbäcken, Hagbyån, Frestaån och Verkaån.

Höga naturvärden har identifierats i kommunens sjöar och vattendrag. De hyser många skyddsvärda växt- och djurarter, samt utgör viktiga tillgångar för friluftlivet i kommunen. Mänsklig påverkan har dock i vissa fall fört med sig problem med övergödning och tidvis påverkade växt- och djursamhällen. Sjöar som är större än 1 km² och vattendrag med större avrinningsområde än 10 km² är klassade som vattenförekomster och innehar därmed en klassificerande status samt berörs av gällande miljö kvalitetsnormer. Samtliga vattenområden i kommunen är föreslagna som ekologiskt särskilt känsliga områden (ESKO), vilket innebär att de så långt möjligt ska skyddas mot åtgärder som kan skada naturmiljön.

Våtmarker

Våtmarker med höga naturvärden i kommunen utgörs framför allt av blandsumpskogar och alsumpskogar, men strandängar och andra öppnare våtmarker förekommer också. Många våtmarker är små och insprängda i skogs- och odlingslandskap men det finns även några större objekt, exempelvis i anslutning till Fysingen, Edssjön och Norrviken.

Strandskydd

Generellt strandskydd gäller inom 100 meter från strandlinjen. Länsstyrelserna har dock möjlighet att utvidga strandskyddet upp till 300 meter. Länsstyrelsen i Stockholms län har gjort en översyn av strandskyddet i Upplands Väsby kommun. Beslut om var strandskyddet är utvidgat fattades 2014.

Grundvatten

De viktigaste grundvattentillgångarna i Upplands Väsby finns i Stockholmsåsen, delar av åsen är också riksintresse för vattenförsörjning.. Där finns Hammarby grundvattentäkt, som är reservvattentäkt för Norrvatten i händelse av driftsproblem vid Görvålverket. Även Löwenströmska sjukhuset har en reservvattentäkt i Stockholmsåsen.

Länsstyrelsen har fastställt ett skyddsområde för grundvattentäkterna på fastigheterna Hammarby 7:1 och 7:2. Föreskrifterna för skyddsområdet innehåller bland annat ett förbud mot att släppa ut avloppsvatten på eller i marken. En översyn av skyddsområdet och tillhörande

skyddsföreskrifter pågår. I februari 2017 bildades Norra Stockholmsåsens grundvattenråd för att ta ett gemensamt ansvar för dricksvattenresursen. Vattenrådet består av Upplands Väsby kommun, Sigtuna kommun, Solna stad, Sollentuna kommun och kommunalförbundet Norrvatten.

Kulturmiljö

I Upplands Väsby kommun är markanvändningen från tidigare generationer tydligt avläsningsbar i landskapet, från bronsåldern till modern tid. I stadslandskapet har hög och monumental bebyggelse från 1980- och 1990-talet blivit ett signum för kommunen, tillsammans med Blå husen och Väsby centrum, som uppfördes under 1970-talet.

Tätorten Väsby uppstod, som många andra orter under slutet av 1800-talet, tack vare industrier vid en järnvägsstation. Samhället växte senare fram som en följd av industrietableringarna. I norra Storstockholm har Stockholmsvägen med sitt förmodligen 1000-åriga ursprung, haft stor betydelse där den går längs med åsen mellan metropolerna Uppsala och Stockholm. Numera står E4:an med Glädjens trafikplats för genomfartstrafiken. Tätortens utveckling vid kommunikationspunkterna har lett till att stora delar av det äldre kulturlandskapet undgått exploatering.

De äldsta spåren av markanvändningen kan med lite träning lätt identifieras. De centralt belägna brons- och järnåldersgravfälten, som numera ligger lättillgängliga inne i bostadsområden, sköts om som så kallade fornparker. I kommunen finns det särskilt gott om stensträngar från 200–600-talen då matproduktionen byggde på utmarksbete. Stensträngarna har hängt ihop i ett flera mil långt sammanhängande system till Enköping och Västerås. Under vikingatiden reste de många runstenarna och under tidig medeltid byggdes kyrkorna. I Smedby finns den rekonstruerade Gunnes gård. Medeltiden har i stora delar byggts bort eller moderniserats, men syns bland annat interiört genom altarskåp och muralmålningar i stenkyrkorna.

Vid 1600- och 1700-talet förändrades landskapet kraftigt av skiftesreformer och av att gårdar slogs ihop för att bilda säterier, exempelvis Runsa, Stora Väsby, Odenslunda och Sköldnora.

Torsåkers slott

Under 1800-talet byggs Torsåker och Antuna men även Löwenströmska lasarettet för att sona familjen Anckarströms "skuld" efter mordet på Gustav III. När byarna slogs ihop förändrades landskapet från att präglas av småbruk till att bestå av större böljande fält och åkrar.

På 1860-talet byggdes järnvägen och stationen och bäddade för förändringen som är Upplands Väsby tätorts ursprung. Delar av Optimusfabriken finns kvar liksom arbetarnas egnahemsvillor. Under 1950-talet och första halvan av 1960-talet gjordes avtryck i kommunens bebyggelsestruktur genom utveckling på Centralvägen, Björkvallavägen och Hagvägen. På 1960-talet flyttades Stockholmsvägen och E4:an med Glädjens trafikplats byggs. Landskapsförändringarna fortsatte genom hela 60- och 70-talen, starkt präglad av det amerikanska idealet, med centrum omgivet av flerfamiljshusen Blå husen, radhus- och villasamhällen, såsom Skälby och Bygel- och Länkvägen. På 1970-talet tredubblade kommunen sitt invånarantal på fem år. På 1970- och 1980-talen förekom ambitiösa grannskapsprojekt, till exempel Grimstaby och senare bomässan Bo85. Under 1990-talet tillkom InfraCity/GLG Center, nuvarande Bredden, med sin karaktäristiska spegelfasad.

Stadslandskapet fortsatte utvecklas på 2000-talet genom förtätning och fokus på stadsmässighet, med Centralvägens omdaning. Med stationsområdet och Fyrklövern som senaste exempel på kommunens ambitioner att länka ihop centrum med stationen till den "moderna småstaden".

Lämningar som är äldre än 1850 är klassade som fornlämningar och belagda med anmälningsplikt

och skydd i kulturmiljölagen (1988:950).

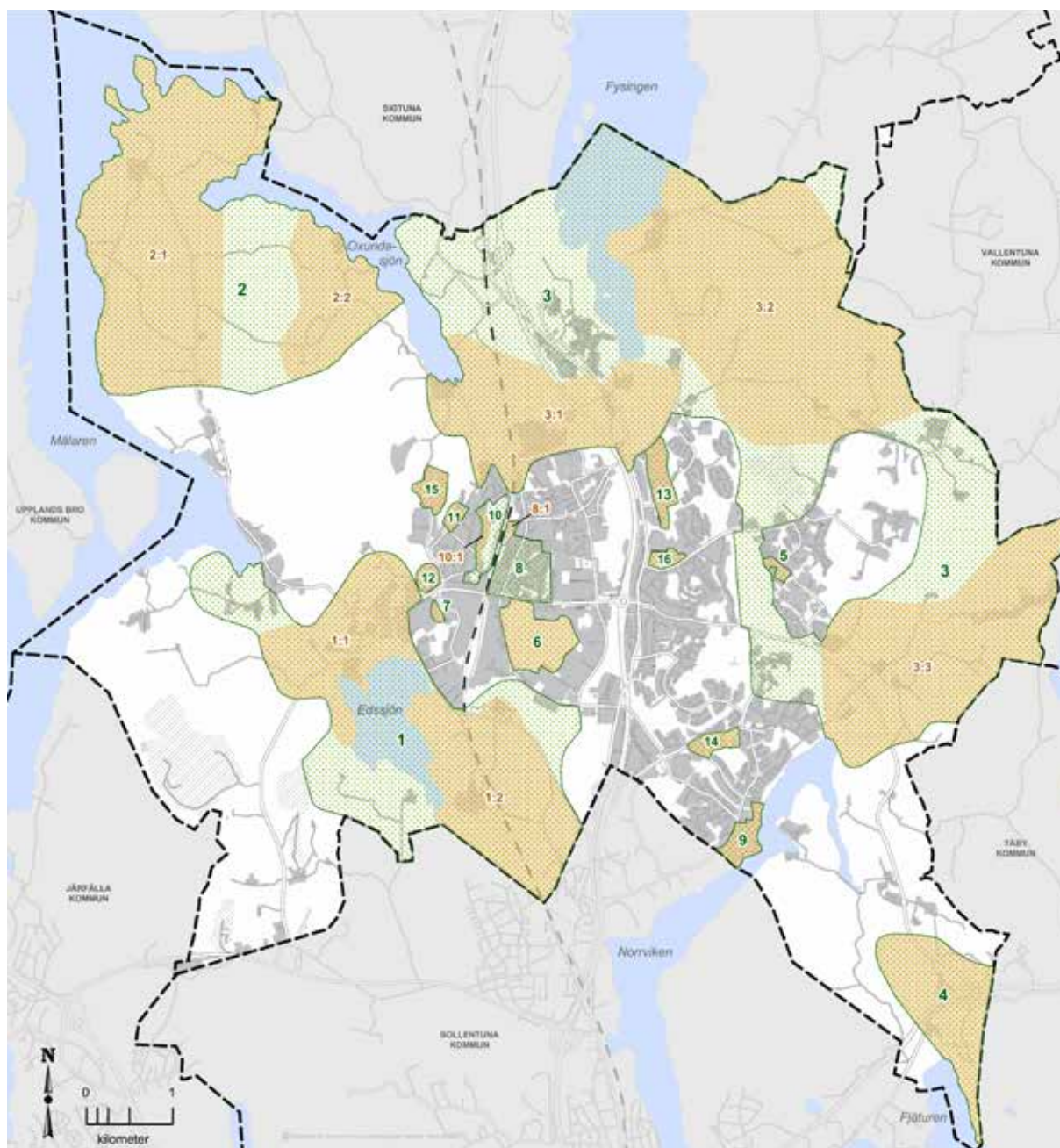
Ingrepp är tillståndspliktiga. Det finns många fornlämningar i Upplands Väsby kommun.

I kommande detaljplaneplanering kan det därför bli aktuellt med arkeologiska utredningar för att fastställa att inte oupptäckta fornlämningar berörs.

Järnålderslandskapet och vissa säterimiljöer är skyddade med riksintresse för kulturmiljövården i kommunens norra och östra delar. Några miljöer kring säterierna har skydd genom att de är byggnads- eller naturminnen, till exempel Torsåker magasin och allé. På 1990-talet gjordes många detaljplaner där byggnader beskrevs och fick planbeteckningen Q, det vill säga Kulturresevat. Idag fungerar inte bestämmelserna som tänkt och kulturmiljövårderna har ett sammantaget svagt skydd.

Här följer en sammanfattande genomgång av kommunens helhetsområden och byggnader med någon form av skydd, samt områden och byggnader som idag saknar uttalat skydd men har bevarandevärde utifrån kriterier i plan- och bygglagen och kulturmiljölagen.

I boken *Kulturhistoriska miljöer i Upplands Väsby* från 1988 pekas helhetsområden ut som innehåller byggnader med högt värde ur kulturmiljöhänseende. Helhetsområdena är utpekade efter helhetsanalyser av kommunens bebyggelseutveckling, äldre kulturminnesinventeringar och arkivstudier. Flertalet av dessa helhetsområden för kulturmiljöhistoria saknar skydd i form av detaljplan eller områdesbestämmelser.

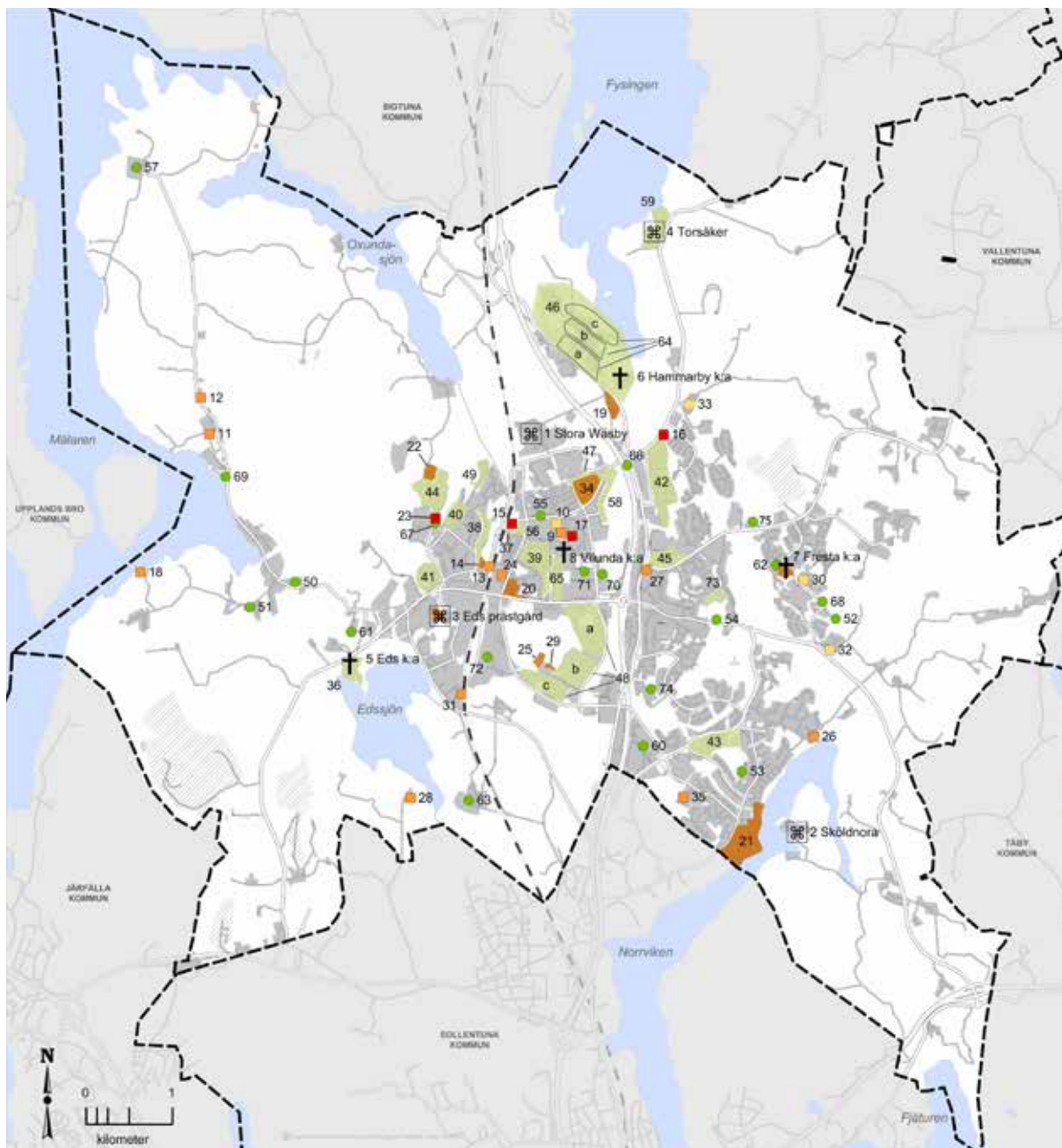

Indelning av kulturmiljöer i Upplands Väsby, från *Kulturhistoriska miljöer i Upplands Väsby*, 1988.

 Helhetsområde Närmiljö

Helhetsområdena är:

1 Södra Ed (1:1 Eds kyrka–Edsby, 1:2 Antuna–Älvsunda)	8 Väsby villastad (8:1 Stationsområdet)
2 Runsa–Oxunda (2:1 Runsa, 2:2 Oxunda)	9 Bollstanäs–Gamla vägen
3 Hammarby–Fresta (3:1 Hammarby kyrka–Stora Wäsby, 3:2 Torsåker–Dyvinge–Nibble, 3:3 Borgby–Harby–Smedby)	10 Runby hage (10:1 Hagvägen)
4 Stora Sylta	11 Oxundavägen
5 Fresta kyrka	12 Ägget
6 Smedbyparken	13 Skälby
7 Eds prästgård	14 Grimstaby
	15 Runby backar
	16 Carlslund

Utpekade kulturhistoriskt värdefulla byggnader och bebyggelseområden.

Kulturmiljö

Byggnader och områden med skydd (nr. 1-35)

- Bebyggelsemiljö med Q, q eller k-bestämmelser
- Q - skyddsbestämmelse i detaljplan enligt Plan- och bygglagen (PBL)
- q - skyddsbestämmelse i detaljplan/områdesbestämmelser enligt PBL
- k - varsamhetsbestämmelse i detaljplan enligt PBL
- ✝ Kyrkligt kulturminne enligt Kulturmiljölagen (KML)
- KML Byggnadsminne enligt KML

Kulturhistoriskt intressanta helhetsområden - saknar skydd (nr. 36-74)

- Bebyggelsemiljö med kulturhistoriskt värde
- Kulturhistoriskt intressant bebyggelse

Byggnader och områden med skydd

Byggnadsminnen beslutade av länsstyrelsen:

1. Stora Wäsby, allé och barockpark
2. Sköldnora kungsgård
3. Eds prästgård
4. Magasinet vid Torsåker

Kyrkliga kulturminnen:

5. Eds kyrka
6. Hammarby kyrka
7. Fresta kyrka
8. Vilunda kyrka

Kommunen har i flera detaljplaner pekat ut byggnader som antingen har rivningsskydd eller någon form av beskrivning i planbeskrivningarna som ska ge byggnaderna skydd.

Byggnader och gårdsmiljöer med skydd i detaljplaner eller i områdesbestämmelser.

Q: kulturresevat i äldre detaljplaner. Fungerar idag inte som fullgott skydd för enskilda hus vid önskemål om rivning eller förvanskning.

q: reglerar rivning eller bevarande av interiörer och/eller exteriörer

k: reglerar förvanskning

3. Eds prästgård
7. Fresta kyrkas omgivning
9. Susebo
10. Vilunda 1:54
11. Sättra gård
12. Värmlandsstugan
13. Ställverket vid järnvägen
14. Hembydsgården Nedra Runby gård
15. Henriksborg med stationshuset, posthuset, det gamla magasinet
16. Viks dragontorp
17. Stora Vilunda, Vilunda 1:226, Vilunda 1:54, Vilunda 1:50
18. Roparudden Törndal 1:24 och 1:25. Utökad lovplikt i hela området
19. Kyrkbyn vid Charlottenborgsvägen. Utökad lovplikt i hela området
20. Del av Wäsby villastad 34. Folkparksområdet
21. Gamla vägen skrift från 2000 Gamla vägen – råd och riktlinjer
22. Runby backar, Bo85-villorna I bestämmelsen hänvisas till Bygg för gemenskap 1985 s.160-205. Vid komplettering eller annan förändring bör de bärande idéerna bakom bomässan Bo85 vara vägledande.
23. Del av Övre Runby gård
24. Optimus
25. Museiparken Gunnes gård
26. Bollstanäs skola
27. Lindhem
28. Bisslinge gård
29. Smedby gård
30. Fresta gård, Frestaby 1:48, Frestaby 1:15
31. Banvaktstugemiljö vid Wäsbyån (nedbrunnen)
32. Sista styvern
33. Viks gård
34. Sigma
35. Grimsta 5:39, Villa i nationalromantisk stil

Kulturhistoriskt intressanta helhetsområden och byggnader som saknar skydd

Byggnaderna i listan nedan saknar formellt skydd i form av detaljplan och dylikt. Flera av dem kan ändå omfattas av skydd genom förvanskingsregler med mera i Plan- och bygglagen, till exempel 2 kap. 6 § PBL, hänsynsregeln, som gäller vid all ny bebyggelse, PBL Kap 8 §17, varsamhetsregeln, som gäller byggnaders karaktärsdrag och dess olika värden och även 8 §13, förvanskingsförbud, som gäller att byggnader som är särskilt värdefulla inte får förvanskas.

36. Eds kyrkby
37. Miljön kring Upplands Wäsby station. Magasinet. Stationshuset och Posthuset (14. Henriksborg)
38. Stjärnhusen, Runby hage
39. Folkparksområdet
40. Oxundavägen
41. Ägget
42. Skälby
43. Grimstaby
44. Runby backar, Bo85-villorna
45. Carlsund
46. Löwenströmska
47. Sigma/Apotekskogen
48. a) och b) Ekebo och Smedby II
49. Wäckare äng
50. Kyleborg
51. Harva gård
52. Främjartorpet f.d. Fresta fattigstuga
53. Villa Grimhall Grimsta 81:2
54. Villa Tomta Sanda 1:3
55. Björkvallahuset Vilunda 1:21
56. Kvarteret Korpkulla
57. Runsa slott
58. Vita punkthusen på Holmvägen
59. Torsåker
60. Scandic hotel Infra City
61. Edsby gård
62. Fresta församlingsgård
63. Antuna gård
64. "Löwenströmska" a, b, c – Lasarett, herrgården Holmen, Sanatorium, Överläkarvillan, gamla yrkesskolan, Klockbacka och kubhusen, panncentral, läkarvillor samt parken. I Byggnadsantikvarisk utredning för detaljplanen Löwenströmska parken från juni 2011 samt Löwenströmska parken – byggnadsinventering från februari 2004 finns utförliga beskrivningar.
65. Blå husen
66. Hammarby apotek
67. Eds församlingsgård "röda stugorna" – rester av Övra Runby by
68. Stugan Valdengrund Frestaby 1:15
69. "Wäsby skolans gamla dass" – numera vid Upplands Wäsby Segelsällskap vid Kairo.
70. Wäsby källa – Vilundabadet.
71. Vittraskolan
72. Marabou
73. Sundsborg
74. Odenslunda, småhus
75. Odenslunda gård

Trafik

Gångtrafik

Inom tätorten finns ett gångvägnät som knyter samman centrum, kollektivtrafikknutpunkter och serviceinrättningar. Utanför tätorten saknas till viss del ett separat gångvägnät. Detta gäller både till kommunens egna ytterområden och till grannkommunerna. Barriärer i form av korsande biltrafik påverkar såväl trygghet som säkerhet och framkomlighet för gångtrafikanter. Järnvägen och E4:an samt flera huvudgator utgör kraftiga barriärer för gångtrafiken. Sammanlagt finns nio platser där fotgängare kan korsa järnvägen planskilt och E4:an har sex planskildheter för gående. Andra större barriärer är Stockholmsvägen, väg 268 Vallentunavägen, väg 872 Sandavägen, väg 850 Mälärvägen, Husarvägen, Ekebovägen, Smedbyvägen, Bendanvägen, Breddenvägen och en del av Väsbyvägen.

Tillgänglighet

Gaturummen och busshållplatserna i kommunen är till stor del tillgänglighetsanpassade. De mer urbana gatorna uppfyller i större utsträckning tillgänglighetskraven än de gator som fortfarande har förortens formspråk. Lutningar ner i tunnlar eller över broar är i många fall för branta och det saknas i vissa fall tillgänglighetsanpassade passager över vägar. Skrymmande föremål som betongfundament eller bommar begränsar tillgängligheten på vissa platser. 2010 färdigställdes en tillgänglighetsinventering av utomhusmiljön i kommunen där 688 brister identifierades. Majoriteten av bristerna enligt inventeringen har åtgärdats.

Cykeltrafik

Inom tätorten finns ett väl utbyggt cykelnät och i förhållande till andra kommuner har Upplands Väsby en stor mängd cykelinfrastruktur, cirka 2,8 meter cykelväg per invånare. Det finns ett väl utbyggt upplevelsestråk för cyklister. Cykelbanorna är i huvudsak lokaliserade inom och genom bostadsområden medan gena sträckningar saknas längs huvudgatorna på ett antal platser. Delar av cykelvägnätet är illa underhållet och uppfyller inte alltid kvalitetskrav för att anses trafiksäkra. Ett regionalt cykelstråk går längs väg 859

Stockholmsvägen mellan Stockholm och Märsta. Två länkar saknas genom kommunen för att stråket ska vara fullständigt. Trafikverket har påbörjat arbetet med att färdigställa den ena länken medan den andra finns i kommunens planering.

Cykelbanor saknas på ett antal sträckor enligt det i kommunens *Trafikplan* från 2013 angivna övergripande cykelvägnätet. De saknas på: Lagmansvägen och Hagvägen i Runby, Älvsundavägen, Ekebovägen, Bryggerivägen och Runsavägen mellan tätorten och Kairo/Sättra.

Regionala kopplingar saknas längs:

- väg 268 Vallentunavägen mellan Östergårdsvägen och kommungränsen mot Vallentuna
- väg 872 Sandavägen mellan Länsmansvägen och kommungränsen mot Täby
- väg 850 Mälärvägen mellan Eds kyrka och kommungränsen mot Järfälla

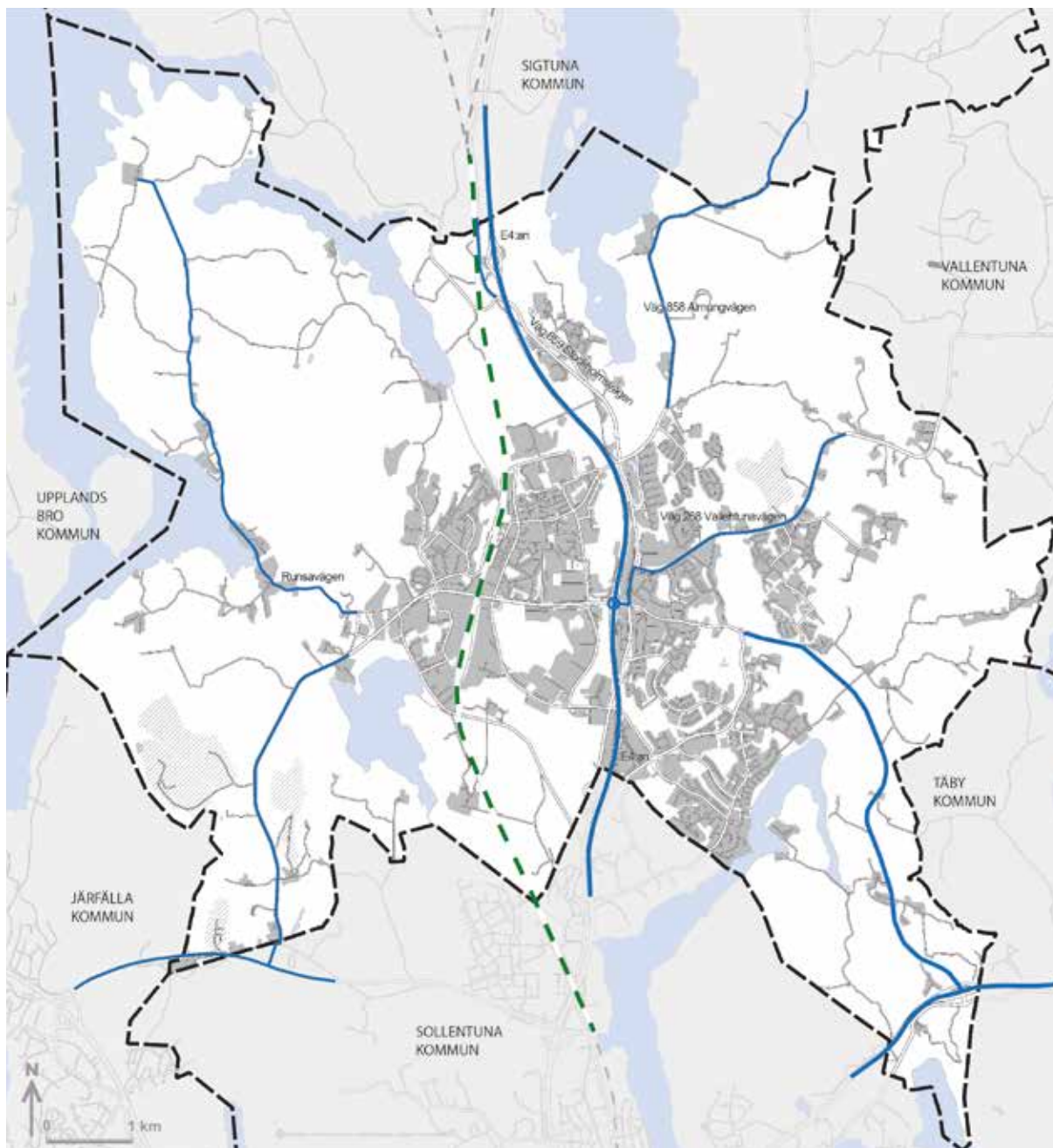
Cykelbanor av fullgod standard saknas även på huvud- eller uppsamlingsgatorna Väsbyvägen, Sandavägen, Optimusvägen, Breddenvägen och Bendanvägen.

Cykelparkering

I Upplands Väsby finns tillgång till cykelparkering på båda sidor om järnvägen vid Upplands Väsby station samt kring Väsby centrum. Vid Upplands Väsby station finns cirka 380 infartsparkeringar för cyklar (2015), men det saknas cykelparkering vid de flesta busshållplatser. Vid Väsby centrum finns ett fåtal cykelparkeringar av varierande standard, främst framhjulställ.

Kollektivtrafik

De kollektiva färdmedel som finns i Upplands Väsby är buss och pendeltåg. Pendeltåg och de 20 lokala och regionala busslinjer som trafikerar kommunen angör vid Upplands Väsby station. Stationen utgör tillsammans med Väsby centrum kommunens viktigaste målpunkt och trafikerar av samtliga lokala busslinjer. Stationen fungerar som bytespunkt framför allt mellan lokala och regionala resor. En stor andel av kollektivtrafikresenärerna går eller cyklar till stationen. Cirka 85 procent av

Ostkustbanan och statliga vägar

— Statliga vägar

- - - Järnväg

kommunens invånare bor närmare än 3 km till antingen Väsby station eller Rotebro station.

Huvudman för kollektivtrafiken är Landstingets Trafiknämnd/Trafikförvaltning. Kommunen stödjer Trafikförvaltningen i planeringen av kollektivtrafiken men har inte rådighet över den. Kommunens instrument för att skapa ett kollektivtrafikfrämjande samhälle är i första hand bebyggelse- och vägnätsplanering.

Tågtrafik

Två pendeltågslinjer trafikerar Upplands Väsby station: Märsta–Södertälje och Uppsala–Tumba via Arlanda. Boende och verksamma i den södra delen av kommunen använder sig även av pendeltågsstationen Rotebro i Sollentuna kommun. Resan till Stockholm central med pendeltåg tar 29 minuter från Upplands Väsby station. Restiden till Arlanda är 8 minuter och till Uppsala 26 minuter. Planläggning av stationsområdet Väsby entré, pågår för utbyggnad av bostäder, service

och verksamheter i anslutning till stationen, ny bussterminal och med möjlighet till spårbreddning.

Busstrafik

Den lokala busstrafiken fungerar främst som matarbusstrafik till Väsby station och i viss mån till Rotebro station där resenären kan resa vidare regionalt. En stor brist i busslinjenätet är låga turtätheter. Efter nedskärningar i busstrafiken 2016 har endast två busslinjer 15-minuterstrafik i högrafik. Regionala bussförbindelser finns till Täby, Kista och Arninge via Vallentuna. Dessa trafikerar i flera fall endast under högrafik samt ett fåtal turer under lågrafik. Tvärförbindelserna mot Järfälla, Täby och Vallentuna är inte tillräckligt starka för att vara konkurrenskraftiga mot biltrafiken. I högrafik går även direktbussar till Sergels torg. Större delen av kommunen täcks in på ett avstånd under 400 meter till närmaste busshållplats. De flesta resenärer behöver byta mellan kollektivtrafiklinjer för att nå sina målpunkter.

Biltrafik

Upplands Väsby har ett väl fungerande biltrafiksystem. Relativt sett i regionen har kommunen få framkomlighetsproblem och kommuninvånare kan enkelt ta sig till lokala målpunkter med bil. Brister finns dock i tvärförbindelserna till grannkommunerna. En stor del av den tvärgående trafiken är genomgående, det vill säga trafik utan start eller mål i kommunen.

De största trafikflödena i Upplands Väsby finns på den statliga vägen E4:an med över 74 000 fordon per dygn. Vid sidan om E4:an är trafikflödet störst på vägnätet som ansluter till Glädjens trafikplats; Mälarvägen, Sandavägen och Vallentunavägen. Här är det tidvis problem med framkomligheten och köer under högrafiktimmarna. På det statliga vägnätet är Trafikverket väghållare. Statliga vägar i Upplands Väsby är: E4:an, del av väg 850 Mälarvägen, 880 Runsavägen, del av väg 859 Stockholmsvägen, del av 858 Almungevägen och väg 268 Vallentunavägen. Trafikökningen på det statliga vägnätet har under senare år legat på cirka 1 procent per år. Inom de tätbebyggda delarna har trafikbelastningen varit relativt konstant enligt de mätningar som gjorts

mellan 2005–2015. Bilinnehavet i Upplands Väsby har minskat de senaste åren och låg 2015 på 408 personbilar per tusen invånare vilket är i nivå med genomsnittet för länet. Jämfört med andra kommuner i ytterförort är bilinnehavet relativt lågt. Cirka hälften av den totala mängden resor i Upplands Väsby görs med bil enligt SLs statistik.

E4:an genom Upplands Väsby utgörs av två körfält norr om Glädjens trafikplats respektive tre körfält söder om trafikplatsen. Vid öppnandet av Förbifart Stockholm kommer trafikmängderna att öka kraftigt på E4:an, vilket ställer högre krav på vägens kapacitet. Utredningar visar att E4:an behöver utökas med ett körfält i respektive riktning. Norr om Glädjens trafikplats. För att avlasta trafikplats Glädjen, men också för den lokala biltrafiken i Upplands Väsby, krävs en ny fullständig trafikplats norr om Glädjen.

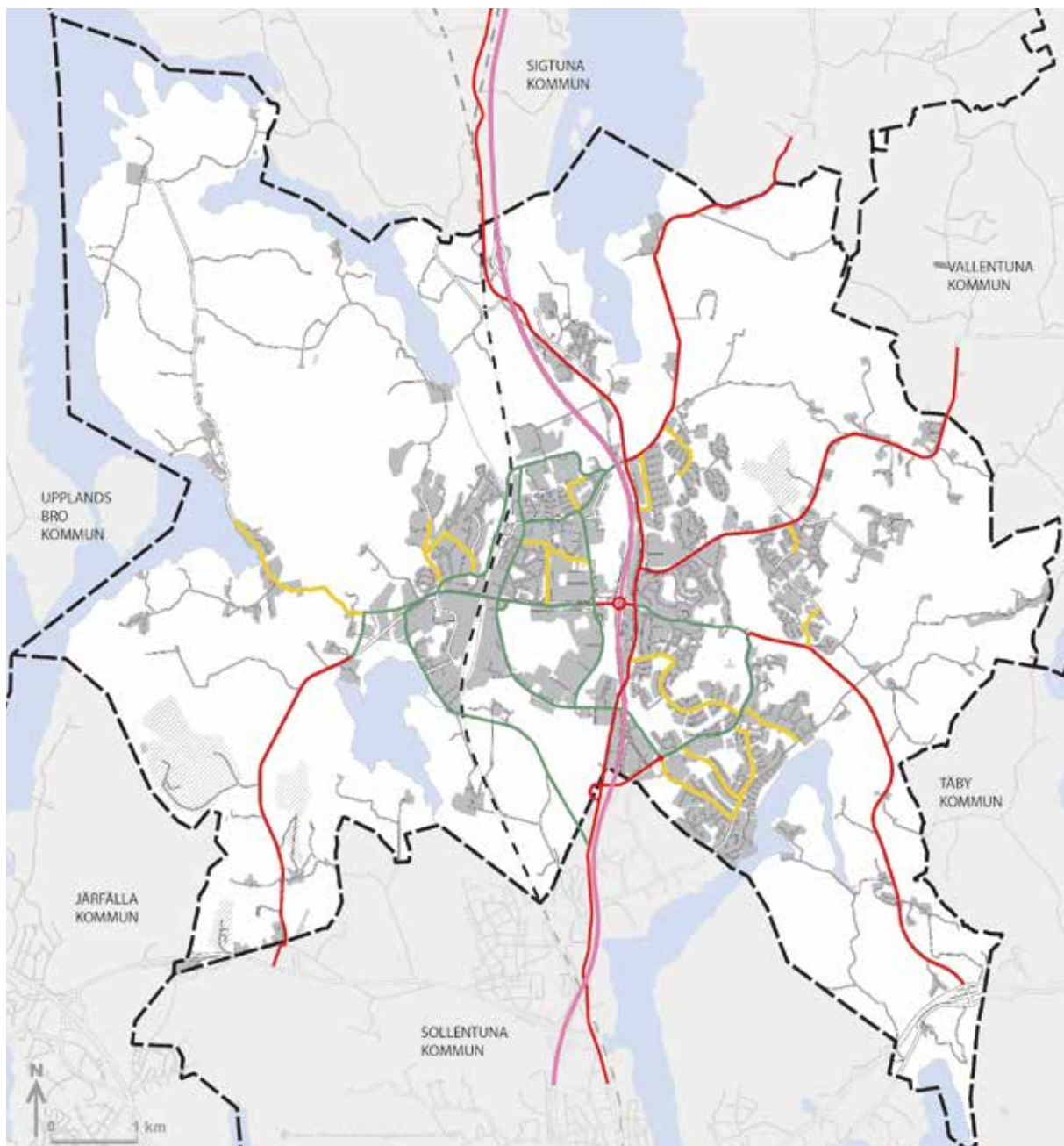
Projektet väg 268 finns med i justerad länsplan för perioden 2014–2025 för utbyggnad mellan E4:an – Grana 2016–2019. Ett finansieringsavtal har tecknats mellan Vallentuna, Upplands Väsby och Trafikverket 2009. Trafikverket har fattat beslut om att Väg 268 ska rustas upp i befintligt läge. I samband med upprustningen av biltrafikleden kommer även en gång- och cykelväg att anläggas längs med vägen. Inom projektet pågår en utredning kring lokalisering och utformning av trafikplats Hammarby.

Bilparkering

I större delen av Upplands Väsby kommun är parkering på kommunens allmänna mark fri men tidsbegränsad. Infartsparkeringen för bil vid Upplands Väsby station är spridd på flera parkeringsanläggningar på både västra och östra sidan av järnvägen. Det finns 460 infartsparkeringar i närhet till stationen (2016). Dessa är ofta fullbelagda på vardagar.

Nyttotrafik

Organiserad samlastning sker inte i någon större utsträckning och det saknas resplaner för distribution. Varutransporterna är idag inte tids- eller zonreglerade vilket bidrar till en rörig och otrivsam miljö. Varuhantering sker ibland i ogynnsamma lägen, exempelvis över gång- och

Nuläge bilvägnet

Genomfart Infart Huvudväg Uppsamlande lokalgata

cykelbanor, i lägen där kollektivtrafiken störs och på ytor som skulle kunna nyttjas för stadsliv. De tunga transporterarna står även för en stor andel av utsläppen i kommunen.

Trafiksäkerhet

Under perioden 2010–2014 rapporterades totalt 614 olyckor med personskada. För övriga olyckor har inte plats angivits. På E4:an inträffade 131 av olyckorna varav två hade allvarligt skadeutfall. Merparten av olyckorna sker i eller i anslutning till Glädjens trafikplats. Sammanlagt under perioden

rapporterades en dödsolycka på det kommunala vägnätet i Upplands Väsby. Olyckor med allvarligt skadeutfall var totalt 27 i kommunen, varav 17 skedde på det kommunala vägnätet. Ungefär hälften av de allvarliga olyckorna var singelolyckor. Oskyddade trafikanter var inblandade i 15 av dem.

Sjöfart

Upplands Väsby berörs av farled nr 921 som klassas som ett allmänt intresse för sjöfarten.

Teknisk infrastruktur

Vatten och avlopp

Verksamhetsområde för allmänna VA-anläggningar finns för fyra ändamål: vatten, spillvatten, dagvatten - gata och dagvatten – fastighet. Kommunfullmäktige har i september 2016 beslutat om reviderade avgränsningar för verksamhetsområdena.

Idag är kostnaden för den kommunala VA-driften i kommunen relativt låg. Detta beror framförallt på att bebyggelsen inte är utspridd. Upplands Väsby kommun har en strategiskt långsiktig planering för sina VA-anläggningar för både dricksvatten, spillvatten och dagvatten. Viktiga frågor i den långsiktiga planeringen är att säkerställa kapacitet för att klara nybyggnation, förnyelse av befintligt ledningsnät och planering för hur eventuell utökning av verksamhetsområdena ska ske. Idag finns det inga områden utanför VA-verksamhetsområdet som bedöms att ha behov av kommunalt VA (enligt lagen om allmänna vattentjänster §6). Vid exploateringar och avstyckningar kan detta dock ändras.

Dricksvatten

Upplands Väsby dricksvatten kommer från Mälaren, via kommunalförbundet Norrvattens vattenverk Görväln i Järfälla. För att säkerställa stabil dricksvattenkvalitet, hög leveranssäkerhet och god beredskap vid störningar arbetar kommunen kontinuerligt med att kontrollera och utveckla sina delar av dricksvattenanläggningen.

För reservvattenförsörjning finns en hopkoppling med Stockholm Vattens nät. Det finns även möjlighet att använda Norrvattens fyra grundvattenverk i Stockholmsåsen. En av dessa, Hammarby reservvattentäkt, ligger i Upplands Väsby kommun.

I kommunens glesbyggda delar saknas på de flesta ställen kommunalt vatten och sammanlagt finns det cirka 200 enskilda vattentäkter. Flertalet försörjer ett hushåll, men det finns brunnar som ger dricksvatten till upp till cirka tio hushåll. Inom kommunen finns enskilda brunnar som på grund av bergrunden har vatten med förhöjd radonhalt.

Spillvatten

Kommunen ansvarar för det allmänna avlopps-nätet. Kommunen är medlem i kommunalförbundet Käppalaförbundet och avloppsvattnet renas vid Käppala reningsverk på Lidingö. För att minimera miljöpåverkan jobbar kommunen kontinuerligt med att minska bräddning av spillvatten och att minska mängden tillskottsvatten som leds vidare till Käppalaverket.

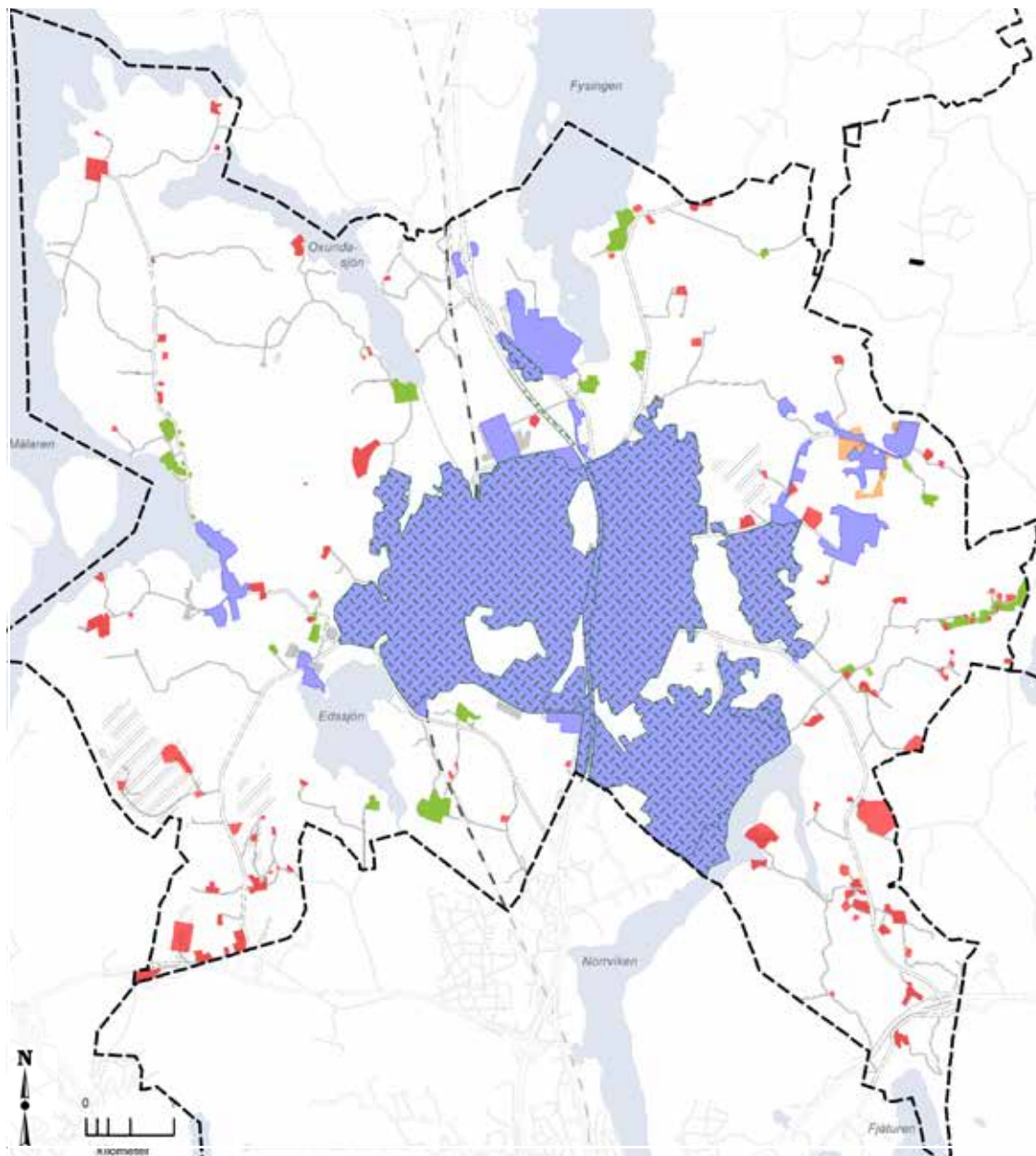
Ett antal större områden utanför verksamhetsområdet för VA har genom avtal anslutits till den kommunala anläggningen för spillvatten.

Cirka 200 enskilda avlopp finns i kommunens glesbyggda delar. För närvarande utför miljökontoret tillsyn på samtliga anläggningar. Vissa anläggningar behöver åtgärdas. Även när anläggningarna uppfyller Naturvårdsverkets krav på rening, innebär enskilda avlopp ett näringstillskott som belastar miljön.

Dagvatten

Merparten av dagvattnet från befintlig bebyggelse i Väsby går i ledningar och diken till närbelägen sjö eller vattendrag. Ett flertal dagvattendammar finns för att både rena och fördröja dagvattnet. I vissa delar av kommunen leds dagvattnet till anläggningar för infiltration i marken. Infiltration av orenat dagvatten inom kommunens skyddsområde för vattentäkt, innebär en risk för förorening av grundvattnet. För nyare bebyggelse har kommunen ställt krav på dagvattenhanteringen både för att förhindra utsläpp av föroreningar och för att förhindra risk för översvämningar vid skyfall.

En gemensam dagvattenpolicy, beslutad i kommunfullmäktige år 2001 förnyad 2016, finns för kommunerna i Oxunda vattensamverkan. Policyns riktlinjer syftar till att minska riskerna för negativ påverkan av dagvattnet. Policyn anger även att dagvatten ska ses som en resurs i bebyggelsemiljön. Kommunen arbetar aktivt enligt policyn.

Kommunalt VA-verksamhetsområde

- VA-verksamhetsområde, dagvatten
- VA-verksamhetsområde, vatten och spillvatten
- Enskilda avlopp inom VA-verksamhetsområde, vatten och spillvatten
- Enskilda avlopp
- Områden utanför verksamhetsområde anslutna via avtal

Avfall

Kommunen ansvarar för insamling, transport och behandling av hushållsavfall och därmed jämförligt avfall, latrin, slam och fett samt hushållens farliga avfall. Verksamheten är taxefinansierad. Upplands Väsby kommun tillämpar miljöstyrande avfallstaxa. Upplands Väsbyrens renhållningsordning består av avfallsföreskrifter och en avfallsplan som sträcker sig till 2020. Avfallsplanen omfattar alla typer av avfall och är gemensam för Upplands Väsby och de andra åtta SÖRAB-kommunerna. Avfallsplanens övergripande mål är att: År 2020 ska avfallshanteringen i SÖRAB-kommunerna vara en del av ett hållbart samhälle där människan står i centrum. Avfallshanteringen ska ske med bästa möjliga resursutnyttjande och minsta möjliga miljöpåverkan. Det avfall som uppkommer ska vara en resurs och inte ett miljöproblem.

Anläggningar

I Smedby har SÖRAB en välbesökt återvinningscentral där hushållen kan lämna sorterat grovavfall, trädgårdsavfall och farligt avfall utan extra kostnad samt en omlastningsstation för hushållsavfall från flera kommuner. Återvinningscentralen har ett centralt läge. Mot en avgift kan även företag lämna mindre kvantiteter sorterat avfall på anläggningen.

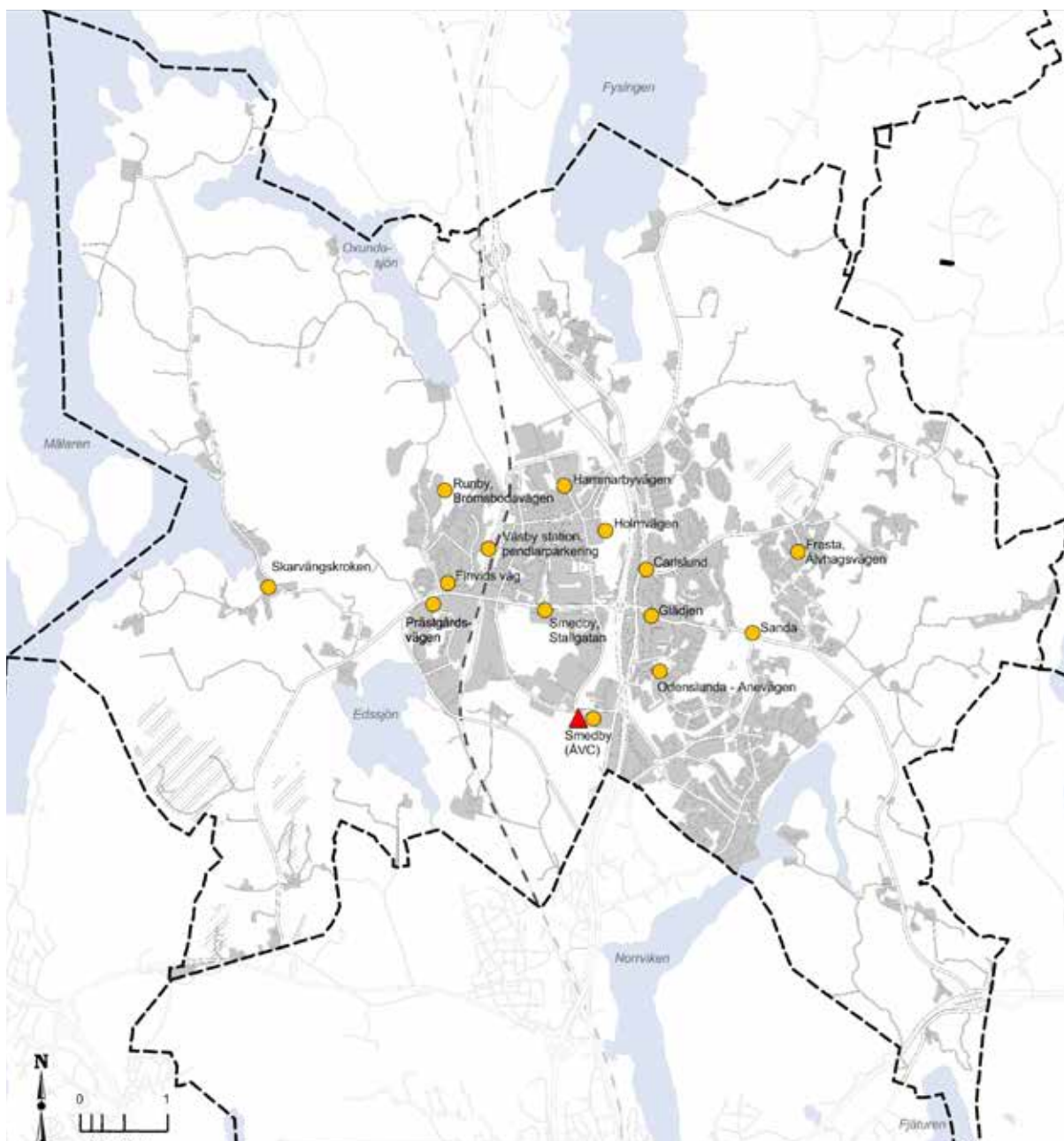
Avfall med producentansvar

För förpackningar, tidnings- och returpapper gäller producentansvar, vilket innebär att de som producerar en vara också ansvarar för och bekostar insamling och omhändertagande. Kommunens roll är att medverka till att föreslå mark för placering av stationer för sådan insamling. I kommunen finns idag 15 återvinningsstationer för förpackningar av glas (ofärgat och färgat), plast (hård och mjuk), papper och metall samt tidningar. Kommunen bevakar vid detaljplaneringen att det finns utrymme för återvinningsstationer. Nybyggda flerbostadshus har ofta hämtning från egna återvinningsutrymmen.

Deponier

I kommunen finns fyra avslutade eller pågående deponier. För Edstippen och Brunnby/Nibble pågår arbete med sluttäckning. Gamla Vällstatippen är sluttäckt och fungerar idag som upplagsområde. Nya Vällstatippen används som deponi för rena schaktmassor samt återvinning. SÖRAB har låtit göra en riskklassning av deponierna. Brunnby/Nibble och Edstippen har riskklass 3 (måttlig risk) och Vällstatipparna har riskklass 4 (liten risk).

Avfall

- ▲ Återvinningscentral/omlastningsstation
- Återvinningsstation

Energi

I tätorten finns ett utbyggt fjärrvärmenät väster om E4:an. På östra sidan är Carlsundsområdet och Bredden anslutet medan övriga östra delar saknar fjärrvärme, här sker uppvärmning främst genom direktverkande el. Fjärrvärmen levereras från kraftvärmeverket Brista som ligger i Sigtuna kommun. Verket består av Brista 1 som drivs av i huvudsak bibränsle och Brista 2 som drivs av utsorterat brännbart avfall. Vilundaverket är en spetslast- och reservanläggning för fjärrvärme i det sammankopplade Nordvästra fjärrvärmenätet. Verket eldas med bibränsle och olja. Vid Vilundaverket vid Smedbyvägen finns även en värmepump som hämtar sitt vatten från Mälaren i Harvaviken både som värmekälla och köldbärare. Andra köldbärare som används är returvatten från värmepumpar och uteluft. Fjärrkyla levereras från Vilundaverket och finns i ett stråk utmed Smedbyvägen och ner till Bredden. År 2014 fanns omkring 30 oljeeldade panncentraler vid några företag i kommunen och ungefär lika många fanns samma år kvar i den äldre villabebyggelsen i Runby, Vatthagen och Odenslunda. Många villor har installerat bergvärme- och luftvärmepumpar. Ett mindre antal har installerat vedeldad panna med ackumulatortank eller pelletspanna. Enbostadshusen från 1960–1980-talen har i stor utsträckning uppvärmning med direktverkande el. Många av dessa bostäder, som ligger i tätbebyggda grupphusområdena, har installerat någon form av braskamin. Sedan 2005 rekommenderar kommunens miljönämnd att vedeldad kamin bara ska användas för trivseledning.

Kommunens *Energi- och klimatstrategi*, senast beslutad 2016, omfattar både kommunen som organisation och kommunen som geografiskt område. Arbetet pågår med att ta fram en energiplan som ska ersätta strategin. Kommunen arbetar för en minskad energianvändning, inom det geografiska området samt genom nätverk för hela Stockholmsregionen. I samarbete mellan 27 kommuner i Stockholmsregionen bedrivs Energi- och klimatrådgivning som syftar till att ge hushåll, fastighetsägare och företag information som bidrar till effektiv och hållbar användning av energi med tyngdpunkt på minskad elanvändning. Bland annat har en solkarta tagits fram där solpotentialen visas på befintliga tak i Upplands Väsby samt andra kommuner i Stockholms län, detta för att underlätta för microproduktion som är en viktig del i omställningen till ett mer förnybart energisystem. För företagen i kommunen finns även Klimatavtal Väsby, där de som tecknar avtalet ska kartlägga och sedan minska sin energianvändning. Inom ramen för poängsystemet för projektet Fyrklövern finns möjlighet för byggherrarna att få poäng för innovativa energilösningar.

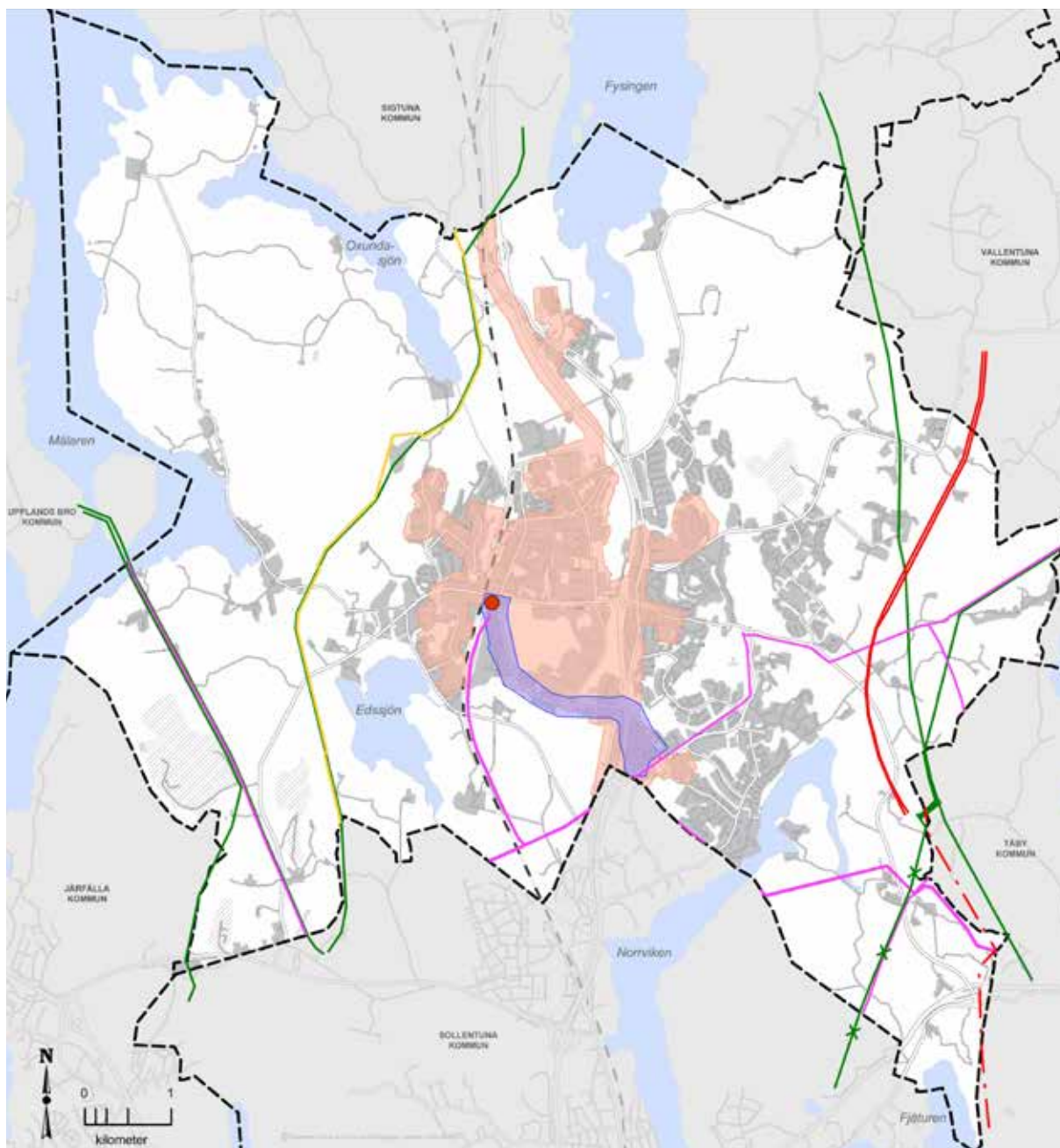
Flera regionala kraftledningar sträcker sig genom Upplands Väsby. Ombyggnad av ledningssystemet kommer att ske för att ge en säkrare elförsörjning i regionen. En ny kraftledning, Citylink, planeras i kommunens östra del. Förstudier pågår för förändringar av systemet i kommunens västra del. Läs mer under avsnitt Riksintressen.

IT, bredband

Upplands Väsby har idag en grundläggande IT-infrastruktur som sammanbinder flertalet av kommunens områden. Kommunen uppfyller det nationella målet att 90 procent av hushållen ska ha tillgång till bredband med minst 100 Mbit/s.

Mobiltelefonnätet

Vid den senaste stora utbyggnaden av mobiltelefonnätet till 3G, placerades sändarna både på befintliga byggnader och i särskilda master. Kommande teknikutveckling får visa var ytterligare sändare kan placeras.

Energi

	Fjärrvärme		Svenska kraftnät, kraftledning 400 kV
	Fjärrkyla		Svenska kraftnät, kraftledning planerad 400 kV (del av CityLink)
	Vilundaverket		Svenska kraftnät, kraftledning 220 kV
	Vattenfall, kraftledning		Svenska kraftnät, kraftledning 220 kV kan komma att rivas
	Trafikverket, kraftledning		

Risk, klimat och hälsa

Risker i ett förändrat klimat

Kommunen har 2014 tagit fram en klimat- och sårbarhetsutredning. Skyfall och översvämningar, värmeböljor samt ras och skred har identifierats som de största riskområdena för kommunen.

Kartläggningar visar vilka områden som riskerar att översvämmas i samband med skyfall eller långvarigt regn. Stora delar av Väsbyån, Edsån och Edssjöns stränder riskerar att översvämmas. Instängda områden finns även utmed E4:an. Situationen vid Väsbyån och E4:an kan bli extra besvärlig på grund av att områdena är bebyggda, mycket mark är hårdgjord och att risk finns för påverkan på järnväg/ motorväg och andra samhällsviktiga funktioner. Kommande reglering av Slussen förväntas minska översvämningsriskerna för Mälaren.

Farligt gods

Länsstyrelsen beslutar om vilka vägar som är rekommenderade för farligt gods. Det primära vägnätet bildar stommen i det rekommenderade vägnätet. Det sekundära vägnätet är avsett för transporter mellan det primära vägnätet och lokal leverantör eller mottagare. De primära transportvägarna för farligt gods i Väsby utgörs av E4:an, väg 267 Rotebroleden och väg 265 Norrortsleden. De sekundära transportvägarna för farligt gods är väg 268 Vallentunavägen, del av väg 859 Stockholmsvägen (delen Vallentunavägen – Åsvägen) samt del av Sandavägen (delen Glädjens trafikplats – Vatthagsvägen). Farligt gods går även på Ostkustbanan genom kommunen. Vid planering längs med vägar för farligt gods används länsstyrelsens *Riktlinjer för planläggning intill vägar och järnvägar där det transporteras farligt gods* som underlag.

Skyddsåtgärder vid verksamheter

I kommunen finns en verksamhet som är klassad som Seveso-anläggning. Seveso-anläggning innebär att verksamheten kan innebära särskilda risker för människor i händelse av olycka. Skyddsavstånd krävs vid nybyggnad av bostäder, skolor med mera i närområdet.

Riskhänsyn krävs vid planering av nya bostäder med mera utmed väg och järnväg. Hänsyn krävs med avseende på buller och luftkvalitet, risk vid brand, tågurspårning och olyckor med farligt gods. Det gäller skydd av människor i omgivningen, resenärer och miljön. Planering av bebyggelse intill motor- eller järnväg sker genomgående i dialog med Trafikverket.

Utöver Trafikverkets rekommendationer tillämpas sedan 2015 länsstyrelsens beslut om utökat byggnadsfritt avstånd enligt § 47 väglagen (1971:948) inom 50 meter från vägområdet på E4:an och inom ett avstånd av 30 meter från vägområdet på väg 267 Stäketleden/Rotebroleden och väg 268 Vallentunavägen.

Föroreningar i mark och vatten

I kommunen finns cirka 300 områden med misstänkt förorenad mark. Vid ny exploatering av tidigare ianspråktagen mark är frågan om eventuella markföroreningar alltid aktuell. En del områden med misstänkta markföroreningar är redan bebyggda med exempelvis bostäder. Det gäller bland annat de handelsträdgårdar som tidigare fanns framförallt i Bollstanäs. Vid ändrad markanvändning görs, vid behov, en miljöteknisk markundersökning. Denna ger underlag för beslut om eventuella saneringsåtgärder.

PCB har påträffats i stora mängder både i sediment i Oxundasjön och i mark inom kvarteret Messingen. Utredningar har visat att föroreningen härstammar från tidigare verksamhet inom kvarteret Messingen. Sanering av förorenade massor har utförts inom vissa delar av kvarteret Messingen, men vidare undersökningar och utredningar krävs för att fastställa spridning och vilka åtgärder som krävs i Oxundasjön.

Magnetfält

Runt kraftledningar, transformatorstationer och elledningar uppstår bland annat magnetfält. Järnvägen ger upphov till magnetfält i omgivningen när tåg passerar.

Ansvariga statliga myndigheter har tidigare och senast 2009 lämnat gemensamma rekommendationer för magnetfält och samhällsplanering:

- Sträva efter att utforma eller placera nya kraftledningar och andra elektriska anläggningar så att exponering av magnetfält begränsas.
- Undvik att placera nya bostäder, skolor och förskolor nära elanläggningar som ger förhöjda magnetfält.
- Sträva efter att begränsa fält som starkt avviker från vad som kan anses normalt i hem, skolor, förskolor respektive aktuella arbetsmiljöer.

Upplands Väsby kommun hade i översiktsplan 2005 angivit planeringsmålet 0,2 μT för nya bostäder och andra lokaler där människor stadigvarande vistas samt vid placering av transformatorstationer och nybyggnad och omprövning av koncession för kraftledningar.

Beredskapshänsyn

Kommunen bedriver enligt lagkrav ett säkerhetsarbete som består av flera delar. Beredskapshänsyn i samhällsplanering är det förebyggande arbetet som syftar till att minska sårbarheten i infrastruktur för att förhindra att det inträffar extraordinära händelser. I händelse av en större olycka eller annat akut läge i Upplands Väsby har kommunen ett ansvar för att samordna olika aktörers arbete i en krisledning. För detta finns en särskild organisation. Som underlag till åtgärder och beredskap genomför kommunen regelbundet en risk- och sårbarhetsanalys. I senaste analysen, 2015, konstaterades att kommunens största sårbarheter ligger inom områdena teknisk infrastruktur, ordning och säkerhet samt geografi. Fem risker som bedömdes som störst i termer av sannolikhet att de inträffar och av storlek och omfattning när de väl inträffar, valdes ut: strömavbrott, ökad tillgång till narkotika, social oro, avbrott i vattenförsörjning och översvämning kring åarna.

Luft

Utmed E4:an och i vägens närhet överskrids enligt beräkningar miljökvalitetsnormen (MKN) för partiklar PM10. Beräkningar visar att MKN för andra ämnen inte överskrids i bebyggda

områden i kommunen, men att miljömål överskrids. Luftföroreningar från biltrafik kan stanna kvar i gaturum som omges av höga hus och som har omfattande trafik. Luftkvaliteten på Centralvägen är bland annat påverkad av trafiken så att miljömål för partiklar överskrids och halterna ligger relativt nära MKN. Vid planläggning som innebär byggande av stadsgator, görs alltid en luftkvalitetsberäkning.

Omfattande användning av vedeldade kaminer påverkar luftkvaliteten i tätbebyggda grupphusområden. MKN bedöms inte överskridas, men störningar kan ändå uppstå. Sedan 2005 rekommenderar kommunens miljönämnd att vedeldad kamin bara ska användas för trivseledning. Kommunen är medlem i Östra Sveriges luftvårdsförbund. Förbundet bedriver bland annat miljöövervakning genom mätningar och beräkningar.

Radon

Stora delar av kommunens bebyggelse ligger på mark som innehåller höga halter markradon. Radongas kan även komma från byggnadsmaterialet blå lättbetong. Radonmätning i bostäder har pågått i kommunen sedan början 1980-talet. Cirka 30 procent av småhusen har vid förstagångsmätningen haft halter som ligger över riktvärdet. Mätningar i flerbostadshus har också visat förhöjda halter. Radon förekommer även i dricksvatten från djupborrade enskilda brunnar utanför tätorten. Alla förskolor, skolor och gruppboende i kommunen har undersökts på radon och vid behov åtgärdats.

Buller

Samhällsbullret i Upplands Väsby kommer främst från väg-, tåg- och flygtrafik, men bidrag som höjer bakgrundsnivån kommer också från till exempel fläktinstallationer. Miljöstörande verksamhet som avger buller finns i form av motocrossbana, skjutbanor och bergtäkt. Buller från Kungsängens skjutfält påverkar Runsahalvön.

Vägtrafikbullret kommer i stor utsträckning från E4:an och andra stora vägar, men även den lokala trafiken inom kommunen kan ge upphov till störningar. Det långväga ljudet från E4:an påverkar stora delar av kommunen som ett bullerregn. En

kartläggning över bullersituationen i kommunen är framtagen och kan ligga till grund för en åtgärdsplan.

Tågbullret från ostkustbanan har efter hand ökat genom ökad trafikmängd och hastighet. Sträckan är nu en av Sveriges mest trafikerade sträckor. Trots bullerskärmar är ljudnivån utomhus nära järnvägen mycket hög. Järnvägen ligger i en dalgång. Det gör att ljudet sprids lång väg till högre belägna bostäder. Bullret från flygtrafiken till och från Arlanda flygplats

är påtagligt i stora delar av kommunen och har ökat sedan flygplatsens tredje bana togs i drift. Vid den nya miljöprövningen av flygplatsen beslutade mark- och miljööverdomstolen att när så är möjligt, utan att det påverkar flygplatsens kapacitet och med hänsyn tagen till regelverk för flygtrafiktjänsten, flygsäkerhet och väderleksförhållanden ska inflygningsprocedurer genomföras som undviker Upplands Väsby tätort.

Riksintressen

Områden som har sådana speciella värden eller förutsättningar att de bedömts vara betydelsefulla för landet i stort kan klassas som område av riksintresse enligt miljöbalken (MB). Syftet med att peka ut ett riksintresse är att säkerställa en användning eller att bevara något för framtiden. Enligt plan- och bygglagen (PBL) ska det framgå av översiktsplanen hur kommunen avser att tillgodose de riksintressen som staten redovisar. Översiktsplanens övergripande inriktning, som fokuserar det mesta av kommunens utveckling till de centrala delarna, medför att flera av riksintressena inte berörs. Riksintressen som berör föreslagna utvecklingsområden, redovisas i respektive områdesbeskrivning. Exakt hur utvecklingen ska ske för att inte påtagligt skada ett riksintresse studeras i efterföljande planering.

Kulturmiljövård

I Upplands Väsby finns tre områden av riksintresse för kulturmiljövården enligt beslut av Riksantikvarieämbetet: Dessa är herrgårdslandskapet i Runsa och herrgårdslandskapet i Antuna. Dessutom ingår del av Skålhamravägen – Hammarby och del av Skålhamravägen – Östra Fresta.

Naturvård

Upplands Väsby kommun saknar område av riksintresse för naturvården enligt 3 kap. 6 § MB.

Natura 2000

I Upplands Väsby finns två Natura 2000 områden: Torsåkers almlund och Vallensjö. De är av riksintresse enligt 4 kap. 1 § MB samt omfattas av områdesskydd enligt 7 kap. 27 § MB. Natura 2000 är EU:s nätverk av värdefulla områden som varje land utser och åtar sig att bevara.

Vattenförsörjning

Stockholmsåsen i Upplands Väsby är riksintresse för vattenförsörjning enligt 3 kapitlet 8 § MB. Områdets utbredning saknas i kartan på sid 114.

Friluftsliv

Inom Upplands Väsby finns inga riksintressen för friluftsliv enligt 3 kap. 6 § MB. Sedan maj 2017 finns ett riksintresse för friluftslivet i Rösjön-Vallentunasjön-Rönninge by som angränsar till kommunen.

Geografiska bestämmelser – Mälaren

Mälaren med öar och strandområden är i sin helhet av riksintresse enligt 4 kap. 2 § MB på grund av sina natur- och kulturvärden samt för turismen och friluftslivet.

Yrkesfiske

Hela Mälaren är avsatt som riksintresse för yrkesfisket enligt 3 kap. 5 § MB.

Vägar

E4:an, väg 267 Rotebroleden och väg 265 Norrortsleden utgör riksintressen enligt 3 kap. 8 § MB.

Järnväg

Ostkustbanan, mellan Stockholm och Sundsvall, är av riksintresse enligt 3 kap. 8 § MB och innefattar en utbyggnad av järnvägen med ytterligare två spår. Riksintresset omfattar järnvägsnätet, stationen, spårområdet samt markanspråk och influensområde för hälso- och säkerhetsfrågor.

Luftfart – Arlanda flygplats

Arlanda flygplats utgör ett riksintresse enligt 3 kap. 8 § MB. År 2008 preciserades riksintresset avseende reservat för en fjärde start- och landningsbana med alternativa lägen samt influensområde för beräknat flygbuller. Avgränsningen anger områden som idag eller i framtiden kan komma att påverkas av två olika nivåer av bullerstörning. Den högre störningsnivån, ekvivalent ljudnivå på 55 dBA FBN, och den lägre nivån, fler än tre bullerhändelser över 70 dBA per årsmedeldygn. FBN står för flygbullernivå som är ett medelvärde för flygbuller över ett dygn där hänsyn har tagits till störningsrisk för olika tider på dygnet. En kvällshändelse motsvarar tre daghändelser och en natthändelse motsvarar tio

daghändelser. Trafikverket har inlett en översyn av riksintressesavgränsningen för Arlanda, vilket kan antas leda till förändringar av nu gällande influensområde. Tidplanen för detta arbete är oklar. Inom kommunen finns en så kallad NRL-linje. Linjen är beslutad av regeringen år 1991 enligt naturresurslagen för att skydda bebyggelse från flygbuller överstigande FBN 55 dBA.

Samråd generellt ske med Swedavia och Luftfartsverket i ärenden som avser byggnader och andra objekt som är högre än 20 meter ovan mark.

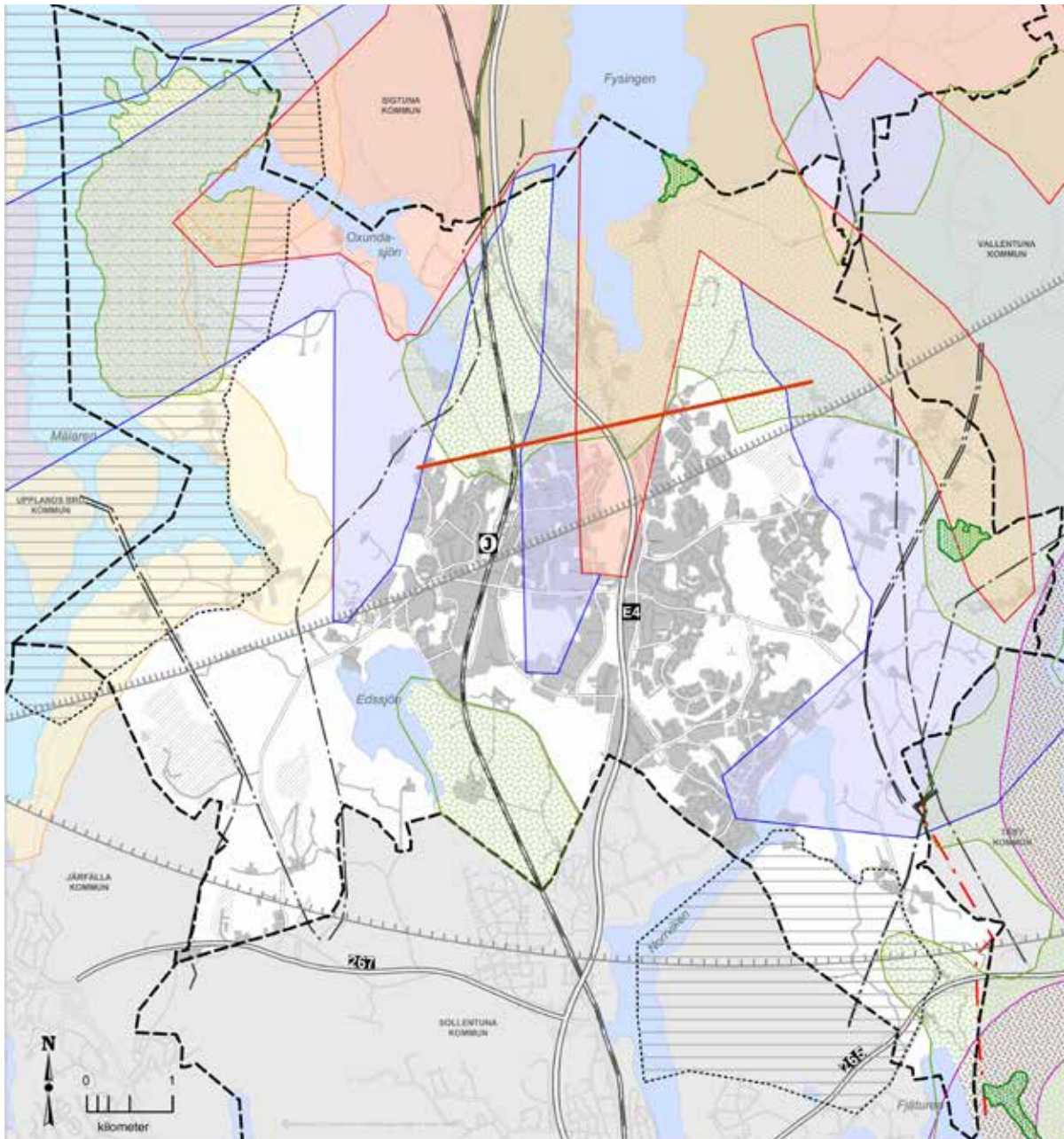
Totalförsvaret

Två områden är av riksintresse enligt MB 3 kap. 9 §. Kungsängens övnings- och skjutfält i Upplands-Bro kommun berör den västra delen av Runsahalvön avseende säkerhetsaspekter och buller. Lov och planärenden inom influensområdet ska i ett tidigt skede samrådaskas med Försvarmakten. Över Törnaskogen finns ett riksintresse för totalförsvaret som innebär att åtgärder inom området ska ske i samråd med Försvarmakten. Väderradarstation vid Arlanda flygplats och övningsområdet för Uppsala flygplats och dess influensområden är av riksintresse för

totalförsvaret. Samråd ska generellt ske med Försvarmakten i ärenden som avser byggnader och andra objekt som är högre än 20 meter ovan mark utanför sammanhållen bebyggelse och högre än 45 meter inom sammanhållen bebyggelse.

Energidistribution – Kraftledningar

Det går kraftledningar som är av riksintresse enligt 3 kap. 8 § MB genom Upplands Väsby. Stamnätet för elförsörjning är uppbyggt av ledningar och transformatorstationer med 400 kV och 220 kV ledningar/kablar vilka är av riksintresse för kommunikationer enligt 3 kap 8 § MB. Även Hagby transformatorstation ingår i distributionsnätet och ingår i riksintresset. Samråd skall hållas med svenska kraftnät vad gäller åtgärder som planeras inom 250 meter från stamnätsledningar.

Det material som tillhandahålls av länsstyrelsen över flygplatsens influensområde är dessvärre felritat. Den röda gränsen för 55 dBA FNB ska ligga centriskt över det blå fältet.

Riksintressen

	Kulturmiljövård		Flygbuller max. 70 dBA		NRL-linje, Arlanda
	Natura 2000		Flygbuller max. 55 dBA FBN		Väg
	Yrkesfiske sjöar		Försvarsmakten (FM)		Järnväg
	Friluftsliv - planerat område		FM influensområde luftrum		Kraftledning
	Mälaren med öar och strandområde - gräns ej fastställd		FM influensområde väderradar		Planerad kraftledning (CityLink)

Regionala och mellankommunala intressen

Regional planering

Stockholms läns landsting antog 2010 en regional utvecklingsplan för Stockholmsregionen (RUFSS). Regionplanen utgörs av vision, mål, strategier, planeringsmål och åtaganden. Visionen i RUFSS 2010 är att Stockholmsregionen ska bli Europas mest attraktiva storstadsregion. Visionen är tänkt att markera riktningen för det samlade planerings- och utvecklingsarbetet i regionen de kommande 40 åren, alltså fram till 2050. Underordnat visionen finns fyra mål som lyder: en öppen och tillgänglig region, en ledande tillväxtregion, en region med god livsmiljö och en resurseffektiv region. Målen är tänkta att visa vägen för hur visionen ska kunna uppnås. Hur målen ska nås anges i sex strategier som efterföljs av ett antal planeringsmål vilka är tänkta att vara konkretiseringar av strategierna. Planeringsmålen har ett kortare tidsperspektiv på 20 år. Slutligen anger åtagandena vad som ska göras för att uppnå planeringsmålen. Regionplanen arbetar med tre olika tidsperspektiv för de olika strategierna, målen och åtagandena. Arbetet pågår under 2017 med en ny regionplan, vid namn RUFSS 2050.

En regionplan ska enligt 7 kap. 6 § PBL vara vägledande för beslut om översiktsplaner, detaljplaner och områdesbestämmelser. Regionplanen ska ange grunddragen för användningen av mark- och vattenområden och riktlinjer för lokalisering av bebyggelse och byggnadsverk, om det har betydelse för regionen. Den ger möjlighet för kommunerna att se sin planering i ett regionalt sammanhang och i en storstadsregion är de regionala förutsättningarna av avgörande betydelse för den kommunala planeringen.

Mellankommunal samverkan

Förutom samverkan på den regionala nivån, som omfattar hela Stockholms län, finns även ett antal samarbeten där Upplands Väsby deltar i arbetet kring gemensamma frågor.

Upplands Väsby ingår i kommunalförbunden Norrvatten, Brandkåren Attunda, Käppala-förbundet och SÖRAB.

Kommunen ingår också i Östra Sveriges Luftvårdsförbund. En medlemsorganisation för kommuner, landsting, statliga myndigheter, företag samt ideella föreningar och organisationer i Gävleborgs, Stockholms, Uppsala och Södermanlands län.

Det finns ett antal mellankommunala samverkansgrupper som hanterar olika frågor som korsar kommungränserna. Frågorna är av den karaktären att de gynnas av att hanteras genom ett samarbete. Det kan till exempel handla om ett vattendrag eller rekreationsstråk som löper genom flera kommuner. Oxunda vattensamverkan är en mellankommunal samverkan inom Oxundaåns avrinningsområde och Kilsamverkan för Angarnkilen, Bogesundskilen och Rösjökilen arbetar med att värna och utveckla de gröna kilarnas värden. Norra Stockholmsåsens grundvattenråd är en sammanslutning av kommunerna Upplands Väsby, Sigtuna, Sollentuna och Solna samt Norrvatten vars syfte är att uppnå och bibehålla god kvalitet och kvantitet på grundvattnet. I samarbete mellan 27 kommuner i Stockholmsregionen bedrivs Energi- och klimatrådgivning som syftar till att ge hushåll, fastighetsägare och företag information som bidrar till effektiv och hållbar användning av energi med tyngdpunkt på minskad elanvändning.

Upplands Väsby, Sigtuna, Vallentuna och Knivsta kommuner samt AB Swedavia Arlanda flygplats har sedan 2008 en samverkan inom projektet Arlandaregionen. En delregional utvecklingsplan för Arlandaregionen har utarbetats. Kommunfullmäktige har i maj 2016 beslutat att anta utvecklingsplanen.

ABC-samverkan är ett samarbete som omfattar Stockholms läns landsting, Uppsala läns landsting samt alla kommuner i stråket mellan Uppsala och

Stockholm. Projektet berör i första hand trafikplanering, Arlanda och stråkplanering. Sollentuna och Upplands Väsby arbetar med att skapa en gemensam framtidsvision för en hållbar, sammanhängande och attraktiv stadsdel i Älvsundadalen och Rotebro. Upplands Väsby och Sollentuna kommuner har regelbundet samarbete avseende gemensamma planeringsfrågor.

Pågående planarbeten i kommunens närområde
Upplands Väsby utveckling kan också påverkas av sådant som andra kommuner bygger, särskilt om det ligger vid eller i närheten av kommungränsen. Nedan redovisas ett antal av de planprojekt som pågår i omkringsliggande kommuner sorterade efter den aktör som ansvarar för projektet.

Sollentuna kommun

I Väsjöområdet planeras för cirka 3000 nya bostäder i form av villor, stadsradhus och flerbostadshus. Områdets norra delar kommer att utgöras av Norrsätra verksamhetsområde. En uttalad ambition med planen för verksamhetsområdet är att de ekologiska spridningssambanden vid befintlig vägport under Norrortsleden ska säkerställas. Sollentuna har tagit fram en vision för Rotebro som visar en stadsdel med 12 000 nya invånare och nya verksamhetsytor, en strandpark utmed Norrviken och en bro till Törnskogens naturreservat.

I Sollentuna pågår utbyggnad av Kappetorps verksamhetsområde, som är beläget precis vid gränsen till Upplands Väsby. I Sollentuna pågår även framtagandet av en ny översiktsplan, som beräknas antas under 2018.

Järfälla kommun

Järfälla kommun har tagit fram en plan för Stäkets verksamhetsområde intill E18 och Rotebroleden. Verksamhetsområdet planeras som ett grönt naturintegrerat område för i första hand större och skrymmande verksamheter som inte är lämpliga i en stadsmiljö. En ny trafikplats kommer att skapa en tillfart till området och samtidigt ge en passage för fotgängare och cyklister.

Sigtuna kommun

Sigtuna kommun arbetar med en utbyggnad i Västra Rosersberg. Området ska användas för bostäder, industri, lager, handel och kontor på idag oexploaterad mark. Arbetet är en del av en större etablering av verksamheter i Rosersbergsområdet.

Täby kommun

Täby kommun arbetar med att anlägga en ny kraftvärmeanläggning för produktion av fjärrvärme och el inom Hagbyområdet. SÖRAB hanterar i dagsläget olika typer av avfall intill det aktuella planområdet, och utvecklingen av en kraftvärmeanläggning medför samordningsvinster med den befintliga verksamheten.

Vallentuna kommun

I Vallentuna pågår framtagandet av en ny översiktsplan, som beräknas antas under 2018.

Trafikverket

Trafikverket kommer att bygga om väg 267 mellan trafikplatserna Stäket och Rotebro. Planskilda korsningar och en separat gång- och cykelväg anläggs och vägen breddas till två körfält i vardera riktning. Arbetet påbörjades under 2016.

Gällande planer

Översiktsplan

Gällande översiktsplan för Upplands Väsby, Framtidens Upplands Väsby, antogs av kommunfullmäktige i december 2005. En prövning av gällande översiktsplans aktualitet gjordes 2010 då fullmäktige uttalade att kommunplanen/översiktsplanen i huvudsak var aktuell men att arbetet med en ny kommunplan borde påbörjas under kommande mandatperiod.

Detaljplaner

Hela Upplands Väsby tätort är detaljplanelagd. Gällande planer finns att se på kommunens hemsida www.upplandsvasby.se. Kartorna på hemsidan hålls ständigt aktuella.

Områdesbestämmelser

Det finns idag två områden med områdesbestämmelser inom kommunen: Roparudden och Sättra Gård.

Områdesplaner

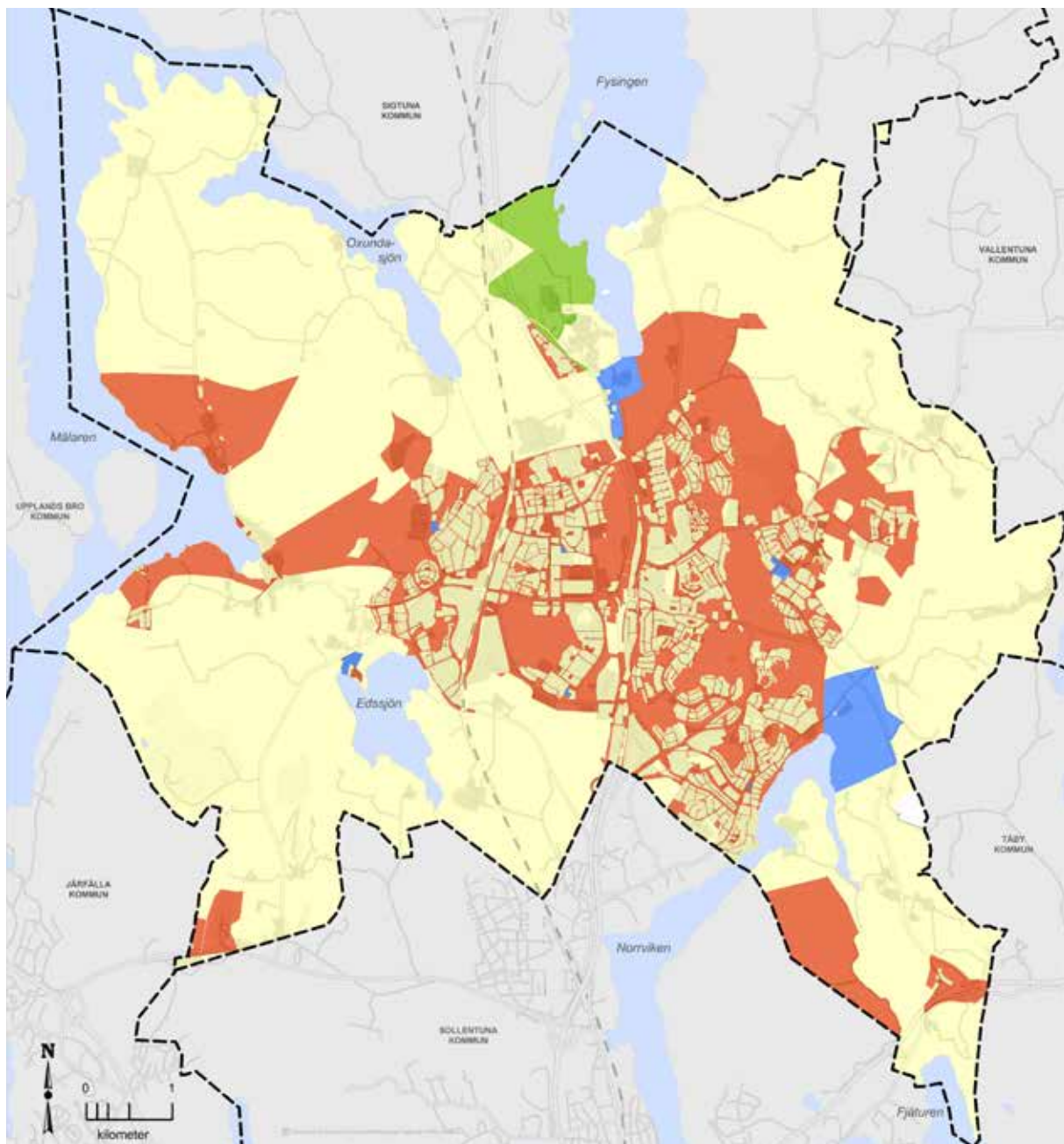
Det finns två områdesplaner i Upplands Väsby, Runby (800) och Alby (802). De vann laga kraft 1981-02-16 respektive 1986-09-08. Båda dessa planer är idag överspelade och bör upphävas.

§113-förordnanden

I äldre detaljplaner kan det förekomma så kallade §113-förordnanden. Markägaren har då utan ersättning upplåtit eller avstått obebyggd mark som i planen lagts ut som allmän plats. Det finns idag sex områden i kommunen som har gällande byggnadsplaner med ett sådant förordnande. Vid ändrad markanvändning inom dessa områden kan förordnandet behöva upphävas. 2015 infördes ändringar i plan- och bygglagen som innebär att alla §113-förordnanden kommer att upphävas vid årsskiftet 2018–2019.

Markägoförhållanden

Upplands Väsby kommuns totala yta är cirka 84 km². Av landytan är cirka hälften skog och cirka en femtedel utgörs av jordbruksmark. Resten är bebyggd mark eller allmän platsmark/parkmark/planlagd naturmark. Utöver kommunen, Väsbyhem, kyrkan och landstinget finns 10–15 större privata markägare. Kommunens markinnehav var år 2015 cirka 20 procent av den totala kommunytan.

Markägoförhållanden 2016

- Kommunen
- Kyrkan
- Landstinget
- Övrigt

Lagar och förordningar

Den kommunala fysiska planeringen regleras av ett stort antal olika lagar och förordningar. Plan- och bygglagen (PBL) och miljöbalken (MB) är de lagar som i störst utsträckning ligger till grund för planeringen men även ett antal sektorslagar innehåller bestämmelser som kan påverka den fysiska planeringen.

Plan- och bygglagen

I plan- och bygglagen finns bestämmelser om planläggning av mark och vatten och om byggande. Bestämmelserna i lagen syftar till att, med hänsyn till den enskilda människans frihet, främja en samhällsutveckling med jämlika och goda sociala levnadsförhållanden. Plan- och bygglagen reglerar bland annat den kommunala planeringen. Och slår fast hur processen ska se ut för framtagandet av exempelvis översiktsplaner och detaljplaner. I lagen finns det även bestämmelser om bygglov och byggnadstillsyn.

Miljöbalken

Miljöbalken är en lag vars främsta syfte är att främja en hållbar utveckling som leder till att kommande generationer tillförsäkras en god och hälsosam miljö. Miljöbalken bildar en övergripande lagstiftning som rör all miljöpåverkan. För att miljöbalkens mål ska kunna uppnås ska dess regler tillämpas så att

1. människors hälsa och miljön skyddas mot skador och olägenheter
2. värdefulla natur- och kulturmiljöer skyddas och vårdas
3. den biologiska mångfalden bevaras
4. mark, vatten och fysisk miljö i övrigt används så att en från ekologisk, social, kulturell och samhällsekonomisk synpunkt långsiktigt god hushållning tryggas
5. återanvändning och återvinning liksom annan hushållning med material, råvaror och energi främjas så att ett kretslopp uppnås.

Miljökvalitetsnormer

Miljökvalitetsnormerna är juridiskt bindande styrmedel som finns med i miljöbalken och utgår från EU:s ramdirektiv. Det finns miljökvalitetsnormer som rör luft, buller och vattenkvalitet. En miljökvalitetsnorm riktar sig till myndigheter och kommuner som ska se till att miljökvalitetsnormerna uppfylls, bland annat vid tillståndsprövning och tillsyn. Miljökvalitetsnormer ska även iaktas vid planering och planläggning.

Kulturmiljölagen

I kulturmiljölagen anges bestämmelser för skydd av viktiga delar av kulturarvet. Lagen innehåller bland annat bestämmelser om skydd av värdefulla byggnader, fornlämningar och kyrkliga kulturminnen.

Fornlämningar

Alla fornlämningar är skyddade enligt bestämmelser i kulturmiljölagen och får inte skadas. I lagen bestäms också vad som är en fornlämning och hur tillståndsprövningen går till. Den som på något sätt vill ändra en fornlämning måste ha länsstyrelsens tillstånd.

Byggnadsminnen

När en byggnad utnämnd till byggnadsminne fastställs skyddsbestämmelser som bland annat slår fast hur byggnaden ska vårdas och vilka eventuella ändringar som får göras. Länsstyrelsen är beslutande myndighet.

Kyrkliga kulturminnen

Kyrkor, kyrkliga inventarier och begravningsplatser ska vårdas och underhållas så att deras kulturhistoriska värde inte minskas. Alla ändringar kräver tillstånd från länsstyrelsen.

Kommunala styrdokument och underlag

I arbetet med samhällsbyggnad i Upplands Väsby kommun används ett stort antal styrdokument, planer och strategier. Nedan följer en lista på dokument som är viktiga komplement till översiktsplanen, vissa av dem har fungerat som underlag i arbetet med planen medan andra ännu är under framtagande. Dokumenten är sektorsspecifika fördjupningar där det går att finna mer information om många av de ämnesområden som behandlas i översiktsplanen. De flesta av dokumenten är beslutade i antingen kommunstyrelsen (KS) eller kommunfullmäktige (KF).

- *Dagvattenpolicy för Sigtuna, Sollentuna, Täby, Upplands Väsby, Vallentuna samt del av Järfälla*, KF 2016
- *Energi- och klimatstrategi*, KF 2011, uppdatering ska vara klar 1/1 2018
- *Folkhälsoprogram 2014-2017*, KF 2014
- *Vackrare motorväg - Gestaltungsprogram för E4:an i Upplands Väsby*, KS 2010
- *Handikappolitisk plan*, KF 2014
- *Handlingsplan till näringslivsstrategi 2016-2017*, KS 2016
- *Klimatavtal Väsby – uppdragsavtal mellan Upplands Väsby kommun och Väsby promotion 2017-2018*, 2017
- *Klimat- och sårbarhetsutredning för Upplands Väsby*, 2014
- *Kommunikationspolicy för Upplands Väsby kommun 2018-2020*, KF 2018
- *Kulturbeskrivning i Upplands Väsby*, 1988
- *Naturvårdsplan*, KSTFU 2014
- *Näringslivsstrategi Upplands Väsby 2016-2020*, KF 2016
- *Plan för avfallshantering i ett hållbart samhälle 2009 - 2020*, KF 2008
- *Policy för markanvisning*, KF 2016
- *Riktlinjer för bostadsförsörjning*, KF 2017
- *Riktlinjer för förskola och grundskola avseende lokaler och utemiljö*, KS 2017
- *Riktlinjer för markanvisningar och marköverlåtelseavtal*, KS 2016
- *Riktlinjer för planering och utformning av grupp- bostäder enligt LSS*, fastställd 2015, reviderad 2017
- *Samarbete skola-näringsliv – uppdragsavtal mellan Upplands Väsby kommun och Väsby promotion 2017- juni 2018*, 2017
- *Samverkansavtal mellan Upplands Väsby kommun och Väsby Promotion 2017- juni 2018*, 2017
- *Stadsmässighet – definition för Upplands Väsby kommun*, KF 2013 (ny under framtagande)
- *Strategi för god tillgång till bredband i Upplands Väsby kommun*, KS 2010
- *Lokalförsörjningsplan*, senaste utgåvan, KS
- *Trafikplan*, KF 2013
- *Trafikstrategi*, KF 2010 (ny under framtagande)
- *Utvecklingsplan för ekosystemtjänster*, KS 2016
- *Vattenplan*, information på KSMPU 2014
- *Verksamhetsområde för vatten, spillvatten, dagvatten-gata och dagvatten-fastighet i Upplands Väsby kommun*, KF 2016
- *Viltvårdplan för det kommunala markinnehavet i Upplands Väsby kommun*, KS 2014

Dokument under framtagande

- *Digital strategi*
- *Klimatanpassningsplan / Klimat- och sårbarhetsanalys*
- *Kulturmiljöstrategi*
- *Miljöpolicy*
- *VA-plan*

dc.ks@upplandsvasby.se

Översiktsplan för Upplands Väsby kommun, Väsby stad 2040 – Utställningsförslag

Upplands Väsby kommun har överlämnat ett förslag till översiktsplan i samband med utställning enligt 3 kap. 12 § plan- och bygglagen (2010:900), PBL. Länsstyrelsen har den 31 maj 2017 lämnat ett samrådsyttrande över planen. Av den nu redovisade samrådsredogörelsen framgår hur kommunen har beaktat Länsstyrelsens synpunkter.

Granskningsyttrandet ska enligt 3 kap. 20 § PBL redovisas tillsammans med översiktsplanen. Om länsstyrelsen inte har godtagit planen i viss del ska det anmärkas i den antagna planen.

En aktuell översiktsplan med tydliga ställningstaganden underlättar framtida detaljplanering, bygglovningsgivning och tillståndsprövning för bostadsbebyggelse i området och är därför ett verktyg för att nå målsättningar om ett ökat bostadsbyggande.

Länsstyrelsens uppdrag

I granskningsyttrandet ska länsstyrelsen kontrollera och yttra sig i enlighet med bestämmelserna i 3 kap. 16 § PBL.

I granskningsyttrandet redovisas synpunkter från Trafikverket Region Stockholm och Luftfartsverket gällande de frågor som Länsstyrelsen har att bevaka under utställningen. Se även bilagor med samtliga inkomna yttranden från statliga myndigheter.

Länsstyrelsens ställningstagande

Kommunen har i huvudsak hanterat de synpunkter som Länsstyrelsen förde fram under samrådet. Det återstår en del frågor som kommunen behöver hantera i efterföljande planering för att lämpligheten avseende markanvändningen ska kunna bedömas fullt ut. Därför kvarstår några av Länsstyrelsens framförda synpunkter från samrådet. Dessa innefattar sammanfattningsvis:

- Hur värdena för riksintresset för Mälarens öar och strandområden, kulturmiljövården och kommunikationer ska hanteras och tillgodoses i efterföljande planering.
- Länsstyrelsen bedömer att utifrån nu gällande precisering av riksintresset för Arlanda flygplats är bostadsbebyggelse inom influensområdet för buller olämplig.
- Länsstyrelsen anser att det inte framgår av översiktsplanen hur dess förslag medverkar till att miljö kvalitetsnormer för vatten (MKN) kan följas.

Datum
2018-03-08

Beteckning
401-53225-2017

- Länsstyrelsens framtagna Riktlinjer för farligt gods bör redovisas i översiktsplanen.
- Länsstyrelsen saknar ett ställningstagande för vilken säkerhetsnivå gällande översvänningsrisk som kommunen avser att tillämpa vid planering av ny bebyggelse.

Riksintressen

Kommunen har sedan samrådsförslaget förbättrat redovisningen av riksintressen i kommunen. I kapitlet om riksintressen framförs att beskrivningar av hur värdena tillgodoses redovisas under respektive bebyggelseområde. Länsstyrelsen bedömer att detta enbart delvis är genomfört. Att hänsyn ska tas är bra, men det saknas tydligare riktlinjer för delar av områdena avseende hur värdena kan tillgodoses i efterföljande planering. Detta gäller framförallt riksintressen för Mälarens öar och strandområden, kulturmiljövården och kommunikationer.

Riksintresse för Mälarens öar och strandområden enligt 4 kap. 1–2 §§ miljöbalken

Länsstyrelsen ser positivt på att kommunen har kompletterat skrivningarna om att utveckling av området Båtbyggartorp ska ta hänsyn till riksintresset för Mälarens öar och strandområden men saknar en tydligare redovisning av hur riksintressets värden ska tillgodoses. Detta kommer därmed bli en fråga som återstår i efterföljande planering. Detta kommer att följas upp av Länsstyrelsen i kommande hantering av planer och lov.

Riksintresse för kulturmiljövården enligt 3 kap. 6 § miljöbalken

Länsstyrelsen saknar ett tydligare förhållningssätt för hur bebyggelseutvecklingen inom föreslagna områden med tät och medeltät bebyggelse kan ske med hänsyn till det omgivande landskapet som är en del av uttrycket för riksintresset för kulturmiljövården gällande Skålhamravägen och Antuna. Länsstyrelsen vill även påminna om att en kraftig förtätning i områden i, eller i närheten av, dessa riksintressen kan innebära svårigheter eftersom det som definierar dessa riksintressen bland annat är fornlämningar och öppna landskap.

I avsnittet om riksintressen eller kulturmiljövård/kulturhistoria bör kommunen sammanfatta hur riksintressena tillgodoses, då det nu är svårt att överblicka med informationen utspridd i avsnittet för utvecklingsområden som i sin tur är sorterade efter stadsbyggnadsvisionerna.

Planen bör inkludera en upplysning om fornlämningars skydd och det bör anges att ingrepp är tillståndspliktiga.

Riksintresse för kommunikationer enligt 3 kap. 8 § miljöbalken

Luffart/Arlanda flygplats

En del av kommunens föreslagna områden för bostadsutveckling ligger inom influensområdet för buller från Arlanda. Det gäller Löwenströmska, Ekeby, Borgby och västra delen av Edsby. Det gör att utvecklingen i dessa områden är problematisk. Kommunen bedömer i utställningsförslaget till översiktsplanen att

Datum
2018-03-08

Beteckning
401-53225-2017

detta kan hanteras genom att till exempel placera bebyggelse i de områden som berörs i mindre omfattning samt att bulleranpassa bostäderna. Länsstyrelsen vidhåller sin synpunkt från samrådsyttrandet att utifrån dagens riksintresseprecisering och influensområden för buller är bostadsbebyggelse i dessa områden olämplig.

En ny riksintresseprecisering av Arlanda påbörjades 2017 och nya kartor över influensområdet för buller kommer att tas fram under 2018.

Skrivningen i översiktsplanen under riksintresse för luftfart- Arlanda flygplats behöver justeras då det står felaktigt om samrådskravet. Luftfartsverket har i sitt yttrande förtydligat att plikten att samråda med myndigheten vid planläggning och bygglovsprövning avser objekt som är högre än 20 meter från marknivån och som ligger inom en radie om 60 km från flygplats och handlar inte om bullerstörning. Motsvarande skyldighet finns också att samråda med Swedavia.

Väg/ E4 och väg 268

Kommunen tillgodoser riksintresset för väg E4. Det finns dock en del felaktigheter i beskrivningen av trafikåtgärder som rör E4an. Trafikverket utreder åtgärder för ökad framkomlighet och höjd trafiksäkerhet på väg 268 mellan E4 och Grana. Åtgärden har statlig finansiering i Länsplanen för regional transportinfrastruktur. Under våren 2017 beslutade Trafikverket om att alternativet korridor Befintlig väg, med tillhörande ny trafikplats Hammarby, ska ligga till grund för det fortsatta arbetet med vägplan för sträckan.

Kompletterande utredningar har sedan dess visat en mer komplicerad bild av en trafikplatslösningens effekter på framkomligheten på väg E4. Trafikverket ska tillsammans med kommunen utreda behovet och förutsättningarna trafikmässigt och fysiskt för en mer kapacitetsstark trafikplatslösning. Trafikverket har inte beslutat om trafikplats Hammarby ska anläggas. Kommunen hänvisar i planen till finansieringsavtal mellan Trafikverket, Vallentuna och Upplands Väsby som tecknades 2009 för upprustningen av väg 268. Trafikverket påpekar i sitt yttrande att detta avtal inte längre är giltigt. Se även Trafikverkets bifogade yttrande för utveckling av synpunkter.

Mellankommunal samordning

Järvakilen och Rösjökilan

Kommunen har sedan samrådet förbättrat skrivningarna angående hur de gröna kilarnas värden kan bevaras och hur eventuella verksamhetsområden ska ta hänsyn till dessa värden. Länsstyrelsen anser att de förhållningssätt för gröna kilar och värdekärnor som utställningsförslaget för RUFSS 2050 presenterar bör vara utgångspunkt för fortsatt arbete.

Miljö kvalitetsnormer för vatten

Länsstyrelsen ser positivt på att kommunen har en vattenplan som bland annat behandlar åtgärder för att uppfylla miljö kvalitetsnormer för vatten. Länsstyrelsen saknar dock en beskrivning av hur översiktsplanen ska förhålla sig till denna. I

Datum
2018-03-08

Beteckning
401-53225-2017

utställningsförslaget framgår det inte att sjöar och vattendrag kan vara vattenförekomster med klassificerande status och inneha gällande miljökvalitetsnormer. Det framgår inte heller hur MKN kan uppnås och vad som ska iakttas vid planering och planläggning. Länsstyrelsen kan därmed inte bedöma om förslaget innebär att MKN för vatten enligt 5 kap. Miljöbalken följs. Detta är bristfälligt och försvårar användningen av översiktsplanen i efterföljande planering.

Länsstyrelsen tycker att kommunen på ett genomgående och bra sätt i översiktsplanen beskrivit dagvattenhanteringsens betydelse för vattenkvalité och skydd mot översvänningsrisker. Den direkta kopplingen till hur detta gör att MKN kan följas saknas. I översiktsplanen bör detta resonemang utvecklas.

Hälsa och säkerhet samt risk för olyckor, översvämning eller erosion

Risker med transport av farligt gods

Länsstyrelsen är positiv till planeringsinriktningen om att ny bebyggelse ska anpassas till risker med farliga verksamheter och transport av farligt gods. Det beskrivs att det finns ett rekommenderat skyddsavstånd till bebyggelse längs med transportleder för farligt gods samt att riskhänsyn krävs vid planering av nya bostäder utmed väg och järnväg. Kommunen redovisar dock inte hur långt detta skyddsavstånd är eller hur riskhänsynen ska beaktas. Länsstyrelsen anser att översiktsplaneringen bör utgå från Länsstyrelsens skrift *Riktlinjer för planläggning intill vägar och järnvägar där det transporteras farligt gods*.

Klimatanpassning/Översvänningsrisk

En planeringsinriktning i översiktsplanen avser att vid all nybyggnation ska hänsyn tas till ett förändrat klimat med avseende på översvämning och skyfall, ökade temperaturer samt ras- och skredrisk. I utställningsförslaget beskrivs att översvänningsrisken ska beaktas vid ny bebyggelse men det saknas ett ställningstagande om vilken säkerhetsnivå som kommunen anser är lämplig att planera utifrån. Länsstyrelsen anser att detta behöver beskrivas i översiktsplanen, både avseende översvänningsrisken från vattendragen inom kommunen samt från Mälaren. Länsstyrelsen anser att ny sammanhållen bebyggelse och samhällsfunktioner av betydande vikt behöver placeras ovanför nivån för beräknat högsta flöde vid vattendragen och över +2,7 meter (RH2000) längs Mälarens stränder.

Vid Frestabäcken är det svåra grundläggningsförhållandena som den nya bebyggelsen behöver anpassas till. Inga andra områden har pekats ut inom kommunen med känsliga markförhållanden som särskilt måste beaktas och hanteras vid exploatering. Länsstyrelsen anser att kommunen behöver förtydliga hur de avser uppfylla planeringsinriktningen gällande ras- och skredrisk samt identifiera inom vilka utvecklingsområden som detta arbete är särskilt viktigt.

Datum
2018-03-08

Beteckning
401-53225-2017

Övrigt

Buller

Regeringen har beslutat om en ändring i förordningen om buller (2015:216). Ändringen, som trädde i kraft den 1 juli 2017, innehåller nya riktvärden för utomhusbuller från spår-, väg- och flygtrafik vid bostadsbyggnader.

Deltagande i beslutet

Beslut i detta ärende har fattats och godkänts digitalt av tillförordnad länsöverdirektör Åsa Ryding. I den slutliga handläggningen av ärendet har även deltagit samhällsbyggnadsdirektör Patrik Åhnberg, miljödirektör Göran Åström, tillförordnad landsbyggsdirektör Viveka Appeltofft, tillväxtdirektör Karina Uddén, tillförordnad förvaltningsdirektör Barbro Rohdin och översiktsplanerare Karin von Sydow, föredragande.

Bilagor:

1. Yttrande från Försvarmakten/ HK
2. Yttrande från Luftfartsverket
3. Yttrande från Sjöfartsverket
4. Yttrande från Skogsstyrelsen
5. Yttrande från Statens fastighetsverk
6. Yttrande från Trafikverket Region Stockholm

Sändlista:

Försvarmakten/HK
Luftfartsverket
Sjöfartsverket
Skogsstyrelsen
Statens fastighetsverk
Tillväxt- och regionplaneförvaltningen, Stockholms läns landsting
Trafikverket Region Stockholm

§ 86

Antagande av översiktsplan Väsby stad 2040 (KS/2013:211)

Kommunfullmäktiges beslut

Kommunfullmäktige antar förslag på översiktsplan Väsby Stad 2040.

Sammanfattning av ärendet

Alla kommuner ska ha en aktuell översiktsplan, som omfattar hela kommunens yta. Syftet är att ge vägledning och stöd i beslut om användningen av mark- och vattenområden samt hur den bebyggda miljön ska utvecklas och bevaras.

Arbetet med ny översiktsplan har pågått sedan 2013. Den framtagna översiktsplanen utgår ifrån den beslutade visionen, Väsby Stad 2040, och har tagits fram med hjälp av återkommande dialoger med medborgare, föreningar och näringsliv. Dessa har bestått av dialoger i så kallat tidigt skede såväl som dialoger under samrådet. Efter samrådet har alla skriftliga synpunkter sammanställts och kommenterats i en samrådsredogörelse och förslaget har reviderats.

Mellan 15 januari – 15 mars 2018 genomfördes en utställning av planförslaget. Synpunkter som inkommit har bearbetats och bemöts i ett särskilt utlåtande. Inga större förändringar har skett sedan utställningen utan främst förtydliganden kopplat till ämnesområden och avsnitten kulturmiljö, natur och vatten samt riksintressen har skett. Utöver det så har ändringar av redaktionellt slag gjorts. Samtliga synpunkter som inkommit under utställningstiden och kontoret för samhällsbyggnads kommentarer går att läsa i *Särskilt utlåtande*, bilaga till översiktsplanen.

Planförslaget består av vision Väsby Stad 2040, utmaningar, planeringsinriktningar, en framtidsbild med områdesvisa och tematiska förklaringar.
Det ingår också ett avsnitt kring uppföljning och genomförande av översiktsplanen, en sammanfattning av hållbarhetsbedömningen och planeringsförutsättningar/allmänna intressen.

Kommunfullmäktige beslutade den 21 maj 2018 att genom så kallad minoritetsåterremiss återremittera ärendet till kommunstyrelsen. Av motiveringen till återremissen framgår att hänsyn bör tas till bostadsutvecklingen i de sydvästra delarna av kommunen.

Justerandes sign			Beslutsexpediering/utdragsbestyrkande
------------------	--	--	---------------------------------------

I motiveringen lyfts också Bergaskogen fram, där det inte ses som nödvändigt med ett naturreservat utan att det istället finns andra sätt att skydda området.

Ytterligare en del som lyfts fram gäller personbilstrafiken, där de delar av översiktsplanen som ställer upp mål för minskade kösträckor per invånare tas bort.

Av motiveringen framgår även att det ses som önskvärt med en utredning om hur den eventuella framtida utbyggnaden av Arlanda påverkar möjligheten till bostadsutveckling i kommunen.

Återremissen har beretts och har inte föranlett någon ändring av föreliggande förslag.

Ekonomiska konsekvenser

I budget för arbetet med översiktsplanen finns medel avsatta för antagande och efterföljande tryck av upplaga av planen.

Barnrättsperspektivet

I de tidiga dialogerna om den nya översiktsplanen har olika metoder använts för att kommunen ska nå medborgare i olika målgrupper och ta del av deras syn på kommunens framtida utveckling. Vid framtagandet av planförslaget har barn varit en viktig målgrupp och har beaktats särskilt.

Kommunstyrelsens förslag till kommunfullmäktige

Kommunfullmäktige antar förslag på översiktsplan Väsby Stad 2040.

Beslutet skickas till:
Samtliga nämnder

Justerandes sign

Beslutsexpediering/utdragsbestyrkande

Bilagor

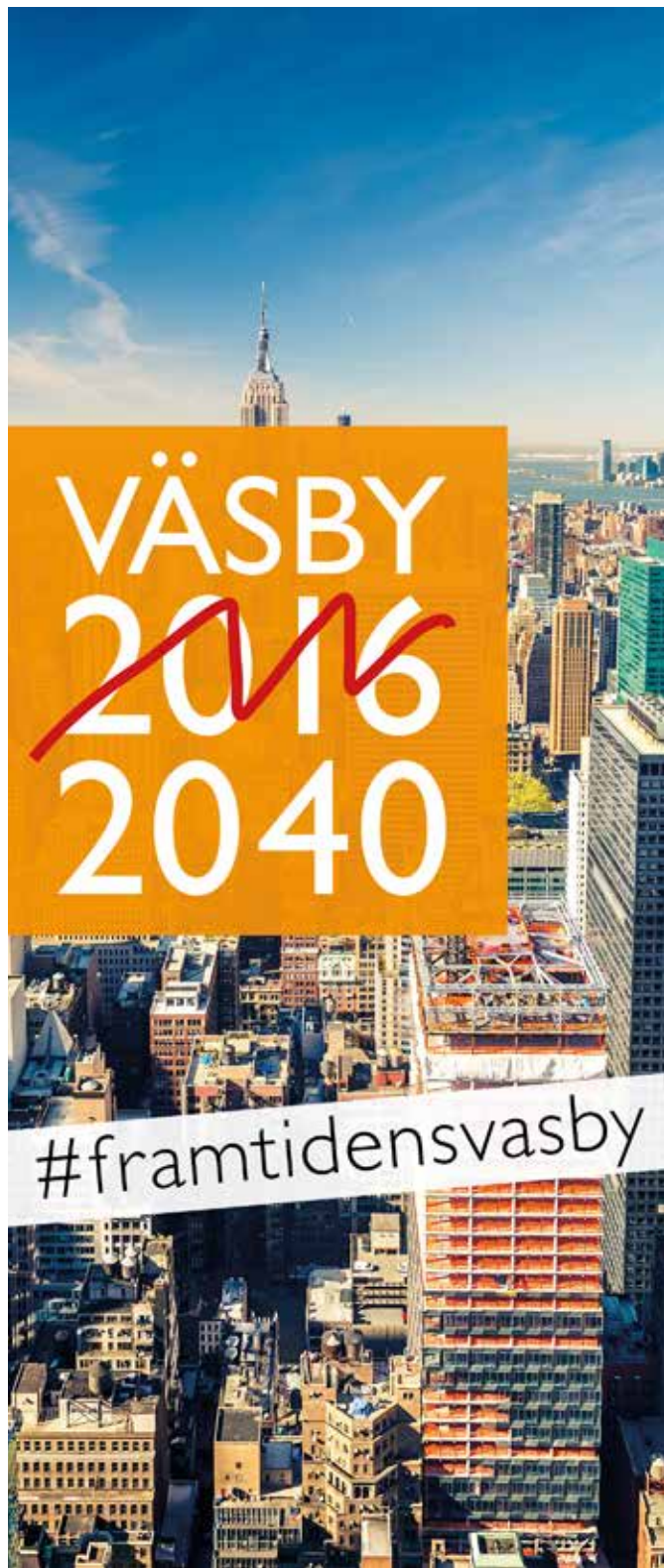
Särskilt utlåtande

Samrådsredogörelse

Hållbarhetskonskvensbedömning, Rapport, 2018-04-24, Sweco

Rapport från medborgardialoger - medskapandet av ny översiktsplan

Bilagorna finns som separata dokument.

Upplands Väsby
kommun